

ZorgPlus
december 2007

**Beleidsnota Individuele Maatschappelijke
Ondersteuning gemeente Bergen 2008**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Eigen bijdragen	5
3	Persoonsgebonden budget	7
4	Voeren van een huishouding	9
5	Normaal gebruik woning	11
6	Lokaal verplaatsen	13
7	Verplaatsen in en rond de woning	15
8	Kwaliteit	17
9	Bezwaren en klachten	18

BIJLAGEN

Bijlage 1	Eigen bijdragen	22
Bijlage 2	Persoonsgebonden budget	26
Bijlage 3	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008	28
Bijlage 4	Toelichting behorende bij de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008	44
Bijlage 5	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen	69
Bijlage 6	Toelichting behorende bij het Besluit Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen	76
Bijlage 7	Beleidsregel gebruikelijke zorg	83
Bijlage 8	Beleidsregel indicatie hulp bij het huishouden	94
Bijlage 9	Beleidsregels woonvoorzieningen	110
Bijlage 10	Begrippenlijst	114
Bijlage 11	Afkortingenlijst	118

1 Inleiding

Deze beleidsnota geeft het beleid weer van Bergen voor individuele verstrekkingen binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning voor het jaar 2008.

De opzet is gericht op een korte, maar bondige beschrijving over de volle breedte van het beleid.

De nota bevat een bijgestelde versie van de verordening individuele maatschappelijke ondersteuning, een raadsbevoegdheid, en beleid met betrekking tot uitvoering, een collegebevoegdheid, dat neergelegd is in het besluit individuele maatschappelijke ondersteuning en enkele beleidsregels.

Hoewel deze nota omvangrijk lijkt, zal bij lezing blijken dat de hoofdtekst kort gehouden is. Vooral de bijlagen maakt dat het aantal pagina's groot is. Het college hoopt echter door deze opzet een overzichtelijk document te hebben geleverd, dat ook als naslagwerk voor het beleid is te gebruiken.

Het beleid is niet tot in detail in de beleidsnota weergegeven. De verordening, het besluit en de beleidsregels, die allen als bijlage zijn bijgevoegd, bevatten het precieze beleid. Ook de toelichtingen bij deze beide documenten zijn van belang voor de werkelijke beleidsuitvoering. De hoofdtekst geeft in begrijpelijke taal de belangrijkste keuzes weer.

2 Eigen bijdragen

Gemeenten zijn in theorie vrij om al dan niet een eigen bijdrage voor de individuele verstrekkingen van de Wmo te heffen. In de praktijk zal elke afwijking van de maximale eigen bijdrage regeling een gat slaan in de gemeentebegroting. Gezien de financiële situatie van Bergen is dat niet wenselijk. Bovendien zijn de spelregels voor de eigen bijdrageregeling zeer strak geformuleerd. In de praktijk is daardoor de keuzevrijheid voor gemeenten minimaal.

De eigen bijdrage regeling is complex omdat ze is opgebouwd uit een regeling hoe de eigen bijdrage op grond van de gebruikte zorg wordt berekend en een regeling die inkomensafhankelijke grenzen stelt aan de eigen bijdrage. De eerste regeling houdt in dat de eigen bijdrage gelijk is aan de kostprijs van de genoten zorg.

De tweede regeling bestaat ook weer uit twee delen. De eerste houdt in dat iedereen elke vier weken minimaal een bepaald bedrag betaalt (in 2008 € 16,80 voor alleenstaanden of € 24,20 voor samenlevenden (Besluit maatschappelijke ondersteuning 9 oktober 2007).

Mensen met een inkomen onder een bepaalde grens betalen ook niet meer dan dat bedrag.

Voor mensen, die meer verdienen dan de genoemde inkomensgrens, stijgt de maximaal te betalen eigen bijdrage met 15% van het inkomen dat ze meer verdienen. Wanneer een alleenstaande bijvoorbeeld € 1300,- per jaar meer verdient dan de inkomensgrens, dan is zijn maximale eigen bijdrage $15\% \times € 1300,- = € 195,-$ per jaar, ofwel € 15,00 per vier weken. Dit bedrag komt bovenop de € 16,80 die alle alleenstaanden minimaal moeten betalen (de totale eigen bijdrage wordt bij dit voorbeeld dus € 31,80 per vier weken). Wanneer de maximale eigen bijdrage hoger is dan de kostprijs, wordt uiteraard de kostprijs berekend. De genoemde inkomensgrens is niet één bedrag, maar is ook afhankelijk van of iemand alleenstaand is of niet en of iemand jonger of ouder is dan 65 jaar. In de tabel hieronder staan de bedragen die door het Rijk zijn vastgesteld voor 2007.

Groep		Minimale eigen bijdrage	C Inkomensgrens
ongehuwd	65-	€ 16,80	€ 16.301,-
ongehuwd	65+	€ 16,80	€ 14.365,-
gehuwd	65-	€ 24,20	€ 21.002,-
gehuwd	65+	€ 24,20	€ 19.759,-

De eigenbijdrageregeling wordt bij vaststelling van het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008 met ingang van 1 januari 2008 aangepast.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 2, art 8
:	Besluit maatschappelijke ondersteuning 9 oktober 2007

Eigen bijdragen

Bergen heft alleen een eigen bijdrage voor Hulp bij het huishouden. Voor de vaststelling daarvan worden de landelijke regels voor de maximale eigen bijdrage gevolgd. Voor de bedragen wordt verwezen naar de beleidsregel van het kabinet waarin ze deze jaarlijks indexeert. In het Besluit maatschappelijke ondersteuning, gepubliceerd in de Staatscourant op 25 oktober 2007, is de indexering voor 2008 aangegeven.

Om de laagste inkomens te ontlasten, kunnen cliënten met een inkomen lager dan 120% van het bijstandsniveau de eigen bijdrage vergoed krijgen via de bijzondere bijstand. In het ZorgPlusLoket worden cliënten hier op attent gemaakt en kan dit ook worden aangevraagd, eventueel samen met andere regelingen die de bijzonder bijstand biedt.

3 Persoonsgebonden budget

De wettelijke verplichting tot het bieden van de keuze voor een persoonsgebonden budget (pgb) laat weinig ruimte voor gemeenten om een pgb te weigeren. Alleen met zwaarwegende redenen kan de gemeente een pgb weigeren. Hiervan is sprake wanneer de cliënt niet in staat is een pgb te (laten) beheren. Alleen voor de collectieve vervoersvoorziening is bepaald dat gemeenten deze voor kan laten gaan op de individuele keuzevrijheid, omdat anders het voortbestaan van deze collectieve voorziening onder druk zou komen, hetgeen niet in het algemeen belang is.

Het pgb moet vergelijkbaar zijn met de zorg in natura, ofwel ze moet voldoende zijn om dezelfde zorg te realiseren. De AWBZ ging in 2006 uit van een pgb op basis van het uurtarief Hh2 van € 22,- minus 25%, omdat pgb-ers geen overheadkosten hebben. De netto vergoeding kwam daarmee op € 17,- per uur. De dienstverlening van de Sociale Verzekeringsbank en de ondersteuning door het zorgkantoor was gratis.

Bergen maakt wel onderscheid tussen een pgb voor Hh1 en Hh2. Dit om te voorkomen dat het kiezen voor een pgb, in het geval van Hh1, financieel gunstiger is dan het kiezen voor een voorziening in natura. De uurprijs die Bergen betaalt voor hulp in natura bedraagt in 2007 € 14,- voor Hh1 en € 22,- voor Hh2. Deze bedragen vormden de basis voor de uurprijs voor de pgb. De kosten van de sociale verzekeringsbank werden daarop in mindering gebracht. Dit leverde voor 2007 een netto pgb-uurprijs op van € 13,- voor Hh1 en € 20,- voor Hh2, inclusief de dienstverlening van de SVB.

Er zijn drie redenen om de systematiek voor 2008 aan te passen:

1. jurisprudentie maakt dat de pgb-vergoeding voor Hh gelijk moet zijn aan de uurprijs die de gemeente betaalt voor zorg in natura;
2. het in 2007 gehanteerde procentuele berekeningsstelsel voor de kosten van de SVB is weinig transparant;
3. de SVB heeft voor 2008 een andere tariefstructuur ontwikkeld.

In 2008 neemt Bergen de kosten voor de dienstverlening van de sociale verzekeringsbank van € 9,85 per pgb-cliënt per maand en de kosten van de salarisadministratie voor 5% van de pgb-houders als uitvoeringskosten voor haar rekening. Op deze wijze keert de gemeente in 2008 een netto uurvergoeding uit van € 14,- voor Hh1 en € 22,- voor Hh2.

Omdat het zorgkantoor in 2007 een vergoeding hanteerde van € 17,- per uur, betekent dit dat een deel van de overgangsccliënten pgb per 1 januari 2008 terug gaan van € 17,- naar een bedrag van € 14,- per uur en een deel krijgt meer en gaat van € 17,- naar € 22,-. Dit effect is afhankelijk van de vraag of de herindicatie leidt tot een toekenning van Hh1 of Hh2.

Voor andere voorzieningen is de gemeente verplicht een bedrag ter beschikking te stellen waarmee de cliënt in staat is een voorziening aan te schaffen die vergelijkbaar is met wat hij in natura zou kunnen krijgen. Hier wordt daarom met maatwerk bepaald welk bedrag een cliënt hiervoor nodig heeft.

Bergen heeft als uitgangspunt: het beperkt houden van de administratieve lasten. Daarom is de pgb-regeling voor cliënten vereenvoudigd. Cliënten hoeven niet langer hun uitgaven periodiek te verantwoorden. Wel moeten betalingsbewijzen worden bewaard. Door een steekproef wel controle uitgevoerd. Bij deze controle zal het zwaartepunt liggen op het vaststellen of het huishouden op orde is en het doel van de verstrekking dus wordt bereikt.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 2, art 6
:	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 1

Persoonsgebonden budget

Cliënten kunnen in plaats van zorg in natura kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb). Omdat een pgb een verantwoordelijkheid vraagt van de cliënt om het budget goed te beheren en de uitgaven te verantwoorden, worden bepaalde groepen uitgesloten van een pgb. Cliënten kunnen geen pgb krijgen wanneer uit onderzoek een ernstig vermoeden is ontstaan dat de cliënt niet met een pgb om kan gaan. Daarvan is tenminste sprake als de aanvrager verslaafd is in combinatie met financiële problemen, een ernstige schuldenlast heeft en problemen bij afbetalingen, een zwervend bestaan leidt of zich eerder niet heeft gehouden aan verplichtingen van een persoonsgebonden budget voor een Wmo of AWBZ-voorziening. In dergelijke gevallen kunnen wel anderen, zoals een familielid, worden aangesteld als pgb-houder.

Een pgb moet de aanvrager in staat stellen met dat budget vergelijkbare voorzieningen te kopen als hij had gekregen bij zorg in natura. Daarbij maakt Bergen een onderscheid tussen Hh1 en Hh2. De tarieven die worden gehanteerd zijn respectievelijk € 14,- en € 22,-. Bergen dekt met de financiering van de diensten van de sociale verzekeringsbank de risico's van ziekte van de zorgverlener, begeleiding bij ziekte en dergelijke en voor 5% van de pgb-houders (volledig werkgeverschap) de uitvoering van de salarisadministratie af.

De omvang van een pgb wordt vastgesteld in een aantal uren per kalenderjaar, de uitbetaling van voorschotten en verantwoording van uitgaven geschieden per kwartaal.

Pgb-houders hoeven uitgaven niet periodiek te bewijzen, ze moeten echter bij de steekproefsgewijze controle wel kunnen bewijzen waaraan de uitgaven zijn besteed; bewijsstukken moeten daarom worden bewaard. Bij de steekproef wordt ruimhartig beoordeeld of de uitgaven zijn gedaan om te compenseren voor de beperking bij het voeren van een huishouding.

4 Voeren van een huishouding

Het product hulp bij het huishouden is, buiten de naam, niet anders dan de huishoudelijke verzorging onder de AWBZ. Ook het onderscheid tussen Hh1 en Hh2 is overgenomen uit de AWBZ-regeling.

In 2007 was in de verordening opgenomen dat er een primaat was voor algemene Hulp bij het huishouden, die er overigens niet was. Deze bepaling is geschrapt, omdat ze niet juridisch houdbaar bleek.

De omvang van de hulp bij het huishouden kan in klassen of in uren worden vastgesteld. Veel gemeenten kiezen volledig voor het werken met klassen. Reden hiervoor is dat er schommelingen kunnen zijn in het aantal uren zorg dat nodig is. Het werken met klassen voorkomt dat er telkens een nieuwe indicatie nodig is. Een pgb wordt dan meestal weer afgerond naar het gemiddelde van die klasse.

Bergen kiest voor een gecombineerde aanpak. Voor de uitvoering van eenvoudige huishoudelijke werkzaamheden is geen variatie nodig. Ook voor de pgb is het onnodig ingewikkeld een aantal uren eerst te vertalen naar een klasse en deze vervolgens weer om te rekenen in uren.

Alleen bij de verstrekking van Hh2 kan door de specifieke persoonlijke situatie van de cliënt een bepaalde bandbreedte in uren Hh2 noodzakelijk zijn. Ook bij Hh2 wordt echter in beginsel uitgegaan van toekenning in uren en niet in klassen.

Naar aanleiding van de verschuiving van de duurdere vorm van Hulp bij het huishouden (Hh2) naar de goedkopere (Hh1), zijn in overleg met thuiszorgaanbieders en cliëntenorganisaties de regels hierover aangescherpt.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 3
:	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 3

Voeren van een huishouding

Hulp bij het huishouden in natura bestaat in twee vormen; Hh1 en Hh2. Het verschil tussen de twee is het vermogen van de cliënt de regie over het huishouden zelf te voeren. Als de cliënt dit zelf kan, en de werkzaamheden dus louter bestaan uit schoonmaakwerkzaamheden, is er sprake van Hh1. De taken kunnen zijn:

- Lichte en zware huishoudelijke werkzaamheden;
- Verzorging kleding en linnengoed (waaronder de was doen);
- Boodschappen doen voor het dagelijks leven;

Als de cliënt de regie niet meer zelf kan voeren, richt een deel van de werkzaamheden zich ook op de cliënt en op het gezin van de cliënt. De cliënt kan ook begeleid worden bij het zo veel mogelijk zelf doen. De taken kunnen, naast de onder Hh1 genoemde taken, zijn:

- Opvang en / of verzorging van kinderen / volwassen huisgenoten;
- Helpen met de maaltijdbereiding;
- Helpen in huis met de zelfverzorging;
- Dagelijkse organisatie van het huishouden (bijv. lichte administratieve werkzaamheden);
- Instructie, advies en voorlichting gericht op het huishouden;
- Eenvoudige psychosociale hulp en observatie.

Daarnaast zijn drie situaties benoemd waarin ook Hh2 wordt geïndiceerd:

- 1 Door de beperkingen die de cliënt ondervindt is, hij niet in staat de hulp duidelijk te maken wat die moet doen – de cliënt is wel in staat voor zichzelf de regie te voeren, maar kan de hulp niet instrueren.
- 2 Er zijn bijzondere signalerende taken die kennis vereisen over de conditie van de cliënt en over symptomen van mogelijke complicaties. Het gaat daarbij om gevallen waarbij de cliënt of de directe omgeving niet in staat is zelf op tijd zorg in te schakelen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij psychiatrische stoornissen.
- 3 Door de beperking van de cliënt of door bijzondere kenmerken van de huishouding, heeft de hulp expertise of vaardigheden nodig die het uitvoeren van huishoudelijk werk te boven gaat. De noodzaak van Hh2 ligt hier dus niet persé in de aard van de taken, maar in werkomgeving.

De indicatiestelling bepaalt wie Hh1 en Hh2 krijgt. Bij overgangsccliënten wordt de bestaande zorg als uitgangspunt genomen.

Er wordt geen hulp bij het huishouden verstrekt als in de leefeenheid volwassen mensen zijn die de taken ook over kunnen nemen en van wie het in Nederland als “gebruikelijk” kan worden gezien dat ze deze uitvoeren. Van kinderen wordt ook verwacht dat ze “gebruikelijke” taken, als de eigen kamer opruimen, zelf blijven doen. Hierbij worden de Beleidsregels gebruikelijke zorg gehanteerd, die ook binnen de AWBZ werden gebruikt.

Het aantal uren huishoudelijke verzorging wordt bij Hh1 en bij een persoonsgebonden budget in uren vastgesteld. In de overige gevallen wordt er gewerkt in klassen.

Als mantelzorgers tijdelijk hun werkzaamheden niet uit kunnen voeren, kan tijdelijke hulp bij het huishouden worden verstrekt. Hierbij wordt een eenvoudigere procedure gehanteerd dan voor continu zorg. Bovendien wordt geen eigen bijdrage geheven als de mantelzorg het merendeel van de zorg op zich neemt.

5 Normaal gebruik woning

Bergen heeft het compensatiebeginsel uitgebreid met het “normale gebruik van de woning”, om de woonvoorzieningen een betere verstrekingsbasis te bieden. Het normaal gebruik van een woning houdt in dat mensen de normale (elementaire) woonfuncties moeten kunnen verrichten, zoals slapen, eten, lichaamsreiniging, het doen van essentiële huishoudelijke werkzaamheden, koken en keukengebruik, horizontale en verticale verplaatsingen binnen de woning, toegang tot de woning, de verzorging van kinderen, bezoek ontvangen, ontspannen, leren en werken.

In 2007 bepaalde de verordening dat er geen nieuwe woningaanpassingen werden toegekend als de cliënt zonder noodzaak was verhuisd. Deze bepaling is aangepast zodat ze aansluit bij de uitvoeringspraktijk van 2006 en eerder; na een verhuizing 7 jaar na de vorige aanpassing kan een cliënt opnieuw aanpassingen voor de nieuwe woning aanvragen.

De weigeringsgronden voor woningaanpassingen zijn juridisch aangescherpt om gemotiveerd aanvragen te kunnen weigeren.

Gemeenten konden uitgaven van dure woonvoorzieningen declareren bij het rijk. Deze mogelijkheid is vervallen. Op termijn krijgt Bergen ter compensatie wel een extra uitkering in het gemeentefonds. In 2007 zijn meerdere dure woningaanpassingen aangevraagd. Omdat verwacht wordt dat deze trend doorzet, is het belangrijk extra te investeren in de voorraad levensloopbestendige woningen.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 4
:	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 3
:	Beleidsregels gebruikelijke zorg gemeente Bergen

Normaal gebruik woning

Om te compenseren als mensen problemen ondervinden bij het “normale gebruik van de woning” kunnen woonvoorzieningen worden verstrekt. Onder een woonvoorziening wordt verstaan: een voorziening die verband houdt met een maatregel die gericht is op het opheffen of verminderen van belemmeringen die een persoon met een beperking bij het normale gebruik van zijn woonruimte ondervindt. Een woonvoorziening (in natura) kan de volgende vormen hebben:

- a. een algemene voorziening;
- b. een losse woonunit die bij de woning wordt geplaatst;
- c. een tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten;
- d. een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening;
- e. een niet bouwkundige of niet woontechnische woonvoorziening;
- f. een uitruimte.

De gemeente kent een verhuisverplichting, wanneer de woningaanpassingen om de woning normaal bruikbaar te maken te kostbaar zijn - boven de €9.983 - , kan, in plaats van een woningaanpassing, een verhuiskostencompensatie worden gegeven. Wel wordt hierbij rekening gehouden met de beschikbaarheid van geschikte woningen. De verhuiskostenvergoeding is een bedrag tussen de € 1.185 en € 1.860, afhankelijk van het aantal kamers van de woning. Gezien het aanbod aan woonruimte en de soort woningen in onze gemeente wordt aan weinig inwoners de verhuisverplichting ook werkelijk opgelegd.

Woningaanpassingen kunnen de waarde van de woning doen stijgen. Bij verkoop van de woning binnen 10 jaar wordt deze waardeverhoging teruggevorderd, waarbij de meerwaarde wel in deze periode wordt afgeschreven.

Bergen verstrekt maximaal € 2.500,00 voor het geschikt maken van één ruimte om het mogelijk te maken dat iemand, die in een AWBZ-instelling woont, op bezoek kan komen op één adres.

6 Lokaal verplaatsen

Bij de vervoersvoorzieningen is bepaald dat gemeenten de algemene vervoersvoorziening, de OV-taxi, wel voor mag laten gaan op individuele voorzieningen. Anders dan bij de andere voorzieningen is deze algemene voorziening daarom gehandhaafd.

Behalve dit punt is er geen wijziging in het beleid te opzichte van 2007.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 5
:	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 5

Lokaal verplaatsen

Aan mensen die vanwege een beperking problemen ondervinden bij het zich verplaatsen opdat aansluiting wordt gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen, kunnen ter compensatie vervoersvoorzieningen worden verstrekt. Een vervoersvoorziening betreft het vervoer binnen het woon- en leefmilieu van mensen die als gevolg van een functiebeperking geen (niet zonder meer) gebruik kunnen maken van het regulier openbaar vervoer. Het gaat alleen om vervoer in de directe woon- en leefomgeving in het kader van het leven van alledag, tenzij zich een uitzonderingssituatie voordoet waarbij het verder kunnen reizen nodig is om vereenzaming te voorkomen.

Bergen kent de volgende soorten van vervoersvoorzieningen:

Soort vervoersvoorziening	Toelichting
Collectief systeem	<ul style="list-style-type: none"> • De OV-Taxi
In natura in de vorm van:	<ul style="list-style-type: none"> • Een al dan niet aangepaste bruikleenauto • Een al dan niet aangepaste gesloten buitenwagen • Een open elektrische buitenwagen (scootmobiel) • Een ander verplaatsingsmiddel
Tegemoetkoming of een vergoeding in de kosten van:	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing van een eigen auto • Gebruik van een bruikleenauto • Gebruik van een taxi of een eigen auto • Aanschaf of gebruik van een ander verplaatsingsmiddel

In Bergen wordt gekozen voor het collectieve vervoerssysteem; de OV-taxi. Alleen als de OV-taxi niet gebruikt kan worden, wordt een individuele voorziening verstrekt.

Wanneer iemand een indicatie heeft voor een vervoersvoorziening en het inkomen lager is dan 1,7 maal de inkomensgrenzen, die worden gebruikt voor de berekening van de eigen bijdrage, dan krijgt hij/zij een pasje voor de OV-Taxi, waarmee tegen het Wvg-tarief kan worden gereisd.

Bij vervoersvoorzieningen in natura gaat het om voorzieningen die buitenshuis worden gebruikt, dus voor het verplaatsen in de directe woonomgeving.

Vervoersvoorzieningen in natura worden in bruikleen verstrekt. De cliënt heeft een bruikleenovereenkomst met de leverancier, de gemeente betaalt de kosten van huur en onderhoud aan de leverancier. Zodra een voorziening niet meer nodig is wordt deze ingenomen en herverstrekt.

Bij een tegemoetkoming of vergoeding van kosten gaat het om een financiële vergoeding voor voorzieningen die niet in bruikleen (kunnen) worden verstrekt. Bijvoorbeeld: als iemand geen gebruik kan maken van de OV-Taxi, kan aan deze persoon een tegemoetkoming in geld worden verstrekt, waarmee met een "gewone" taxi kan worden gereisd. Ook kan gedacht worden aan de meerkosten van een voorziening, bijvoorbeeld bij een aanvraag voor een driewiel fiets worden alleen de meerkosten ten opzichte van een gewone fiets vergoed. Als goedkopere oplossingen niet mogelijk zijn, kan een auto worden verstrekt. Aanvragers met een inkomen onder 1,5 maal de van toepassing zijnde inkomensgrens uit de eigen bijdrageregeling, komen niet in aanmerking voor een vervoersvoorziening, maar wel voor een aanpassing van de auto.

7 Verplaatsen in en rond de woning

Het beleid ter compensatie van beperkingen bij het verplaatsen in en rond de woning is formeel verruimd met hulpmiddelen ten behoeve van transfers tussen rolstoel en bed of stoel en andere nodige hulpmiddelen die nodig zijn voor een adequate compensatie.

Net als bij de andere voorzieningen is het primaat voor de algemene rolstoelvoorziening geschrapt.

In 2007 was gekozen voor een pgb-verstrekking in de vorm van een maandelijks bedrag. In 2008 wordt de keuze tussen een eenmalig bedrag voor koop of een maandelijks bedrag aan de klant gelaten, behalve als een gekochte voorziening geen adequate voorziening biedt, omdat waarschijnlijk is dat er op korte termijn weer een ander type rolstoel nodig is.

Bergen verstrekt ten behoeve van sportrolstoelen een tegemoetkoming in de kosten ter hoogte van €2.273,00.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 6
:	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 6

Verplaatsen in en rond de woning

Aan mensen met een beperking die problemen ondervinden bij het zich verplaatsen in en om de woning, kan ter compensatie een rolstoel of een ander hulp middel ten behoeve van verplaatsen of transfer worden verstrekt. Dit kan in een aantal vormen:

- a. een verplaatsingshulpmiddel in natura;
- b. een persoonsgebonden budget te besteden aan een verplaatsingshulpmiddel
- c. een financiële bijdrage te besteden aan (het huren van) een sportrolstoel.

Deze laatste voorziening is mogelijk als een sportrolstoel nodig is om een sport te kunnen beoefenen.

Welke rolstoel het beste is hangt af van de persoonlijke situatie van betrokkene. Een rolstoel is een onmisbaar hulpmiddel voor iedereen die er op is aangewezen. Een rolstoel gebruik je elke dag. Daarom is het belangrijk dat de rolstoel goed zit en toegesneden is op het individu. Een rolstoel wordt verstrekt als iemand zich niet lopend kan verplaatsen in en om de woning en andere voorzieningen, bijvoorbeeld een looprek of krukken, onvoldoende oplossing bieden. Een rolstoel in natura wordt, net als de overige vervoersvoorzieningen in bruikleen verstrekt.

Bergen verstrekt ten behoeve van sportrolstoelen een tegemoetkoming in de kosten ter hoogte van € 2.273,00.

Vastgelegd in documenten:	Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 6
:	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Hoofdstuk 6

8 Kwaliteit

Om de kwaliteit van de uitgevoerde hulp bij het huishouden te waarborgen, wordt een aantal instrumenten ingezet. Dit zijn:

- Bij de aanbesteding zijn diverse kwaliteitseisen als voorwaarden gesteld;
- Landelijke, wettelijke kwaliteitseisen worden gevolgd;
- Om de kwaliteit te beoordelen:
 - voert de gemeente periodiek klanttevredenheidsonderzoeken uit;
 - onderhoudt de gemeente nauwe contacten met cliëntorganisaties;
 - beoordeelt de gemeente verslagen van de aanbieders over klachten en de afhandeling daarvan.
- De gemeente spreekt aanbieders aan als er problemen (lijken te) zijn;
- Aanvragers mogen kiezen tussen alle aanbieders die voldoen aan de eisen die bij de aanbesteding zijn gesteld. Bergen informeert aanvragers over de verschillen tussen de aanbieders, op basis van de resultaten van de klanttevredenheidsonderzoeken;
- Er worden steekproefsgewijs controles uitgevoerd op de hulp bij het huishouden.

Om de kwaliteit van de woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen te waarborgen:

- voert de gemeente periodiek klanttevredenheidsonderzoeken uit;
- beoordeelt de gemeente verslagen van de aanbieders over klachten en de afhandeling daarvan;
- spreekt de gemeente aanbieders aan als er problemen (lijken te) zijn;
- worden gerealiseerde woningaanpassingen gecontroleerd of ze voldoen aan het programma van eisen en aan de bouwweisen.

Voordat de onderzoeksinstrumenten ontworpen worden, zal eerst worden uitgediept wat onder kwaliteit wordt verstaan. Daarbij zal integraliteit en afstemming tussen verschillende diensten en producten (ketenregie) belangrijke kwaliteitskenmerken zijn.

9 Bezwaren en klachten

Voor klachten en bezwaren over indicatiestelling voor individuele maatschappelijke ondersteuning en andere besluiten waar de gemeente voor verantwoordelijk is, gelden de algemene klachten- en bezwarenprocedure van Bergen. Deze voldoen aan de eisen van de Algemene wet bestuursrecht.

De enige uitzondering hierop is dat de vormvereisten die aan een bezwaar worden gesteld, niet worden toegepast. Elk bezwaar wordt in behandeling genomen, in het proces van de afhandeling van bezwaren wordt eventuele ontbrekende informatie aangevuld op basis van gesprekken met de indiener. Dit beleid wordt ook al bij de verstrekking van de WWB en bijzonder bijstand gehanteerd.

Klachten over de uitvoering van diensten en over geleverde producten moeten worden ingediend bij de leverancier, deze handelt deze klachten ook af. De gemeente stelt bij de aanbesteding eisen aan een goede klachtafhandeling. Leveranciers zijn verplicht aan te gemeente te rapporteren over binnengekomen klachten en de afhandeling daarvan.

10 Financiële consequenties

De financiële consequenties van het gemeentelijk beleid zijn nog steeds moeilijk in te schatten. Hoewel de uitgaven voor zorg in natura in beeld zijn, wordt informatie over de eigen bijdragen en de persoonsgebonden budgetten nog gemist, omdat deze door CAK respectievelijk zorgkantoor worden uitgevoerd. De ontwikkeling is dat er kosten worden bespaard door de verschuiving van Hh2 naar Hh1, maar dat de kosten stijgen door de stijging in de zorgvraag. Door de integrale dienstverlening van het ZorgPlusLoket stijgen ook de uitgaven voor de oude Wvg-producten.

Voor de meerjarenplanning bestaan nog meer onduidelijkheden. Ten eerste is onduidelijk hoe de vraag zich blijft ontwikkelen. Ten tweede is het onduidelijk hoe de toevoeging aan het gemeentefonds zich zal ontwikkelen. Deze wordt op landelijk niveau aangepast aan de landelijke uitgaven. Tot slot bestaat er een kans dat de tarieven voor Hh1 en Hh2 in 2008 worden gewijzigd; aanbieders hebben namelijk te kennen gegeven dat het tarief voor Hh1 te laag is.

In de junicirculaire is de toevoeging aan het gemeentefonds ten behoeve van de Wmo aangepast.

Ten eerste is het bedrag voor 2007 opgehoogd met circa € 192.000,- op basis van een betere bepaling door het Rijk van de uitgaven die in deze gemeente in 2005 zijn besteed aan de voorzieningen die naar de Wmo over zijn gegaan. Dit bedrag is overigens (nog) niet aan de begroting van het product toegevoegd.

Ten tweede is bepaald dat vanaf 2008 over wordt gegaan op een verdeling van het landelijke budget volgens het "objectieve verdeelmodel" in plaats van op basis van de werkelijke uitgaven in een voorgaand jaar. Deze overgang wordt wel uitgesmeerd over drie jaar, pas aan het einde van die periode krijgen gemeenten echt wat ze volgens dat verdeelmodel zouden moeten krijgen. Voor Bergen betekent dit een verhoging van de uitkering in het gemeentefonds. Voor 2008 komt dat neer op circa € 300.000,-, voor 2009 op circa € 600.000,- en voor 2010 op circa € 900.000,-. Deze bedragen zijn nog niet bestemd binnen de gemeentelijke begroting, maar zouden kunnen worden bestemd voor het opvangen van de risico's bij de individuele verstrekkingen binnen de Wmo en voor nieuw beleid in het vierjarenbeleidsplan maatschappelijke ondersteuning en volksgezondheid.

Op basis van juridische gronden is de systematiek voor de berekening van de netto-uurprijs voor de pgb aangepast. Bergen neemt de kosten voor de SVB voor haar rekening, waardoor de pgb-houders een netto uurprijs krijgen betaald van € 14,- voor Hh1 en € 22,- voor Hh2. Deze uurprijzen zijn gelijk aan de uurprijzen die de gemeente voor hulp in natura betaald. Hiermee worden pgb-houders in staat gesteld de zorg te kopen die zij nodig hebben en wordt voldaan aan de juridische verplichting.

De kosten voor de dienstverlening van de SVB bedragen op basis van 100 pgb-houders in 2008 circa € 12.000,-. Deze kosten zijn een ruime schatting, omdat de SVB-kosten van pgb-houders met een combinatie van AWBZ en Wmo-voorzieningen verdeeld zullen worden tussen de zorgverzekeraars en de gemeenten. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen de VNG en het College van Zorgverzekeraars.

Voor ongeveer 5% van de pgb-houders voert de SVB de salarisadministratie uit. De kosten daarvan bedragen € 26,- per loonstrook per maand. De pgb-houder heeft gemiddeld 1,3 hulpverlener en daarvan afgeleid een loonstrook. Voor Bergen komt dat neer op ongeveer € 2000,-. Deze kosten van totaal € 14.000,- kunnen gedekt worden met de minder-uitgaven pgb, die de gemeente heeft in verband met de verschuiving van Hh2 naar Hh1.

De Raad heeft een bezuinigingstaakstelling opgelegd voor de individuele Wmo-verstrekkingen van € 125.000,-.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Eigen bijdragen

1.1 Inleiding

Hoewel gemeenten vrij lijken te zijn in hun eigen bijdragebeleid, zijn zij gebonden aan een landelijke regeling over de maximale eigen bijdragen. Wel hebben gemeenten de vrijheid of zij voor de woningaanpassingen, en vervoersvoorzieningen eigen bijdragen willen gaan heffen. Bergen heeft hier vooralsnog niet voor gekozen.

1.2 Kaders eigen bijdrage binnen de Wmo

Wettelijke kaders

De gemeente kan zelf bepalen of zij een eigen bijdrage wil vragen aan de burgers voor de diensten en voorzieningen (m.u.v. de rolstoelen) die zij binnen de Wmo gaan leveren. Als de gemeente een eigen bijdrage gaat invoeren heeft zij daar echter niet de volledige vrijheid in. Het kabinet spreekt van een 'begrensde gemeentelijke vrijheid' omdat het voeren van een eigen bijdragebeleid niet mag leiden tot een eigen inkomensbeleid. Dat is namelijk een bevoegdheid van het Rijk.

De gemeentelijke vrijheid wordt daarom beperkt door een aantal uitgangspunten die het kabinet heeft geformuleerd¹. De belangrijkste daarvan zijn:

- De grenzen voor de eigenbijdrageregeling voor de Wmo moeten aansluiten op de eigenbijdrageregeling voor de extramurale zorg op grond van de AWBZ. Er mogen maximale bedragen per inkomen gevraagd worden.
- Het bestaande anticumulatiebeding voor de Wvg blijft voor de Wmo gehandhaafd. De eigen bijdrage voor de Wmo is preferent. Concreet houdt dit in dat burgers die een maximale Wmo-bijdrage betalen geen eigen bijdrage meer hoeven te betalen voor de AWBZ.
- Gemeenten mogen voor een Wmo-voorziening niet meer dan de kostprijs vragen.
- Voor hulp bij het huishouden kan, binnen de inkomensafhankelijke grenzen, de kostprijs per uur worden gevraagd.
- Voor rolstoelen kan geen eigen bijdrage worden gevraagd.

De eigen bijdrage is opgenomen in artikel 15 e.v. Wmo. Hierin wordt de gemeenteraad de bevoegdheid gegeven bij verordening te bepalen dat een persoon van 18 jaar of ouder een eigen bijdrage verschuldigd is voor individuele voorzieningen. De hoogte van de eigen bijdrage kan voor de verschillende soorten van maatschappelijke ondersteuning verschillend worden vastgesteld en mede afhankelijk gesteld worden van het inkomen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de eigen bijdrage. Zie voor deze AMvB "Besluit maatschappelijke ondersteuning" paragraaf 4.

Daarnaast moeten burgers één rekening krijgen voor de eigen bijdragen Wmo en AWBZ². Daarvoor is het noodzakelijk dat de vaststelling en de inning van de eigen bijdrage Wmo en AWBZ door één orgaan plaatsvindt. Het kabinet heeft daarvoor het CAK aangewezen.

Noot 1: Brief Ministerie VWS van 26 november 2004, "Eigen bijdrage AWBZ en Wmo".

Noot 2: Wetsvoorstel 30131 Nieuwe regels betreffende maatschappelijke ondersteuning (Wet maatschappelijke ondersteuning), derde nota van wijziging.

1.3 AMvB Maximale eigen bijdrage Wmo

Op 9 oktober 2007 is het nieuwe Besluit maatschappelijke ondersteuning in het Staatsblad gepubliceerd. In deze AMvB wordt het maximum van de eigen bijdrage geregeld dat per vier weken van de burger gevraagd mag worden voor de Wmo-voorzieningen en AWBZ-zorg tezamen. Tevens wordt aangegeven welk inkomensbegrip wordt gehanteerd bij het vaststellen van deze eigen bijdrage.

In deze paragraaf wordt aandacht geschonken aan artikel 4.1 dat de hoogte van de eigen bijdrage regelt.

Volgens het eerste lid mag, indien de gemeente besluit een eigen bijdrage te heffen, de verschuldigde totale eigen bijdrage niet meer bedragen dan³:

	Bij een inkomen tot 120% van het sociaal minimum is de maximale eigen bijdrage per vier weken:	De eigen bijdrage wordt verhoogd met een dertiende deel van:	Van het verschil tussen het inkomen en hier genoemd startpunt:
ongehuwde persoon jonger dan 65 jaar	€ 16,80 (€218,40 p.j.)	15%	€ 16.301
ongehuwde persoon van 65 jaar of ouder	€ 16,80 (€218,40 p.j.)	15%	€ 14.365
gehuwde personen indien een van beiden jonger is dan 65 jaar	€ 24,20 (€314,60 p.j.)	15%	€21.002
gehuwde personen die beiden 65 jaar of ouder zijn	€ 24,20 (€314,60 p.j.)	15%	€ 19.759

Onder de AWBZ regeling geldt thans voor de eigen bijdragen voor alleenstaanden hetzelfde bedrag als voor meerpersoonshuishoudens en wordt geen onderscheid gemaakt tussen mensen die 65 jaar en ouder zijn en mensen die jonger dan 65 jaar zijn. In de AMvB wordt dit gewijzigd, er zijn vier groepen te onderscheiden. De systematiek is afgeleid van de Regeling inzake financiële tegemoetkomingen en eigen bijdragen Wvg. Het bij de Wvg gebruikte norminkomen was eveneens afhankelijk van gezinssituatie en leeftijd.

Het tweede lid van artikel 4.1 regelt hoe de gemeente dat maximum mag verlagen. De gemeente mag de in het eerste lid genoemde bedragen alleen in gelijke mate wijzigen. Dit betekent dat het percentage van 15 wel lager mag worden vastgesteld, maar niet hoger. Datzelfde geldt voor het bedrag van € 16,80, respectievelijk € 24,20. Genoemde bedragen mogen alleen lager worden vastgesteld. De inkomensgrenzen mogen alleen hoger worden vastgesteld aangezien een verlaging tot een hogere eigen bijdrage zou leiden. De verlaging mag alleen voor alle in het eerste lid bedoelde groepen van personen in gelijke mate geschieden. Met andere woorden: alle percentuele veranderingen moeten voor iedere groep gelijk zijn. Als er dus voor wordt gekozen om de € 24,20 voor gehuwden te verlagen naar €

Noot 3: De hier vermelde bedragen zijn de bedragen zoals die gelden voor 2008.

16,95, een verlaging van 30%, moet het bedrag van € 16,60 voor ongehuwden eveneens met 30% worden verlaagd naar € 11,60.

Door deze beperking dat de bedragen alleen in gelijke mate kunnen worden verlaagd in combinatie met het anticumulatieregeling en de vergoeding van de eigen bijdrage voor de laagste inkomens, heeft verlaging van de maxima weinig zin, vooral niet als het doel is lagere inkomens te ontlasten. Aangezien het grootste deel van de cliënten naast de Wmo-voorzieningen ook AWBZ-voorzieningen heeft, betekent een verlaging van de eigen bijdrage door de gemeente, voor de cliënt meestal dat de eigen bijdrage deels verschuift van de Wmo naar de AWBZ, maar als totaal bedrag niet verandert. De laagste inkomens kunnen bovendien de hele eigen bijdrage via de bijzonder bijstand terug krijgen, waardoor bij verlaging van de eigen bijdrage de gemeente die verlaging een tweede keer betaalt als compensatie voor de door de AWBZ geheven eigen bijdrage.

1.4 Eigen bijdrage per uur

De eigen bijdrage wordt berekend door een bedrag per uur hulp dat elke vier week wordt genoten, tenzij dat bedrag boven het maximum uitkomt (of onder het minimum). kunnen gemeenten maximaal de kostprijs van de zorg in rekening brengen. Bergen hanteert, zoals bijna alle gemeenten, de kostprijs. Dit betekent wel dat de eigen bijdrage afhankelijk is van de gekozen aanbieder, aangezien enkele aanbieders in de aanbesteding aan lagere prijs hebben geoffreerd. Voor de meest aanbieders geldt echter de uurprijs van € 14,- voor Hh1 en € 22,- voor Hh2 (prijspeil 2007)..

Wijziging van de gerekende uurprijs in de eigen bijdrage heeft alleen consequenties voor de hogere inkomens, omdat de lagere inkomens al de voor hun geldende maximale eigen bijdrage betalen.

1.5 Compensatie eigen bijdrage via bijzondere bijstand

Bergen geeft cliënten met een laag inkomen de mogelijkheid de eigen bijdrage terug te krijgen via de bijzondere bijstand. Doordat de bijzondere bijstand op is genomen in het ZorgPlusLoket, kan deze regeling goed onder de aandacht worden gebracht van de Wmo-clieënten. Het Wmo aanvraagformulier is uitgebreid met aanvullende vragen voor beoordeling bijzondere bijstand. Niet alleen de bijstand voor de eigen bijdrage hulp bij het huishouden komt daarbij aan de orde, maar ook voor de overige regelingen die er in Bergen bestaan op het gebied van de bijzondere bijstand.

Het enige wat de cliënt moet doen, is om na toekenning de bewijsstukken aan ons te overleggen waarna tot uitbetaling kan worden overgegaan. Het is de bedoeling dat deze bewijsstukken via het ZorgPlusLoket van het CIZ naar de cliënt gaan, dan kan het ZorgPlusLoket dit intern afhandelen.

De procedure ziet er als volgt uit:

- cliënt doet een beroep op de Wmo voor hulp bij het huishouden of een andere Wmo voorziening;
- het aanvraagformulier wordt uitgebreid met vragen over bijzondere bijstand;
- als blijkt dat het inkomen van cliënt lager is dan 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm, wordt onderzocht voor welke regelingen cliënt in aanmerking komt;
- in de voorlichting aan cliënt wordt de systematiek van de heffing van de eigen bijdrage uitgelegd;
- in de beschikking wordt opgenomen voor welke Wmo-voorzieningen en bijstandsregelingen cliënt in aanmerking komt en onder welke voorwaarden.

Met deze werkwijze wordt er voor een groot deel uitvoering gegeven aan het tegengaan van niet-gebruik van gemeentelijke voorzieningen en wordt voorkomen dat de laagste inkomens hogere kosten krijgen aan de eigen bijdragen.

1.5 Randvoorwaarden eigen bijdragen

Los van de effecten die een eigen bijdrage met zich meebrengt moet ook aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan.

Eerlijk heffingssysteem

Er dient een eerlijk heffingssysteem te worden ontwikkeld. Met eerlijk wordt bedoeld dat een burger met een hoger inkomen de eigen bijdrage financieel net zo zwaar voelt als een burger met een laag inkomen.

Administratieve handelingen

Het invoeren van een eigen bijdrage verhoogt de administratieve handelingen die nodig zijn voordat zorg verleend kan worden. Zaak is deze handelingen zoveel mogelijk te beperken. Het CAK heeft hiermee ervaring opgedaan waar van geleerd kan worden. Door koppelingen met het systeem van de Belastingdienst en de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) hoeven burgers geen (inkomens)gegevens aan te leveren.

Inningskosten moeten lager zijn dan de inkomsten

Aan de inning van de eigen bijdrage zijn kosten verbonden. Het kabinet heeft besloten dat het CAK als vaststellings- en inningsorgaan gaat functioneren. (Nog) niet bekend is of de gemeente hiervoor gaat betalen of gekort wordt op haar budget.

Thans bedragen bij het CAK de inningskosten ongeveer 6% van de eigen bijdrage. Het CAK schat in dat de kosten zullen stijgen naar 8% tot 10% doordat geïnvesteerd moet worden in de automatisering. Nu is er één landelijke heffingssystematiek, vanaf 2007 heeft iedere gemeente zijn eigen systematiek m.b.t. de eigen bijdragen.

Er van uitgaande dat het CAK 10% in rekening brengt bij de gemeente en dat de eigen bijdrage van de Wmo preferent is boven de eigen bijdrage van de AWBZ, kan worden geconcludeerd dat de kosten van het innen opwegen tegen de opbrengsten

Bijlage 2 Persoonsgebonden budget

In de wet is vastgelegd dat cliënten van individuele Wmo-voorzieningen de keuze moet worden geboden tussen zorg in natura en een persoonsgebonden budget. De gemeente kan een persoonsgebonden budget alleen weigeren als ze daar zwaarwegende gronden toe heeft. Meerkosten voor de gemeente gelden daarbij nooit als zwaarwegend.

Vergelijkbare voorziening

Een persoonsgebonden budget moet de cliënt in staat stellen een vergelijkbare voorziening te treffen als de cliënt die kiest voor zorg in natura. Dit kan betekenen dat een persoonsgebonden budget hoger moet zijn als de inkoopprijs die de gemeente zelf heeft bedongen. De gemeente moet aan kunnen tonen dat de cliënt voor het toegekende bedrag de voorziening kan kopen of huren.

Koop of huur

De gemeente heeft ook niet de mogelijkheid voor de cliënt te kiezen voor een huur of koop van een hulpmiddel. Als de cliënt een rolstoel wil kopen, moet de gemeente een persoonsgebonden budget hiervoor beschikbaar stellen. Bergen maakt een uitzondering in gevallen waar duidelijk is dat de voorziening met grote waarschijnlijkheid slechts voor een beperkte periode een adequate oplossing biedt. Dit kan het geval zijn als het ziekteverloop met zich meebrengt dat telkens een zwaardere voorziening nodig zal zijn. In dat soort gevallen zal Bergen alleen een huur- of lease voorziening als adequaat bestempelen, mits deze uiteraard beschikbaar is.

PGB en werkgeverschap

Een persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden kan leiden tot werkgeverschap met de daaraan verbonden consequenties. Er zijn juridisch / belastingtechnisch drie situaties, die verschillende consequenties hebben.

Situatie	Voorwaarden	Consequenties
Zorgrelatie Overeenkomst van opdracht	<ul style="list-style-type: none">• Er is geen werkgever-werknemersrelatie maar een familierelatie, waardoor er geen hiërarchische verhouding bestaat. Of• Er is geen werkgever-werknemersrelatie maar een overeenkomst van opdracht met bv een instelling of een kleine zelfstandige	<ul style="list-style-type: none">• Geen verplichtingen bij ziekte• Geen ontslagrecht van toepassing• Uitvoerende zelf verantwoordelijk voor afdracht belasting en premies• Alleen aansprakelijk voor schade door werknemer als pgb-houder verwijtbaar is
Bepaalde arbeidsrelatie	<ul style="list-style-type: none">• Uitvoerende is maximaal 2 dagen in dienst• Er is sprake van werkgevers-werknemers verhouding	<ul style="list-style-type: none">• Bij ziekte 6 week doorbetaling• Wet Poortwachter n.v.t.• Wel ontslagrecht van toepassing• Aansprakelijk voor schade door en aan werknemer, tenzij die nalatig is• Werknemer zelf verantwoordelijk voor afdracht belasting en premies
Volledig werkgeverschap	<ul style="list-style-type: none">• Uitvoerende is 3 of meer dagen in dienst.• Er is sprake van werkgevers-werknemers verhouding	<ul style="list-style-type: none">• Bij ziekte 104 maanden door betalen.• Reïntegratie-procedures wet Poortwachter zijn van toepassing• Wettelijke regels ontslag• Belasting en premies moeten door pgb-houder worden afgedragen• Aansprakelijk voor schade door en aan werknemer, tenzij die nalatig is

Voor 2008 is Bergen een contract aangegaan met de sociale verzekeringsbank voor het verzekeren van pgb-houders tegen deze risico's. Wanneer de pgb-houders niet verzekerd zijn dan loopt de gemeente het risico tot dubbele compensatie.

Hulp bij het huishouden

Voor Hulp bij het huishouden worden relatief veel persoonsgebonden budgetten verwacht. Aangezien deze voorziening in slechts twee smaken bestaat, zijn er twee uurvergoedingen voor het persoonsgebonden budget vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is dat een persoonsgebonden budget voldoende moet zijn om de nodige hulp in de kopen en om eventuele bijkomende kosten te dekken. Een ander uitgangspunt is dat een persoonsgebonden budget de gemeente niks op hoeft te leveren. Daarom zijn de bedragen berekend op basis van de gemiddelde prijs uit de aanbesteding. De bedragen zijn € 14,- voor Hh1 en € 22,- voor Hh2.

Bijlage 3 Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008

De raad van de gemeente Bergen;

gelezen het voorstel van het college van Bergen van 11 december 2007;

gelezen het advies van de commissie Maatschappelijke Zaken van 6 december 2007;

gelet op het bepaalde in de Wet maatschappelijke ondersteuning;

b e s l u i t:

vast te stellen de volgende **VERORDENING INDIVIDUELE MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING GEMEENTE BERGEN 2008.**

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop gebaseerde nadere regelgeving wordt verstaan onder:

- a. Wet: Wet maatschappelijke ondersteuning;
- b. College: college van burgemeester en wethouders;
- c. Beperkingen: in de International Classification of Functions Disabilities and Impairments (ICF) beschreven problemen van lichamelijke, chronisch-psychische of psychosociale aard, die een persoon ondervindt bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie;
- d. Mantelzorger: een persoon, die mantelzorg verleent als bedoeld in artikel 1, lid 1, onder b. van de wet;
- e. Zelfredzaamheid: het lichamelijk, verstandelijk, geestelijk en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken;
- f. Het normale gebruik van de woning: de mogelijkheid om normale (elementaire) woonfuncties te kunnen verrichten, zoals slapen, eten, lichaamsreiniging, het doen van essentiële huishoudelijke werkzaamheden, koken en keukengebruik, horizontale en verticale verplaatsingen binnen de woning, toegang tot de woning, de verzorging van kinderen, bezoek ontvangen, ontspannen, leren en werken;
- g. Verplaatsingshulpmiddel: Hulpmiddel bedoelt om verplaatsing in en rond de woning mogelijk te maken;
- i. Eigen bijdrage : een door het college vast te stellen bijdrage, die bij de verstrekking van een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget betaald moet worden;

- j. Eigen aandeel in de kosten: een door het college vast te stellen bedrag dat bij een financiële tegemoetkoming niet door de gemeente wordt verstrekt;
- k. Voorziening in natura: een voorziening die in eigendom, in bruikleen, in huur of in de vorm van persoonlijke dienstverlening wordt verstrekt;
- l. Persoonsgebonden budget: een geldbedrag waarmee de aanvrager een of meer aan hem te verlenen voorzieningen kan verwerven en waarop de in deze verordening en het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning te stellen regels van toepassing zijn;
- m. Financiële tegemoetkoming: een tegemoetkoming in de kosten van een voorziening welke kan worden afgestemd op het inkomen van de aanvrager;
- n. Algemeen gebruikelijk: naar geldende maatschappelijke normen tot het gangbare gebruiks- dan wel bestedingspatroon van een persoon als de aanvrager behorend;
- o. Meerkosten: kosten van een mogelijk krachtens de wet te verlenen voorziening, voorzover dit deel van de kosten uitgaat boven voor die persoon als algemeen gebruikelijk te beschouwen kosten van een dergelijke voorziening;
- p. Huisgenoot: ledere meerderjarige met wie de zorgvrager duurzaam een gemeenschappelijke huishouding voert;
- q. Budgethouder: een persoon aan wie ingevolge deze verordening een persoonsgebonden budget is toegekend en die aan het college verantwoording over de besteding van het persoonsgebonden budget verschuldigd is;
- r. Gemeenschappelijke ruimte gedeelte(n) van een woongebouw, niet behorende tot de onderscheiden woningen, bestemd en noodzakelijk om de woning van de persoon met een beperking vanaf de toegang van het woongebouw te bereiken en ruimten die onder het gehuurde vallen en/of waarvan de persoon met een beperking gebruik moet kunnen maken;
- s. Besparingsbijdrage: een door de aanvrager te betalen bijdrage, gelijk aan het bedrag dat ten gevolge van de verstrekking van een voorziening door de aanvrager wordt bespaard omdat deze verstrekte voorziening een algemeen gebruikelijke voorziening vervangt of kan vervangen;
- t. Maatschappelijke participatie: normale deelname aan het maatschappelijke verkeer, te weten:
 1. het voeren van een huishouden;
 2. het normale gebruik van de woning;
 3. het zich in en om de woning verplaatsen;
 4. het zich zodanig verplaatsen dat aansluiting wordt gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen;
 5. het ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier deel te nemen aan het lokale maatschappelijke leven;
- u. Hoofdverblijf: de woonruimte, bestemd en geschikt voor permanente bewoning, waar de gehandicapte zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en in de gemeentelijke basisadministratie staat ingeschreven, dan wel het feitelijk woonadres indien de gehandicapte met een briefadres is ingeschreven;

- v. Inkomen:
1. het verzamelinkomen of netto-inkomen (afhankelijk van de situatie) van de gehandicapte indien de gehandicapte 18 jaar of ouder is en geen echtgenoot heeft in de zin van artikel 1 lid 2 tot en met 7 Wmo;
 2. het gezamenlijk verzamelinkomen of netto-inkomen (afhankelijk van de situatie) van de ouders of pleegouders van de gehandicapte, indien de gehandicapte jonger is dan 18 jaar en geen echtgenoot heeft in de zin van artikel 1 lid 4 tot en met 7 Wmo;
 3. het gezamenlijk verzamelinkomen of netto-inkomen (afhankelijk van de situatie) van de gehandicapte en zijn echtgenoot indien de gehandicapte een echtgenoot heeft in de zin van artikel 1 lid 4 tot en met 7 tot Wmo.

Artikel 2 Inperking en uitsluitingen

- 2.1. Een voorziening wordt slechts toegekend voorzover deze, naar objectieve maatstaven gemeten, als de goedkoopst adequate voorziening kan worden aangemerkt.
- 2.2. Geen voorziening wordt toegekend:
 - a. indien de voorziening voor een persoon als de aanvrager algemeen gebruikelijk is;
 - b. indien de aanvrager niet woonachtig is in de gemeente Bergen;
 - c. indien de noodzaak voor de voorziening het gevolg is van een eigen keuze in het gebruik, het aanpassen of het onderhoud van de woning;
 - d. voor zover er aan de zijde van de aanvrager geen sprake is van aantoonbare meerkosten in vergelijking met de situatie voorafgaand aan het optreden van de beperkingen waarvoor de voorziening wordt aangevraagd;
 - e. voorzover de aanvraag betrekking heeft op kosten die de aanvrager voorafgaand aan het moment van beschikken heeft gemaakt en die tot gevolg hebben dat het college niet meer kan achterhalen of een voorziening noodzakelijk, adequaat en passend is;
 - f. indien een voorziening als die waarop de aanvraag betrekking heeft reeds eerder krachtens deze, dan wel krachtens de aan deze verordening voorafgaande Verordening voorzieningen gehandicapten is verstrekt en de normale afschrijvingstermijn van de voorziening nog niet is verstreken, tenzij de eerder vergoede of versterkte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de aanvrager zijn toe te rekenen.

Artikel 3 Invulling compensatieverplichting

- 3.1. De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het voeren van een huishouden te verstrekken voorziening kan bestaan uit:
 - a. een individuele hulp bij het huishouden;
 - b. een individuele woonvoorziening.
- 3.2. De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het normale gebruik van de woning te verstrekken voorziening kan bestaan uit:
 - a. een individuele woonvoorziening;
 - b. een financiële tegemoetkoming in de kosten van een woonvoorziening.

- 3.3. De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het verplaatsen in en om de woning dan wel voor sportbeoefening te verstrekken voorziening kan bestaan uit:
 - a. een individuele voorziening in natura ten behoeve van verplaatsing in en rond de woning;
 - b. een persoonsgebonden budget te besteden aan een voorziening ten behoeve van verplaatsing in en rond de woning.
- 3.4. Ter stimulering van de deelname aan sport van mensen die in aanmerking komen voor een voorziening als bedoelt onder lid 3, verstrekt het college een financiële bijdrage ten behoeve van de aanschaf van een sportrolstoel.
- 3.5. De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het zich zodanig verplaatsen dat aansluiting wordt gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen te verstrekken voorziening kan bestaan uit:
 - a. een collectieve vervoersvoorziening;
 - b. een individuele vervoersvoorziening.
- 3.6. De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier deel te nemen aan het lokale maatschappelijke leven te verstrekken voorziening kan bestaan uit:
 - a. een collectieve vervoersvoorziening;
 - b. een individuele vervoersvoorziening;
 - c. een individueel verplaatsingshulpmiddel.

Hoofdstuk 2 Vorm van te verstrekken individuele voorzieningen

Artikel 4 Keuzevrijheid

Op elke individuele voorziening is de keuzevrijheid tussen een voorziening in natura en een persoonsgebonden budget van toepassing, conform artikel 6 van de Wet, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan. In het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (artikel 1.2.1) zijn indicatoren c.q. criteria neergelegd wanneer er sprake is van overwegende bezwaren tegen een persoonsgebonden budget.

Artikel 5 Voorziening in natura

Indien een voorziening in natura wordt verstrekt is de bruikleenovereenkomst, huurovereenkomst of dienstverleningsovereenkomst tussen de leverancier en de aanvrager van toepassing.

Artikel 6 Financiële tegemoetkoming

Bij verstrekking van een financiële tegemoetkoming worden de toepasselijke voorwaarden zoals genoemd in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen in de beschikking opgenomen.

Artikel 7 Persoonsgebonden budget

- 7.1. Op het persoonsgebonden budget zoals genoemd in artikel 6 van de wet, zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
 - a. een persoonsgebonden budget wordt alleen verstrekt ten aanzien van individuele voorzieningen;
 - b. de wijze waarop het persoonsgebonden budget wordt vastgesteld wordt door het college vastgelegd in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen;
 - c. op het persoonsgebonden budget is de Overeenkomst persoonsgebonden budget gemeente Bergen van toepassing.
- 7.2. De toekenning van het te verstrekken persoonsgebonden budget, de omvang en de looptijd ervan worden bij beschikking vastgesteld.
- 7.3. Bij de beschikking wordt een program van eisen verstrekt waarin aangegeven is aan welke vereisten de met het persoonsgebonden budget te verwerven voorziening dient te voldoen.
- 7.4. Na verzending van de beschikking wordt het persoonsgebonden budget ter beschikking gesteld door storting op de rekening van de aanvrager ofwel van de eigenaar van de woning in geval van een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte.

- 7.5. Het college gaat steekproefsgewijs na of het verstrekte persoonsgebonden budget besteed is aan het doel waarvoor het verstrekt is en in hoeverre dat doel wordt behaald. De budgethouder is verplicht de daarvoor noodzakelijke stukken, zoals genoemd in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen, op verzoek van het college per omgaande te verstrekken.

Artikel 8 Eigen bijdrage en eigen aandeel

- 8.1. Bij het verstrekken van Hulp bij het huishouden op grond van de wet is de aanvrager een eigen bijdrage verschuldigd of wordt de financiële tegemoetkoming afgestemd op het inkomen.
- 8.2. De eigen bijdrage als bedoeld in artikel 8.1. wordt berekend op basis van volledige doorberekening van de kostprijs, tenzij de maximale eigen bijdrage wordt bereikt.
- 8.3. Het college hanteert voor het bepalen van de maximale eigen bijdrage als bedoeld in artikel lid 8.1. de maximale grenzen zoals deze door het kabinet zijn bepaald in hoofdstuk IV van het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Hoofdstuk 3 Hulp bij het huishouden

Artikel 9 Aanspraak hulp bij het huishouden

- 9.1. Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g. onderdeel 4, 5 en 6 van de wet kan voor de in artikel 3 lid 1 onder a. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien:
- a. beperkingen of,
 - b. problemen bij het uitvoeren van de mantelzorg het zelf uitvoeren van één of meer huishoudelijke taken onmogelijk maken.
- 9.2. Het college stelt nadere regels vast ten aanzien van het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 10 Gebruikelijke zorg

- 10.1. In afwijking van het gestelde in artikel 9 komt een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g., onderdeel 5 en 6 van de wet niet in aanmerking voor hulp bij het huishouden als in de woning waar deze persoon woont, een of meer huisgenoten wonen die wel in staat zijn het huishoudelijk werk te verrichten en van wie verwacht mag worden dat zij deze taken over nemen.
- 10.2. Het college stelt nadere regels vast ten aanzien van het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 11 Tijdelijke voorziening: respijtzorg

- 11.1. Indien een mantelzorger tijdelijk niet in staat is om zijn taken waar te nemen, kan, niettegenstaande hetgeen in artikel 10 is bepaald, een vervangende voorziening voor Hulp bij het huishouden worden verstrekt.
- 11.2. Het college stelt nadere regels vast met betrekking tot de wijze waarop de tijdelijke voorziening als bedoeld in het eerste lid wordt verleend.

Artikel 12 Omvang van de hulp bij het huishouden

- 12.1. De omvang van de hulp bij het huishouden kan worden uitgedrukt in uren, afgerond naar decimalen, per week, twee weken of vier weken of in klassen, waarbij de volgende klassen met de daarbij behorende uren kunnen worden toegekend:
- Klasse 1, 0 tot en met 1,9 uur per week;
 - Klasse 2, 2 tot en met 3,9 uur per week;
 - Klasse 3, 4 tot en met 6,9 uur per week;
 - Klasse 4, 7 tot en met 9,9 uur per week;
 - Klasse 5, 10 tot en met 12,9 uur per week;
 - Klasse 6, 13 tot en met 15,9 uur per week.
- 12.2. Het college stelt nadere regels vast wanneer met concrete uren en wanneer met klassen als bedoeld in het eerste lid wordt gewerkt.

Artikel 13. Omvang van het persoonsgebonden budget.

De bedragen per uur die in de vorm van een persoonsgebonden budget worden verstrekt, worden jaarlijks door het college vastgesteld en vastgelegd in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen.

Hoofdstuk 4 Woonvoorzieningen

Artikel 14 Aanspraak op woonvoorzieningen

- 14.1. Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor de in artikelen 3.1b, 3.2a en 3.2b vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht, indien beperkingen een aanpassing aan de woning noodzakelijk maken om een normaal gebruik van de woning of het voeren van de huishouding mogelijk te maken:
- 14.2. Het college stelt nadere regels vast ten aanzien van het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 15 Soorten individuele woonvoorzieningen

De door het college ter compensatie van beperkingen bij het voeren van een huishouden of het normale gebruik van de woning te verstrekken voorzieningen als genoemd in de artikelen 3.1., 3.2. en 3.3. kunnen bestaan uit:

- a. een niet bouwkundige of niet woontechnische woonvoorziening;
- b. een tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten;
- c. een losse woonunit die bij de woning wordt geplaatst;
- d. een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening;
- e. onderhoud en reparatie woonvoorzieningen;
- f. tegemoetkoming kosten bij tijdelijke huisvesting en huurderving;
- g. een uitraasruimte.

Artikel 16 Aanspraak op woonvoorzieningen

- 16.1. Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 15 onder a. in aanmerking worden gebracht wanneer aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek het normale gebruik van de woning belemmeren.
- 16.2. Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 15 onder b in aanmerking worden gebracht wanneer de in het eerste lid genoemde voorziening geen voldoende compensatie biedt of niet de goedkoopst adequate voorziening is.
- 16.3. Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 15 onder c, d, e, en f. in aanmerking worden gebracht wanneer er geen passende woning op redelijke termijn beschikbaar is of de in het tweede lid niet de goedkoopst adequate voorziening is. Bovendien wordt bij beoordeling een afweging gemaakt tegen de eventuele achteruitgang bij het ontmoeten van andere mensen en het verliezen van sociale verbanden in de huidige directe woonomgeving.
- 16.4. Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 15, onder g. in aanmerking worden gebracht wanneer sprake is van een op basis van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek aanwezige gedragsstoornis met ernstig ontremd gedrag tot gevolg waarbij alleen het zich kunnen afzonderen kan leiden tot een situatie waarin deze persoon tot rust kan komen.

Artikel 17 Uitsluitingen

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op het treffen van voorzieningen aan hotels/pensions, trekkerswoonwagens, kloosters, tweede woningen, vakantiewoningen, recreatiewoningen, kamerverhuur, AWBZ-instellingen en specifiek op gehandicapten en ouderen gerichte woongebouwen voor wat betreft voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten of voorzieningen die bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten meegenomen kunnen worden.

Artikel 18 Hoofdverblijf

- 18.1. Een woonvoorziening wordt slechts verleend indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen.
- 18.2. In afwijking van het gestelde in het eerste lid kan een woonvoorziening getroffen worden voor het bezoekbaar maken van één woonruimte indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft in een AWBZ-instelling.
- 18.3. De aanvraag voor het bezoekbaar maken woonruimte als bedoeld in het tweede lid wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat.
- 18.4. De woonvoorziening betreft slechts het bezoekbaar maken van de in het tweede lid bedoelde woonruimte met een door het college in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen vast te leggen maximumbedrag.
- 18.5. Onder bezoekbaar maken wordt uitsluitend verstaan dat de aanvrager de woonruimte, de woonkamer en een toilet kan bereiken.
- 18.6. Een financiële vergoeding die wordt verleend op basis van het tweede lid, wordt slechts verstrekt onder de voorwaarde dat aan de gemeente waar de gehandicapte zijn hoofdverblijf heeft, verklaart dat haar niet bekend is dat ten behoeve van de gehandicapte reeds eerder een woning bezoekbaar is gemaakt.

Artikel 19 Weigeringsgronden

De aanvraag voor een woonvoorziening als bedoeld in dit hoofdstuk wordt geweigerd indien:

- a. de noodzaak tot het treffen van de woonvoorziening het gevolg is van een verhuizing waartoe op grond van belemmeringen bij het normale gebruik van de woning ten gevolge van een beperking geen aanleiding bestond en er geen andere belangrijke reden aanwezig was, tenzij het college toestemming verleent voor verhuizing en de laatste verhuizing meer dan 7 jaar geleden is;
- b. de aanvrager niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment beschikbare meest geschikte woning, tenzij daarvoor tevoren schriftelijk toestemming is verleend door het college;
- c. deze betrekking heeft op voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten anders dan automatische deuropeners, hellingbanen en extra trapleuningen;
- d. de aanvrager is verhuisd naar een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden, verhuisd is naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op het verstrekken van zorg, of er in de verlaten woonruimte geen problemen met het normale gebruik van de woning zijn ondervonden;

- e. De aanvrager voor het eerst zelfstandig gaat wonen dan wel verhuisd is vanuit een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden, voor zover de aangevraagde woonvoorziening een tegemoetkoming in verhuiskosten en inrichtingskosten betreft;
- f. er geen rechtstreeks oorzakelijk verband bestaat tussen de ondervonden beperkingen en één of meer bouwkundige of bouwtechnische kenmerken van de door de aanvrager bewoonde woning;
- g. de beperkingen niet in de woning zelf (waartoe ook de toegankelijkheid van de woning moet worden begrepen) worden ondervonden.

Artikel 20 Terugbetaling bij verkoop

De eigenaar-bewoner, die krachtens deze verordening een woonvoorziening heeft ontvangen die leidt tot waardevermindering van de woning, dient bij verkoop van deze woning binnen een periode van 10 jaar na gereedmelding van de voorziening, deze verkoop van de woning onverwijld aan het college te melden. De meerwaarde van de woning dient volgens het in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen door het college vastgelegde afschrijvingschema te worden terugbetaald.

Hoofdstuk 5 Vervoersvoorziening

Artikel 21 Het recht op een algemene voorziening

Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor de in de artikel 3 lid 5 en 6 bedoelde vervoersvoorziening in aanmerking worden gebracht indien beperkingen:

- a. het gebruik van het openbaar vervoer of,
- b. het bereiken van het openbaar vervoer onmogelijk maken.

Artikel 22 Het primaat van het collectief vervoer

Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor de in artikel 3, lid 5 onder b. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht wanneer:

- a. beperkingen het gebruik van een collectief systeem als bedoeld in artikel 3, lid 5 onder a., onmogelijk maken dan wel,
- b. een collectief systeem als bedoeld in artikel 3, lid 5 onder a., niet aanwezig is.

Artikel 23 Algemeen gebruikelijke vervoersvoorzieningen

- 23.1. Indien het verzamelinkomen van een ongehuwde persoon of het gezamenlijk verzamelinkomen van gehuwde personen meer bedraagt dan 1,5 maal in het van toepassing zijnde inkomen zoals genoemd en gebruikt in hoofdstuk IV van het Besluit maatschappelijke ondersteuning, wordt het bezit van een personenauto algemeen gebruikelijk geacht, zodat een auto of een met een auto vergelijkbare voorziening en de daarmee samenhangende gebruiks- en onderhoudskosten niet in aanmerking komen voor verstrekking of vergoeding.
- 23.2. Het vorige lid laat onverlet dat een voorziening met betrekking tot het aanpassen van een eigen auto kan worden verstrekt, indien beperkingen het normale gebruik van de eigen auto onmogelijk maken.

Artikel 24 Omvang in gebied en in kilometers

- 24.1 Bij de te verstrekken vervoersvoorziening wordt ten aanzien van de vervoersbehoefte ten behoeve van maatschappelijke participatie uitsluitend rekening gehouden met de verplaatsingen in de directe woon- en leefomgeving in het kader van het leven van alledag, tenzij zich een uitzonderingssituatie voordoet waarbij het gaat om een bovenregionaal contact, dat uitsluitend door de aanvrager zelf bezocht kan worden, terwijl het bezoek voor de aanvrager noodzakelijk is om dreigende vereenzaming te voorkomen;
- 24.2 De te verstrekken vervoersvoorziening zal maatschappelijke participatie door middel van lokale verplaatsingen met tenminste een omvang per jaar van 1.500 kilometer met een bandbreedte tot 2.000 kilometer mogelijk maken.

Hoofdstuk 6 Verplaatsingshulpmiddel en sportrolstoel

Artikel 25 Aanspraak op een verplaatsingshulpmiddel en een sportrolstoel

- 25.1 Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g., onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor de in artikel 3.3. sub a. en b. en artikel 3.6. sub c. bedoelde verplaatsingshulpmiddel in aanmerking worden gebracht indien beperkingen zittend verplaatsen in en om de woning noodzakelijk maken en hulpmiddelen die verstrekt worden op grond van de AWBZ of een andere wettelijke regeling geen adequate oplossing bieden;
- 25.2 Een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 5 en 6 van de wet kan voor de in artikel 3.4 bedoelde sportrolstoel voorziening in aanmerking worden gebracht indien beperkingen sportbeoefening zonder sportrolstoel onmogelijk maken.

Artikel 26 Aanspraak op rolstoelvoorzieningen voor AWBZ-bewoners

In uitzondering op het gestelde in artikel 25 lid 1 komt een persoon die verblijft in een op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen erkende instelling uitsluitend voor een rolstoel in aanmerking indien hij geen recht heeft op een rolstoel, verstrekt op grond van de AWBZ.

Hoofdstuk 7 Het verkrijgen van voorzieningen en het motiveren van besluiten

Artikel 27 Gebruik aanvraagformulier

Een aanvraag dient te worden ingediend door middel van een door het college ter beschikking gesteld formulier.

Artikel 28 Relatie met de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

De aanvraag dient te worden ingediend bij het ZorgPlusLoket, bij welk loket zowel aanvragen voor voorzieningen inzake de wet alsook aanvragen zorg inzake de AWBZ kunnen worden ingediend.

Artikel 29 Inlichtingen, onderzoek, advies en beschikking.

- 29.1. Het college is bevoegd om, voor zover dit van belang kan zijn voor de beoordeling van het recht op een voorziening, degene door wie een aanvraag is ingediend:
- a. op te roepen in persoon te verschijnen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en hem te ondervragen;
 - b. op een door het college te bepalen plaats en tijdstip door een of meer daartoe aangewezen deskundigen te doen ondervragen en/of onderzoeken.
- 29.2. Het college vraagt een door hem daartoe aangewezen adviesinstantie om advies indien:
- a. het handelt om een aanvraag een persoon betreffend, die een aanvraag in het kader van deze verordening heeft ingediend voor:
 - het ofwel een voorziening betreft waarvan de kosten naar verwachting het bedrag als genoemd in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen te boven zal gaan;
 - het ofwel een soort voorziening betreft waarvoor in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen advies is voorgeschreven;
 - b. er onduidelijkheid bestaat over de medische situatie van de aanvrager;
 - c. het college dat noodzakelijk acht.
- 29.3. Een aanvrager is verplicht aan het college of de door hem aangewezen adviesinstantie die gegevens te verschaffen of te doen verschaffen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag.
- 29.4. Bij de advisering zoals genoemd in het tweede lid wordt door de adviseur gebruik gemaakt van de systematiek zoals neergelegd in de ICF classificatie.
- 29.5. De beschikking vermeldt op welke wijze de genomen beschikking bijdraagt aan het behouden en bevorderen van de zelfredzaamheid en de normale maatschappelijke participatie van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Artikel 30 Samenhangende afstemming

Om de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend af te stemmen op de situatie van de aanvrager, kan het college, afhankelijk van de aard van de beperking en de te verlenen voorziening, onderzoek laten verrichten naar de situatie van de aanvrager.

Artikel 31 Wijzigingen in de situatie

Degene aan wie krachtens deze verordening een voorziening is verstrekt, is verplicht aan het college mededeling te doen van feiten en omstandigheden, waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed kunnen zijn op het recht op een voorziening.

Artikel 32 Intrekking van een voorziening

- 32.1. Het college kan een besluit, genomen op grond van deze verordening, geheel of gedeeltelijk intrekken indien:
- a. niet is voldaan aan de voorwaarden gesteld bij of krachtens deze verordening;
 - b. op grond van gegevens beschikt is en gebleken is dat de gegevens zodanig onjuist waren dat, waren de juiste gegevens bekend geweest, een ander besluit zou zijn genomen.
- 32.2. Een besluit tot verlening van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget kan worden ingetrokken indien blijkt dat de tegemoetkoming of het budget binnen zes maanden na uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van het middel waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.

Artikel 33 Terugvordering

- 33.1. Ingeval een voorziening is ingetrokken kan een op basis daarvan reeds uitbetaalde financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget worden teruggevorderd.
- 33.2. In geval het recht op een in eigendom verstrekte voorziening is ingetrokken kan deze voorziening worden teruggevorderd indien de voorziening is verleend op basis van valselijk verstrekte gegevens.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 34 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen, ten gunste van de aanvrager, afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 35 Beslissing college in gevallen waarin de verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Artikel 36 Indexering

Het college kan jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening en het op deze verordening berustende Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen geldende bedragen verhogen of verlagen conform de ontwikkelingen van de prijsindex volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek ('consumentenprijsindex alle huishoudens').

Artikel 37 Overgangsbepaling

Voor indicaties waarvan de geldigheid verstrijkt tussen 1 januari 2007 en 31 december 2008 gelden de overgangsbepalingen zoals vastgelegd in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen.

Artikel 38 Inwerkingtreding

- 38.1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2008.
- 38.2. Bij in werking treden van deze verordening vervalt de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2007.

Artikel 39 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Bergen op 18 december 2007.

de griffier,

de voorzitter,

Bijlage 4 Toelichting behorende bij de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008

1. Inleiding

Het op 27 mei 2005 ingediende wetsvoorstel (KS 30 131) "Nieuwe regels betreffende Het op 27 mei 2005 ingediende wetsvoorstel (KS 30 131) "Nieuwe regels betreffende maatschappelijke ondersteuning", de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), is op 14 februari 2006 in de Tweede Kamer – met alleen de stemmen van de Socialistische Partij tegen – aangenomen. Aan deze bijna unanieme stemming is een behandeling voorafgegaan die de wet een ander aanzicht heeft gegeven. De consequenties hiervan zijn niet direct te overzien: ook de Wet maatschappelijke ondersteuning is een wet die verdere invulling behoeft en uiteindelijk door jurisprudentie een duidelijke vorm zal krijgen. Er is bovendien nog sprake van het gegeven dat het kernbegrip van de wet, het zogenaamde compensatiebeginsel, bij amendement aan de wet is toegevoegd, waardoor een begripsomschrijving van dit cruciale begrip ontbreekt. Het gevolg hiervan is dat de toelichting op het betreffende amendement uitgangspunt is voor de vormgeving van dit compensatiebeginsel.

De Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning geeft invulling aan de in de Wet maatschappelijke ondersteuning gegeven opdracht regels te stellen bij verordening. In deze verordening is vorm gegeven aan het voornoemde compensatiebeginsel zonder de regels van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en de regels rond de functie huishoudelijke verzorging uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) geheel los te laten. Dit is van belang om een vacuüm te voorkomen, temeer daar het overgangsrecht zoals geregeld in de Wmo bestaande cliënten slechts maximaal één jaar het behoud van de oude rechten op grond van de AWBZ of de Wvg biedt.

In de Wmo komen voorzieningen uit de Welzijnswet, de AWBZ en de Wvg bij elkaar. Voorzieningen uit de Welzijnswet worden als voorliggende voorzieningen aangeboden en worden daarom niet in deze verordening opgenomen.

Enkele korte opmerkingen tot slot: In de verordening is met name uitwerking gegeven aan de artikelen 5, 6, 15, 19 en 26 van de Wmo. Alle bedragen en bijbehorende regelgeving worden opgenomen in een besluit.

2. Algemene toelichting

De kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt gevormd door het begrip “compensatiebeginsel”. Dit begrip is bij amendement nr. 65 in de Wmo opgenomen en is afkomstig van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg. In hun briefadvies over de Wmo staat het volgende:

“Het verdient volgens de Raad aanbeveling om de wettelijke aanspraak op maatschappelijke ondersteuning te relateren aan aard en ernst van de beperking(en) van burgers, door gemeenten te verplichten zorg te dragen voor compensatie van deze beperking(en). En wel zodanig dat de burger met een beperking in een gelijkwaardige uitgangspositie wordt gebracht ten opzichte van de burger zonder beperking(en). De gemeente heeft hierin een resultaatsverplichting. Dit brengt met zich mee dat de gemeente zelf mag bepalen welke voorzieningen zij aanbiedt om het wettelijk vastgestelde doel/resultaat te bereiken. Teneinde tevens recht te doen aan het uitgangspunt dat daar waar mogelijk beroep gedaan wordt op de eigen verantwoordelijkheid van burgers moet het mogelijk zijn om aan de aanspraak op ondersteuning een inkomenstoets te koppelen. Omdat het om maatschappelijke participatie gaat, is dit te rechtvaardigen. Daartoe dienen op centraal niveau regels gesteld te worden.

In het licht van de voorgestelde ‘compensatieplicht’ heeft het de voorkeur van de Raad om alleen individuele voorzieningen over te hevelen naar de Wmo, zodat de wet een eenduidig karakter kan krijgen. In deze visie blijft naast de Wmo een Welzijnswet bestaan, waarin de collectieve (gemeenschapsgerichte) voorzieningen worden ondergebracht. Deze voorzieningen zijn immers algemeen van aard en bedoeld voor iedere ingezetene van de gemeente, ongeacht diens eventuele beperkingen. Voor deze voorzieningen acht de Raad het niet gewenst een wettelijke aanspraak in het leven te roepen. Deze aanbeveling heeft betrekking op het niveau van de aanspraak (c.q. voorziening), niet op het niveau van de uitvoering. Op het tweede niveau kan immers, ook bij een individuele aanspraak (bijvoorbeeld vervoer) een ‘collectieve’ voorziening worden aangewend (bijvoorbeeld openbaar vervoer).

Door de aanspraak op ondersteuning niet te verankeren in een verplichting om bepaalde met name te noemen voorzieningen te verstrekken (zorgplicht), maar te omschrijven in termen van het te bereiken resultaat (compensatieplicht), kan onzekerheid ontstaan over wat nu precies als recht geldt. Om die reden is het volgens de Raad noodzakelijk om in de wet zelf op te nemen wanneer sprake is van een gelijkwaardige uitgangspositie van burgers. Dat is immers het resultaat waarop de gemeente, ook in rechte, kan worden aangesproken. Dit betekent dat geoperationaliseerd moet worden wat de termen ‘zelfredzaamheid’ en ‘maatschappelijke participatie’ betekenen: welke activiteiten moet iemand daarvoor tenminste kunnen uitvoeren?

Door het te bereiken resultaat (de compensatie) als aangrijpingspunt te nemen is het volgens de Raad niet noodzakelijk in de wet zelf criteria op te nemen voor de indicatiestelling.”

Dit begrip is ‘vertaald’ bij amendement en in de wet opgenomen. Het is met name de toelichting op het amendement dat informatie geeft over de bedoeling van de wetgever met het begrip compensatieplicht. De toelichting stelt:

“Ter vervanging van de verplichting gedurende drie jaar om te voorzien in met name genoemde producten en diensten strekt het nieuw geformuleerde artikel ertoe de algemene verplichting aan gemeenten op te leggen om beperkingen in de zelfredzaamheid op het gebied van het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning en om zich lokaal per vervoermiddel te verplaatsen, weg te nemen. Onder zelfredzaamheid wordt in dit verband verstaan het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het

normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken. Onder normale deelname aan het maatschappelijke verkeer wordt in ieder geval verstaan het kunnen voeren van een huishouden; het normale gebruik van een woning; het zich in en om de woning kunnen verplaatsen; het zich zodanig kunnen verplaatsen dat aansluiting kan worden gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen; het kunnen ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier te kunnen deelnemen aan het lokale sociaal-maatschappelijk leven. Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.

De opdracht om compenserende voorzieningen te treffen wordt met dit artikel bij wet gegeven. De normering ervan wordt overeenkomstig de bestuurlijke structuur van de wet op het lokale niveau bepaald met inachtneming van alle bepalingen over de totstandkoming van het lokale beleid en de betrokkenheid van burgers en cliënten daarbij.”

Omdat er geen omschrijving van het begrip compensatiebeginsel in het amendement is opgenomen, is in de verordening een begripsomschrijving opgenomen, in artikel 1 onder c. Het compensatiebeginsel geldt, zo geeft de tekst van artikel 4, lid 1 van de wet aan, voor de onderdelen:

- a. een huishouden te voeren,
- b. zich te verplaatsen in en om de woning,
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Uitgaande van een overgang van de drie Wvg-terreinen woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen, plus de AWBZ-functie huishoudelijke verzorging, naar de Wmo, worden de onderdelen uit artikel 4 van de wet in deze verordening als volgt uitgewerkt:

- a. om de woonvoorzieningen beter te verankeren is het begrip “normaal gebruik van de woning” uit de Wvg toegevoegd.
- b. onder het voeren van een huishouden wordt met name de eerdere functie huishoudelijke verzorging, in deze verordening hulp bij het huishouden genoemd (hoofdstuk 3) verstaan, er kan echter ook een woonvoorziening nodig zijn voor een adequate compensatie(hoofdstuk 4), als;
- c. zich verplaatsen in en om de woning: de rolstoel, inclusief de sportrolstoel (hoofdstuk 6);
- d. zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel: de vervoersvoorzieningen uit de Wvg (hoofdstuk 5);
- e. het ontmoeten van medemensen en het daaruit volgende aangaan van sociale verbanden wordt indirect mogelijk gemaakt door het thuis kunnen blijven wonen te faciliteren met de andere compensatie-onderdelen. Direct zijn de vervoers- en rolstoel voorzieningen ook bestemd om ontmoeting met andere mensen mogelijk te maken. .

In artikel 4 van de wet wordt de gemeente opgedragen ten behoeve van de compensatie "voorzieningen te treffen". De wet stelt dus niet dat het steeds om individuele voorzieningen moet gaan. Anders dan in het VNG-model voor de verordening wordt in deze verordening niet gewerkt met Algemene Voorzieningen, behalve bij de collectieve vervoersvoorziening. In dit laatste geval is het juridisch houdbaar de collectieve voorziening voor te laten gaan op een individuele voorziening.

3. Artikelgewijze toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Ad a.

Deze bepaling spreekt voor zich; zie ook de in artikel 43 van de Wet maatschappelijke ondersteuning opgenomen citeertitel van de wet.

Ad b.

College: Naar de gebruikelijke terminologie binnen Bergen wordt hiermee bedoeld op het college van burgemeester en wethouders.

Ad c.

De term “bepalingen” is ontleend aan en verwijst naar de ICF, de International Classification of Functioning, Disability, and Health, opgesteld door de Wereld Gezondheidsorganisatie (World Health Organisation, onderdeel van de Verenigde Naties). Het onder de toelichting op onderdeel 1.2 van dit artikel genoemde amendement-Miltenburg stelt over de ICF: “Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.”

Ad d.

De begripsomschrijving van het begrip “mantelzorger” is ontleend aan de begripsomschrijving van “mantelzorg” in de wet (artikel 1, lid 1 onder b, van de wet).

Ad e.

Zelfredzaamheid: Deze begripsomschrijving komt uit de toelichting op eerder reeds genoemde amendement-Miltenburg c.s., dat het compensatiebeginsel aan de wet heeft toegevoegd.

Ad f.

Het normale gebruik van de woning: Deze definitie is toegevoegd, omdat “het normale gebruik van de woning” onder gemeentelijke beleidsvrijheid is toegevoegd aan de reikwijdte van de compensatieplicht. Zie ook artikel 1 sub c. van de verordening.

Ad i.

De bevoegdheid voor het vragen van een eigen bijdrage vloeit voort uit artikel 15 lid 1 van de wet. Deze kan op het inkomen worden afgestemd, zij het dat daarvoor op basis van artikel 15 lid 3 van de wet bij Algemene Maatregel van Bestuur nadere regels kunnen worden gesteld. Van deze bevoegdheid wordt gebruik gemaakt door middel van het vaststellen van het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen. In deze verordening wordt echter direct verwezen naar het Besluit Maatschappelijke Ondersteuning, waarin de maximale eigen bijdrage jaarlijks is vastgelegd.

Ad j.

De bevoegdheid voor het vragen van een eigen aandeel in de kosten van een voorziening vloeit voort uit artikel 15 lid 1 van de wet.

Ad k.

Naturavoorzieningen zijn voorzieningen die niet in de vorm van enigerlei financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Daarbij kan worden gedacht aan verstrekking in huur, in bruikleen, in eigendom of in de vorm van dienstverlening.

Ad l.

Persoonsgebonden budget: een geldbedrag dat de aanvrager onder door het college bepaalde voorwaarden mag besteden aan een compenserende voorziening naar zijn keuze. Nadere uitwerking omtrent de relatie tussen diverse compenserende voorzieningen en daarbij behorende persoonsgebonden budgetten vindt plaats in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning Bergen.

Ad m.

Een financiële tegemoetkoming is een geldbedrag dat is bedoeld om een bepaalde voorziening te verwerven. Het is niet persé een kostendekkende vergoeding, maar een bedrag, bedoeld als tegemoetkoming in de kosten.

Ad n.

Evenals onder de Wet voorzieningen gehandicapten het geval was, is het ook onder de Wet maatschappelijke ondersteuning niet de bedoeling dat de gemeentelijke overheid voorzieningen verstrekt, waarover de aanvrager, gezien zijn individuele situatie, ook zonder zijn handicap of beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen worden als "algemeen gebruikelijk" beschouwd. Wat in een concrete situatie als algemeen gebruikelijk te beschouwen is, hangt af van de geldende maatschappelijke normen van het moment van de aanvraag. Het begrip "algemeen gebruikelijk" is geconcretiseerd in de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. Het begrip heeft vaak voor verwarring gezorgd, omdat algemeen gebruikelijke voorzieningen soms wel specifiek voor een handicap worden aangeschaft, maar vanwege hun algemeen gebruikelijke karakter toch niet vergoed worden. Om duidelijk te maken wat in de wet verstaan wordt onder dit begrip is de begripsomschrijving vanuit de jurisprudentie in de verordening opgenomen. Het gaat daarbij om voorzieningen:

- die in de reguliere handel verkrijgbaar zijn;
- die niet speciaal voor gehandicapten bedoeld zijn;
- die niet aanzienlijk duurder zijn dan vergelijkbare producten met hetzelfde doel.

Het begrip "algemeen gebruikelijk" moet overigens niet worden verward met "gebruikelijke zorg", zoals dat onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten is geformuleerd in beleidsregels. Het begrip "gebruikelijke zorg" komt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning terug, zie hieronder, sub t.

Wanneer een voorziening wordt verstrekt waar een algemeen gebruikelijk deel onderdeel van uitmaakt (er wordt een driewiel fiets verstrekt, de fiets is algemeen gebruikelijk en maakt daar onderdeel van uit: men hoeft zelf geen fiets meer te kopen), zou er sprake kunnen zijn van besparing: er hoeft immers geen algemeen gebruikelijke voorziening meer aangeschaft te worden. Aangezien verstrekking binnen de wet zich beperkt tot de meerkosten, kan in die situatie van de aanvrager het bedrag dat bespaard wordt, gevraagd worden als besparingsbijdrage. Dit is geen vorm van eigen bijdrage of eigen aandeel, zodat de regels daaromtrent niet van toepassing zijn.

Ad o.

Het begrip "meerkosten" hangt nauw samen met het begrip "algemeen gebruikelijk"; deze twee begrippen zijn elkaars tegenhangers. De meerkosten zijn de kosten, die in een direct oorzakelijk verband staan met het compenseren van de ondervonden beperking of het psychosociaal probleem, zoals die zijn genoemd in artikel 1, lid 1, onder g. achtste volzin van de wet. Een met de persoon als de aanvrager vergelijkbaar persoon zonder die beperking of dat psychosociale probleem heeft deze meerkosten per definitie niet, omdat daarvoor in diens situatie geen noodzaak is. Mede op de bestrijding van deze meerkosten, dus de kosten die voor een persoon als de aanvrager niet algemeen gebruikelijk zijn, is de wet gericht.

Ad p.

Het uitgangspunt van deze begripsomschrijving ligt in het Protocol Gebruikelijke Zorg (zie bijlage), zoals tot aan de invoering van de wet door het Centrum Indicatiestelling Zorg werd toegepast als verzameling beleidsregels voor de AWBZ-indicatiestelling voor huishoudelijke zorg. Het is op één punt aangepast om te voorkomen dat problemen die in de AWBZ met dit begrip speelden ook naar de wet overgaan. In plaats van 'volwassenen' is de term 'meerderjarigen' opgenomen.

Ad q.

De invoering van het persoonsgebonden budget maakt het opnemen van het begrip "budgethouder" noodzakelijk. De budgethouder is de persoon die de beschikking krijgt over het budget en over de besteding daarvan ook verantwoording af dient te leggen.

Ad r.

Gemeenschappelijke ruimte: Deze definitie is overgenomen uit de Wvg-verordening.

Ad s.

Wanneer een voorziening wordt verstrekt waar een algemeen gebruikelijk deel onderdeel van uitmaakt (er wordt een driewiel fiets verstrekt, de fiets is algemeen gebruikelijk en maakt daar onderdeel van uit: men hoeft zelf geen fiets meer te kopen), zou er sprake kunnen zijn van besparing: er hoeft immers geen algemeen gebruikelijke voorziening meer aangeschaft te worden. Aangezien verstrekking binnen de wet zich beperkt tot de meerkosten, kan in die situatie van de aanvrager het bedrag dat bespaard wordt, gevraagd worden als besparingsbijdrage. Dit is geen vorm van eigen bijdrage of eigen aandeel, zodat de regels daaromtrent niet van toepassing zijn.

Ad t.

Maatschappelijke participatie: Ook deze begripsomschrijving is, evenals de onder e. genoemde, ontleend aan de toelichting op het amendement-Miltenburg c.s., dat het compensatiebeginsel aan de wet heeft toegevoegd.

Ad u.

Deze definitie is – afgezien van een minimale aanpassing – overgenomen uit de Wvg-verordening.

Ad v.

Inkomen: deze definitie is overgenomen uit de Wmo.

Artikel 2 Inperking en uitsluitingen

Ad 1.

Voorzieningen die in het kader van deze verordening worden verstrekt, dienen, naar objectieve maatstaven gemeten, zowel adequaat als de meest goedkope voorziening te zijn. Met nadruk wordt hierbij gesteld dat met het begrip adequaat bedoeld wordt: volgens objectieve maatstaven nog toereikend. Hoewel datgene wat de aanvrager als adequaat beschouwt mee zal moeten wegen in de beoordeling van het adequaat zijn van de voorziening, zal ook het criterium van het goedkoop zijn, de kosten van de voorziening, een rol spelen bij de uiteindelijke beoordeling van het al dan niet adequaat zijn van een voorziening. Het gaat immers om gemeenschapsgeld. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat zij de voorziening meer adequaat maken, zullen in principe niet voor vergoeding in aanmerking komen.

Bij dit alles kan een overweging zijn dat de bruikbaarheid van een voorziening niet alleen door technische en functionele aspecten bepaald wordt. Tevens is het denkbaar dat een product dat duurder is dan een vergelijkbaar product, langer meegaat en dus uiteindelijk

goedkoper is. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarvan uitgegaan kan worden, moge het duidelijk zijn dat bij een verantwoord, maar ook niet meer dan dat, niveau dient te worden aangesloten.

Het is uiteraard wel mogelijk een adequate voorziening te verstrekken die duurder is dan de goedkoopst adequate voorziening, mits de aanvrager bereid is het prijsverschil uit eigen middelen te betalen. Het begrip 'goedkoopst adequaat' geeft het college mogelijkheden tot sturen binnen het beleid.

Lid 2

Ad a.

Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen waarover een met de aanvrager vergelijkbare persoon, ook los van de beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Dit beginsel wordt al tientallen jaren tijd gehanteerd in de sociale wetgeving (AAW/WAO, voormalige Wet-Rea, Wvg) en heeft tot een omvangrijke jurisprudentie geleid, die is vastgelegd in de definitie van dit begrip, zoals die is opgenomen in artikel 1, onder n. van deze verordening. Wat in een concreet geval algemeen gebruikelijk is, hangt dus in beginsel af van de aard van de gevraagde voorziening.

Daarnaast speelt de – financiële – situatie van de aanvrager een rol, gezien in relatie tot de maatschappelijke normen op het moment van de aanvraag. Met name die financiële situatie van de aanvrager kan leiden tot een uitzondering op het beginsel dat geen algemeen gebruikelijke voorzieningen worden verstrekt. Uit de bovengenoemde jurisprudentie blijkt immers dat een dergelijke uitzondering zich voordoet als het inkomen van de aanvrager – mede ten gevolge van aantoonbare kosten ten gevolge van zijn beperking – onder het in diens situatie geldende bijstandsniveau dreigt te geraken. Een andere uitzondering is het ten gevolge van een plotseling optredende handicap moeten vervangen van zaken die nog niet zijn afgeschreven; dat zou zonder die handicap immers ook niet gebeuren.

Ad b.

In de wet is, in tegenstelling tot de situatie bij de Wet voorzieningen gehandicapten, geen specifieke bepaling opgenomen waaruit blijkt dat de compensatieplicht zich beperkt tot in de gemeente woonachtige personen, hoewel artikel 11 van de wet spreekt over ingezetenen. Dit artikel moet opgenomen worden om te voorkomen dat er aanvragen binnenkomen bij de gemeente terwijl de aanvrager niet woonachtig is in Bergen. Wel is in een enkel artikel een uitzondering gemaakt op deze regel voor mensen die van plan zijn te verhuizen naar Bergen, zie bijvoorbeeld artikel 18 lid 1 van de verordening.

Ad c.

Deze afwijzingsgrond vervangt de Wvg-bepaling die een voorziening uitsluit voor situaties waarin gebruikte materialen voor problemen zorgen. De nu opgenomen bepaling is bedoeld om claims te voorkomen die worden veroorzaakt door de wijze waarop de woning wordt gebruikt of onderhouden, zodat mensen op de eigen verantwoordelijkheid voor de ontstane situatie kunnen worden aangesproken.

Ad d.

In sommige gevallen gebruiken mensen al jaren voorzieningen en vragen zij na het optreden van een beperking voorzieningen aan, die in hun situatie kunnen leiden tot de conclusie dat het optreden van beperkingen geen meerkosten met zich meebrengt. Daarvoor is deze onder e. genoemde bepaling bedoeld.

Ad e.

Onder e. wordt bedoeld op de situatie dat, doordat de aanvrager een voorziening aanvraagt nadat deze reeds door de aanvrager gerealiseerd is, niet meer vastgesteld kan worden of de voorziening noodzakelijk of goedkoopst/adequaate en passend was. Omdat het college dan

geen mogelijkheden meer heeft te beoordelen welke voorziening verstrekt zou moeten worden, kan in deze situatie de voorziening worden geweigerd.

Door deze regeling wordt voorkomen dat een voorziening, waar vroegtijdig mee is begonnen, uiteindelijk niet overeenstemt met hetgeen het college als goedkoopst adequate voorziening beschouwt. Het college kan namelijk ook factoren mee laten wegen die buiten de woonruimte van de aanvrager gelegen zijn, zoals een beschikbare aangepaste of goedkoop aan te passen woning elders, of een losse woonunit, waardoor een woningaanpassing wellicht niet noodzakelijk is.

Pas nadat het college een positief besluit voor een verhuiskostenvergoeding heeft gegeven, komt een aanvrager hiervoor in aanmerking. Pas nadat advies is verkregen en de gemeente een afweging heeft gemaakt welke oplossing het meest adequaat is, kan de aanvrager tot verhuizen overgaan. Met deze voorwaarde wordt tevens voorkomen dat de gemeente achteraf, nadat de aanvrager reeds is verhuisd, met een claim voor een verhuiskostenvergoeding geconfronteerd wordt.

In bepaalde gevallen kan het echter nodig zijn dat de aanvrager snel moet beslissen omdat de woning anders aan een andere woningzoekende wordt toegewezen. In deze, of andere urgente gevallen, is het verkrijgen van toestemming van het college ook voldoende.

Ad f.

Onder f. wordt in dit artikel aangegeven, dat de aanvraag geweigerd kan worden als het gaat om een vergoeding of verstrekking die reeds eerder heeft plaatsgehad, terwijl het de aanvrager verwijtbaar is dat het middel verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid, dus niet indien de aanvrager geen schuld treft. Indien een ander aansprakelijk is voor het verloren gaan, dient bekeken te worden of het mogelijk is deze derde door de aanvrager hiervoor aansprakelijk te doen stellen om zodoende de kosten te kunnen verhalen.

Indien in een woning een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht, heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico dient in de opstalverzekering gedekt te worden. Indien bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd is, dan kan op dat moment geen beroep op deze verordening worden gedaan.

Artikel 3 Invulling compensatieverplichting

Artikel 3 is het centrale artikel van deze verordening. Hierin wordt de compensatieverplichting vertaald in voorzieningen. Sommige voorzieningen, zoals vervoer, zijn in te zetten ter compensatie voor verschillende compensatievelden. In de hoofdstukken over de specifieke voorzieningen wordt telkens naar dit centrale artikel verwezen.

In de opsomming van voorzieningen zijn geen algemene voorzieningen opgenomen, behalve de collectieve vervoersvoorziening. Dit is toegestaan wegens het algemeen belang van het in stand houden van het openbaar vervoer. Als er echter algemene voorzieningen zijn, kan de noodzaak van een individuele voorziening wel vervallen.

Hoofdstuk 2 Vorm van te verstrekken individuele voorzieningen

Artikel 4 Keuzevrijheid

De in artikel 6 van de wet genoemde verplichting om bij een aanspraak op een individuele voorziening de keuze te bieden tussen een persoonsgebonden budget en een naturaverstrekking, is niet absoluut maar laat weinig ruimte tot weigering. Er kunnen overwegende bezwaren bestaan om niet over te gaan tot verstrekking van een persoonsgebonden budget. Het college kan regels stellen om af te wegen in welke gevallen er sprake is van bezwaren van overwegende aard, die redenen zijn om geen persoonsgebonden budget te verstrekken.

Naast deze keuzevrijheid bestaat er nog een tweede vorm van keuzevrijheid: namelijk de vrijheid om bij voorzieningen in natura te kiezen uit meerdere aanbieders. Deze keuzevrijheid wordt niet in deze verordening, maar in Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen uitgewerkt.

Artikel 5 Voorziening in natura

Het doel van deze bepaling is het vastleggen van de rechten en plichten van het college en de aanvrager. Deze bepaling richt zich op de situatie waarin het college een derde inschakelt voor verstrekking van naturavoorzieningen en deze derde eigenaar blijft van de te verstrekken voorziening of wanneer het college een derde inschakelt voor het verlenen van zorg. Als een voorziening in eigendom wordt verstrekt, is er uiteraard niet een dergelijke overeenkomst nodig.

Voordeel ten opzichte van een systeem waarbij de huur-, bruikleen- of dienstverleningsovereenkomst met de gemeente wordt afgesloten, is dat de cliënt betere afspraken kan maken met de aanbieder.

Artikel 6 Financiële tegemoetkoming

Om te waarborgen dat de verstrekte financiële tegemoetkoming wordt besteed aan een noodzakelijke voorziening, en niet aan zaken die los staan van de doelen die met de wet worden beoogd, kunnen bij besluit voorwaarden worden verbonden aan de verstrekking van een tegemoetkoming op grond van de wet. Deze bepaling, die moet worden gezien in relatie tot de bepalingen uit hoofdstuk 7 van deze verordening, biedt daartoe de mogelijkheid.

Artikel 7 Persoonsgebonden budget

Lid 1

Het persoonsgebonden budget dient gezien te worden als een manier waarop een toegekende voorziening wordt verstrekt.

Ad a.

De onder lid 1 onder a. van dit artikel genoemde bepaling spreekt dan ook voor zich en sluit aan op de bepaling in artikel 6 van de wet. Hierin is vastgelegd dat in beginsel alleen bij toekenning van individuele voorzieningen de keuze voor een persoonsgebonden budget moet worden geboden. Algemene voorzieningen vallen niet onder deze eis.

Ad b.

Lid 1 onder b. bepaalt dat het college de omvang van een persoonsgebonden budget vaststelt. Het zal immers gaan om een veelheid van verschillende persoonsgebonden budgetten voor verschillende voorzieningen. Uitgangspunt is de wettelijke verplichting om een budget te bieden waarmee de cliënt een voorziening kan financieren die vergelijkbaar is met de naturavoorziening. In het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen en de beleidsregels kunnen wel richtlijnen worden gegeven voor de

bepaling van het persoonsgebonden budget. Van de richtlijnen wordt gebruik gemaakt bij de bepaling van het budget voor de Hulp bij het huishouden.

Ad c.

Verder is onder c. bepaald dat er, om misverstanden zoveel mogelijk te voorkomen, een overeenkomst wordt getekend omtrent de voorwaarden waaronder het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.

Lid 2

Lid 2 bepaalt dat in elk geval de belangrijkste aspecten van het persoonsgebonden budget in de toekenningsbeschikking worden vastgelegd. Het gaat om de omvang ervan (de hoogte van het budget), maar het kan ook gaan om de periode waarover het wordt toegekend. Het spreekt voor zich dat dergelijke beschikkingen uiterst zorgvuldig worden geformuleerd.

Lid 3

In lid 3 is neergelegd de algemene eis dat er een program van eisen wordt vastgesteld, waarin wordt aangegeven aan welke eisen de met het persoonsgebonden budget te verwerven voorziening moet voldoen. Het program van eisen is dus een belangrijk document. Als niet aan het program van eisen wordt voldaan kan dat gevolgen hebben voor de afrekening van het toegekende budget.

Lid 4

Lid 4 van artikel 6 regelt tenslotte de feitelijke betaling van het persoonsgebonden budget. Over de wijze waarop de betaling plaatsvindt, kunnen door het college nadere regels worden gesteld. Gedacht kan worden aan betaling in termijnen, bijvoorbeeld bij hulp bij het huishouden of in situaties waarin er twijfels zijn over het budgetbeheer. Zo kunnen financiële risico's voor de gemeente worden beperkt en worden aanvragers minder snel geconfronteerd met hoge terugvorderingbedragen.

Lid 5

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige besteding van gelden op grond van de wet, en heeft ook zelf de bevoegdheid om vast te stellen in hoeverre er wordt gecontroleerd of aanvragers hun persoonsgebonden budgets besteden conform de toekenningsvoorwaarden. In het kader van de rechtmatigheid is het echter wel noodzakelijk minimaal 5% van de cliënten te controleren. Het is aan de raad en het college om te bepalen hoe die controle plaatsvindt.

Bergen kiest voor een minimale steekproefsgewijze controle, waarbij een bepaald gedeelte van de toegekende persoonsgebonden budgetten wordt gecontroleerd via het opvragen van gegevens bij de budgethouders ofwel door toetsen van de betalingsbewijzen en het resultaat van de compensatie op een huisbezoek. Hiervoor is gekozen, omdat het risico op oneigenlijk gebruik voor de gemeente niet opweegt tegen de grotere administratieve last die een intensieve controle met zich brengt.

Artikel 8 Eigen bijdragen en eigen aandeel

Artikel 15 van de wet biedt de mogelijkheid bij verstrekking van voorzieningen in natura of een persoonsgebonden budget eigen bijdragen te vragen. Artikel 19 van de wet biedt de mogelijkheid de hoogte van financiële tegemoetkomingen af te stemmen op het inkomen van degene aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend: het zogeheten eigen aandeel. In dit artikel stelt de raad vast van deze mogelijkheid gebruik te maken, zoals opgedragen in artikel 15 lid 1 van de wet. Bovendien wordt bepaald op welke wijze de eigen bijdrage wordt bepaald. In de verordening is vastgelegd dat alleen voor Hulp bij het huishouden een eigen bijdrage wordt geheven. Wijziging van dit beleid vergt daardoor instemming van de raad. Voor de hoogte van de eigen bijdrage voor Hulp bij het huishouden wordt vervolgens aangesloten bij de maximale ruimte die wordt afgekaderd door enerzijds de

inkoopprijs van de gemeente en anderzijds de regeling voor de maximale eigen bijdrage, die het kabinet jaarlijks vastlegt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Hiermee geschiedt de jaarlijkse indexering automatisch.

Hoofdstuk 3 Hulp bij het huishouden

Artikel 9 Aanspraak hulp bij het huishouden

Lid 1

In artikel 9 wordt geregeld onder welke basisvoorwaarden men gebruik kan maken van Hulp bij het huishouden. In aanmerking komen in eerste instantie personen met een beperking. Verder komen in aanmerking mantelzorgers in het kader van de zogenaamde 'respijtzorg', dat wil zeggen dat de noodzaak aanwezig is om mantelzorgers te ontlasten. Zie daaromtrent artikel 11 van deze verordening. Nota bene: het is niet de bedoeling van de wetgever dat het huishouden van de mantelzorgers wordt overgenomen, maar overname van het huishouden van degene die de mantelzorg ontvangt, is wel degelijk mogelijk.

Artikel 10 Gebruikelijke zorg

Lid 1

Bij het vaststellen van de aanspraak op Hulp bij het huishouden wordt allereerst bezien of en in hoeverre eventueel andere personen binnen de leefeenheid zelf de problemen kunnen oplossen. Deze ontwikkeling is al onder de AWBZ-indicatiestelling in gang gezet vanaf het midden van de jaren '90 van de vorige eeuw. Voorzover de ondervonden problemen door middel van dergelijke gebruikelijke zorg kunnen worden opgelost, is er geen aanspraak op hulp bij het huishouden. In de door het college vast te stellen beleidsregels wordt bepaald hoe er rekening wordt gehouden met gebruikelijke zorg bij het vaststellen van een aanspraak op een voorziening voor Hulp bij het huishouden.

In tegenstelling tot in artikel 9 wordt hier niet verwezen naar artikel 1 sub g onderdeel 4 van de wet, omdat dat in dit verband – ten onrechte – zou kunnen worden uitgelegd als dat de huisgenoten van de mantelzorgers diens mantelzorgtaken behoren over te nemen, wanneer hij niet in staat is om deze taken te vervullen. Uiteraard sluit dit niet uit dat dit wel van de huisgenoten van de mantelzorgers mag worden verwacht, wanneer het hulp bij het huishouden van de mantelzorgers *zelf* betreft.

Artikel 11 Tijdelijke voorziening; respijtzorg

Met dit artikel geeft de gemeente invulling aan de verwijzing in artikel 10 lid 1 van deze verordening naar artikel 1 sub g onderdeel 4 van de wet, en meer specifiek aan onderdeel b van datzelfde lid 1. Zoals in de toelichting op artikel 10 reeds is vermeld, dienen mantelzorgers in aanmerking te kunnen komen voor zogenaamde respijtzorg. Dit artikel benadrukt, dat het niet de bedoeling is dat het huishouden van de mantelzorgers zelf wordt overgenomen, maar het huishouden van degene die de mantelzorg ontvangt. Voorts wordt – met de verwijzing naar artikel 10 – opnieuw duidelijk gemaakt dat de huisgenoten van de mantelzorgers niet worden geacht de mantelzorgtaken over te nemen bij eventuele uitval. Het is dus degene die de mantelzorg ontvangt die in aanmerking kan komen voor een tijdelijke zorgvoorziening, als tussenoplossing.

De voorziening die op basis van dit artikel kan worden verleend, is in beginsel een kortdurende, tijdelijke oplossing. Wanneer de mantelzorgers langdurig, structureel of zelfs helemaal niet meer in staat is om de mantelzorg te verlenen, zal degene die de mantelzorg krijgt dan ook terugvallen op de voorzieningen die krachtens artikel 10 worden geboden. Omdat de concrete omstandigheden van geval tot geval verschillen – denk daarbij bijvoorbeeld aan de reden van het uitvallen van de mantelzorgers – kan op voorhand geen duidelijkheid worden verschaft over de duur van de voorziening. In het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen zullen – onder meer daaromtrent – nadere regels worden gesteld.

Artikel 12. Omvang van de hulp bij het huishouden

Omdat Hulp bij het huishouden uiteindelijk altijd in de vorm van dienstverlening zal worden verstrekt, moet de omvang in tijd worden vastgesteld. Daarvoor zijn twee mogelijkheden. De eerste mogelijkheid is om concrete tijdseenheden te nemen. Voordeel van deze optie is dat er voor zowel gemeente als aanvrager duidelijkheid is over de omvang van het aantal uren en de bekostiging daarvan. Praktisch nadeel van deze optie is dat er voor elke uitbreiding opnieuw geïndiceerd en besloten moet worden, hetgeen een nieuwe beschikking op basis van een adviesprocedure kan betekenen.

In de AWBZ werd tot de invoering van de wet geïndiceerd in klassen. Klassen zijn te vergelijken met standaardporties. Elke klasse is gekoppeld aan minimaal en een maximaal aantal uren per week binnen een vaste bandbreedte. Indien men bijvoorbeeld een indicatie heeft voor 1,5 uur hulp, wordt men ingedeeld in klasse 1. Mocht de behoefte aan hulp van de aanvrager enigszins stijgen of dalen binnen de bandbreedte van de toegekende klasse, dan hoeft daarvoor niet opnieuw geïndiceerd en beschikt te worden. Voor de gemeente is dat een administratief voordeel, voor aanvragers ook. Materieel kan het voor aanvragers binnen de speelruimte van de klasse echter enigszins negatief of positief uitpakken, afhankelijk van de daadwerkelijk noodzakelijke uren zorg. Als die zorgbehoefte, uitgedrukt in uren, zich onderaan de bandbreedte bevindt, is men voordelig uit; is de behoefte aan uren gelegen vlak onder het plafond van de klasse, is het voordeel minder. Zolang de objectief vastgestelde behoefte echter binnen de bandbreedte blijft, is er sprake van een toereikende voorziening. Voor zover hulp bij het huishouden nodig is die klasse 6 overstijgt, is het mogelijk additionele uren aan deze hoogste klasse toe te voegen. In het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen wordt door het college jaarlijks het daarbij passende uurbedrag vastgelegd.

Dat de gemeente ervoor heeft gekozen om in eerste instantie beide opties open te laten en om ook een combinatie van beide tot de mogelijkheden te laten behoren, is de uitkomst van het overleg dat zij met de zorgaanbieders heeft gevoerd. De zorgaanbieders hebben namelijk een uitgesproken voorkeur voor het hanteren van een bandbreedte en pleiten derhalve voor het indiceren in klassen. De gemeente verwacht echter dat een schommeling in het aantal uren benodigde hulp bij pure, eenvoudige hulp in de huishouding (Hh1), waaronder louter schoonmaken, in de praktijk niet aan de orde zal zijn. Echter, voor cliënten met hulp in de huishouding anders dan schoonmaken (Hh2) kan een bandbreedte wel wenselijk zijn. De indicatiestelling is daarin leidend.

De aanbieders hebben er echter op gewezen dat een fluctuatie vaker voorkomt dan de gemeente veronderstelt. Vooral in geval van acute situaties – bijvoorbeeld ziekte – is het bijzonder nuttig om een bandbreedte achter de hand te hebben. Op die manier kunnen tijdelijke ‘noodgevallen’ veel makkelijker opgevangen worden, aangezien er in geval van een urenindicatie weinig ruimte is voor een nieuwe indicatie op korte termijn. Dergelijke nieuwe indicaties zouden overigens ook een extra, zware administratieve last vormen voor de gemeente.

Conclusie: Beide opties worden in eerste instantie open gehouden en in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen zal hier verder invulling aan worden gegeven.

Artikel 13. Omvang van het persoonsgebonden budget

Deze bepaling spreekt voor zich en sluit nauw aan op artikel 12. Jaarlijkse vastlegging houdt verband met prijsindexering, zoals genoemd in artikel 36.

Hoofdstuk 4 Woonvoorzieningen

Artikel 14 Aanspraak op woonvoorzieningen

In dit artikel wordt aangegeven wanneer iemand aanspraak kan maken op een woonvoorziening.

Artikel 15 Soorten individuele woonvoorzieningen

Ad a.

Geen aanvullende opmerkingen

Ad b.

Het college kan besluiten om een tegemoetkoming te verstrekken in de verhuis- en inrichtingskosten, indien verhuisd wordt naar een aangepaste of een goedkoper aan te passen woning dan de reeds bewoonde woning. Het college maakt de afweging tussen verstrekking van een tegemoetkoming in de verhuiskosten en een woningaanpassing. Een woonvoorziening, en dus ook een verhuiskostenvergoeding, is, volgens de Wvg-jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, alleen bedoeld voor situaties waarin de ondervonden problemen in direct oorzakelijk verband staan met bouwkundige of woontechnische aspecten van de te verlaten woning zelf. Omgevingsfactoren als lawaai, stank, onveiligheidsgevoelens, overlast et cetera zijn dus niet van belang. Uitgangspunt van het gemeentelijk beleid is dat zo goed mogelijk gebruik wordt gemaakt van de voorraad aangepaste woningen in de gemeente.

Ad c.

Het college kiest er niet voor een primaat te leggen bij de losse woonunit, maar om deze als één van de mogelijke voorzieningen te zien die kan worden toegepast als ze de meest goedkoopste-adequate oplossing biedt. Daarmee wordt ook de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget open gehouden.

Ad d, e en f.

Een bouwkundige of woontechnische woningaanpassing is een aanpassing van de woning zelf, ter compensatie van de problemen die in de woning spelen ten aanzien van de bewoner met een beperking. Onder een woonvoorziening waarbij geen sprake is van een ingreep van bouw- of woontechnische aard, zal in de praktijk met name een persoonsgebonden budget voor woningsanering i.v.m. CARA verstaan worden. Ook kunnen onder deze categorie worden begrepen hulpmiddelen voor baden, wassen en douchen welke niet nagelvast aan de woning zijn bevestigd, alsmede mobiele patiëntenliften. Deze laatste twee categorieën roerende woonvoorzieningen kunnen ook in de vorm van een voorziening in natura worden verstrekt, bijvoorbeeld in bruikleen of huur, zodat hergebruik mogelijk is.

Ad g.

Omdat met de Wet maatschappelijke ondersteuning niet wordt beoogd om het inhoudelijke beleidsterrein ten opzichte van de vervallen Wet voorzieningen te verbreden, noch om dat te versmallen, is de ultraasruimte als woonvoorziening opgenomen. Een ultraasruimte is een ruimte die op basis van het vervallen artikel 1, lid 1, onder e. van de Wet voorzieningen gehandicapten kan worden gedefinieerd als een verblijfsruimte, waarin een persoon die tengevolge van een beperking in de vorm van een ernstige gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont, zich kan afzonderen of tot rust kan komen. Een zeer specifieke voorziening derhalve, die alleen op basis van een specifieke noodzaak en op basis van een specifieke beperking kan worden verstrekt. Het zal in de regel gaan om een kleine, veilige en prikkelarme ruimte.

Artikel 16 Aanspraak op woonvoorzieningen

Al onder de Wet voorzieningen gehandicapten gold de regel dat bij een aanvraag voor een woningaanpassing eerst werd gezien of verhuizing naar een andere woning een oplossing kon bieden. Dit was het zogenaamde primaat van de verhuizing, deze is verwerkt binnen dit artikel. In feite gaat het om een uitwerking van de regel dat in beginsel wordt gekozen voor de goedkoopst adequate voorziening.

Deze mogelijkheid tot het hanteren van het primaat van de verhuizing is onder de Wet voorzieningen gehandicapten in de jurisprudentie erkend, zij het dat wel enkele duidelijke voorwaarden zijn gesteld. In de eerste plaats moeten de financiële gevolgen van de verhuizing voor de woonlasten binnen aanvaardbare financiële grenzen vallen, een eis die ook onder de wet gesteld kan worden. Verder moet duidelijk zijn dat de oplossing in de vorm van een verhuizing kan worden gerealiseerd binnen een uit het advies blijvende medisch verantwoorde termijn. Dat houdt dus in dat het college zicht moet hebben op de woningvoorraad om een indicatie te kunnen geven van de mogelijkheden om binnen die medisch verantwoorde termijn te kunnen verhuizen naar een geschikte aangepaste of goedkoper aan te passen woning.

In het artikel zijn de niet bouwkundige en niet woontechnische aanpassingen nog voor de verhuizing geplaatst omdat bij deze eenvoudige woningaanpassingen een verhuizing nog niet aan de orde is.

Bij het opleggen van het primaat van verhuizing is een afweging ingebouwd met het vijfde compensatieveld, mensen ontmoeten. Als iemand een zeer lokaal sociaal netwerk heeft, kan een verhuizing naar een andere kern onwenselijk zijn. Er zal dan een afweging moeten plaats vinden waarin de sociale consequenties, geschatte duur dat de compensatie zal blijven voldoen en de kosten van de aanpassing aan de woning worden afgewogen.

Ook diverse andere relevante aspecten, nader uit te werken in de gemeentelijke beleidsregels, kunnen, afhankelijk van de situatie een rol spelen bij de afweging omtrent het toepassen van het primaat van de verhuizing in een concreet geval.

Artikel 17 Uitsluitingen

Een persoonsgebonden budget of een financiële tegemoetkoming voor het treffen van voorzieningen wordt alleen verstrekt als het woonruimten betreft die als zelfstandige woonruimte in het kader van de Wet op de huurtoeslag ook als zodanig aangemerkt worden. Een uitzondering zijn aanpassingen aan woonschepen en binnenschepen; deze komen weinig voor en worden apart geregeld in het verstrekkingenbeleid. Verder worden geen woonvoorzieningen verstrekt in gemeenschappelijke ruimten van woongebouwen voor ouderen of gehandicapten of voorzieningen die in dergelijke gebouwen, ook in de wooneenheden, bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten kunnen worden meegenomen.

Artikel 18 Hoofdverblijf

Lid 1

In tegenstelling tot de Wet voorzieningen gehandicapten wordt in de wet niet expliciet vermeld dat de gemeentelijke compensatieplicht alleen geldt voor de inwoners van de gemeente. Artikel 11 van de wet geeft echter wel een aanwijzing in die richting door vermelding van "ingezetenen", mede gezien het feit dat er met de wet geen inhoudelijke uitbreiding van de werking van de Wet voorzieningen gehandicapten is beoogd.

In eerste instantie geeft de gemeentelijke basisadministratie uitsluitel. Voor bepaalde gezondheidszorginstellingen geldt dat de bewoners een briefadres elders kunnen aanhouden. De gemeente waar de aanvrager van de voorziening daadwerkelijk verblijft, heeft de verplichting tot compensatie van beperkingen. In het geval van AWBZ-bewoners heeft deze verplichting geen betrekking op de woonvoorzieningen.

Het is noodzakelijk de zinsnede “of zal hebben” op te nemen voor situaties waarin de aanvrager naar een andere gemeente wil verhuizen en in die gemeente een woning wil laten bouwen of aanpassen voordat deze daadwerkelijk wordt betrokken, zie ook artikel 19, onder b. Voor alle duidelijkheid: dit betreft een uitzondering op de algemene regel van artikel 2 lid 2 sub b, dat de aanvrager in de gemeente woonachtig dient te zijn.

Lid 2 t/m lid 6

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten waren AWBZ-bewoners uitgesloten van het recht op woonvoorzieningen. Een bovenwettelijke uitzondering hierop werd door gemeenten gemaakt voor het zogenaamde bezoekbaar maken van een woonruimte voor bezoek aan ouders of andere familieleden. Deze uitzondering was gebaseerd op de verordening. Omdat met de wet niet wordt beoogd om de omvang van de onder de Wet voorzieningen gehandicapten geregelde zorgplicht in te krimpen of uit te breiden, is de optie van het bezoekbaar maken ook weer in de verordening opgenomen in artikel 18. Verdere verplichtingen dan hier genoemd in de verordening heeft de gemeente derhalve niet. “Bezoekbaar maken” wordt in de verordening daarom gelimiteerd tot het bereikbaar maken van de woonruimte zelf en enkele essentiële ruimten daarin, zie lid 5, en kan bovendien in financiële zin worden gemaximeerd, zie lid 4. Onder de Wet voorzieningen gehandicapten werd hiervoor vaak wordt een bedrag gehanteerd dat gelijk was aan het bedrag voor een verhuiskostenvergoeding. Ten slotte is in lid 6 een extra voorwaarde opgenomen voor het in aanmerking komen voor een financiële voorziening krachtens het tweede lid. Deze voorwaarde dient te worden vervuld door de gemeente waar de AWBZ-bewoner zijn hoofdverblijf heeft, in beginsel de gemeente waar de AWBZ-instelling zich bevindt.

Artikel 19 Weigeringsgronden

Om in aanmerking te komen voor woonvoorzieningen, moet er een duidelijke samenhang zijn tussen de ondervonden woonproblemen en de beperking die men heeft. Aanvragen voor woonvoorzieningen, die hun oorzaak vinden in andere factoren dan die beperking, kunnen worden geweigerd op grond van artikel 19. De in dit artikel opgenomen weigeringsgronden zijn niet limitatief.

Ad a.

Onder a. wordt de verhuizing naar een inadequate woning genoemd als weigeringsgrond voor woonvoorzieningen. Niet de ondervonden beperking, maar de verhuizing naar een niet geschikte woning is dan de voornaamste oorzaak van de ondervonden problemen. Deze bepaling heeft voornamelijk betrekking op situaties waarin men gaat verhuizen zonder specifieke reden, maar gewoon omdat men daar zin in heeft. Uit de WVG-praktijk is overgenomen dat na 7 jaar wel een verhuizing kan worden toegestaan door het college, waarbij wel beoordeeld zal worden aan voorwaarde b wordt voldaan. Uitzondering in deze bepaling is de zogeheten ‘belangrijke reden’. Daarbij moet gedacht worden aan een verhuizing vanwege samenwoning, huwelijk of het aanvaarden van werk elders.

Ad. b.

Als een persoon met beperkingen verhuist, zal deze, in relatie tot die beperkingen, moeten zoeken naar een zo geschikt mogelijke woning. Het is niet de bedoeling dat men zo maar een ongeschikte woning kiest en vervolgens de rekening voor aanpassingen bij de gemeente indient. Met “verhuizen” wordt hier overigens niet alleen bedoeld op de feitelijke verhuizing, maar ook op alle onomkeerbare handelingen die normaal gesproken voorafgaan aan een verhuizing, zoals het tekenen van een koop-, huur- of erfpachtcontract.

Voor de toepassing van deze weigeringsgrond geldt dat ook de gemeente ervoor zal moeten zorgen zicht te hebben op de aangepaste of makkelijk aan te passen

woningvoorraad, niet alleen sociale huurwoningen, maar ook in de vrije sector en zonedig het koopwoningenbestand. Daarnaast zal de gemeente haar burgers goed moeten informeren over de gang van zaken bij dit soort verhuizingen. Alleen dan kan worden gemotiveerd dat iemand al dan niet is verhuisd naar de voor zijn situatie meest geschikte woning.

Ad c.

Op basis van het feit dat voorzieningen op grond van de wet in hoofdzaak zijn gericht op het individu, worden in beginsel geen voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten van wooncomplexen verstrekt. Evenals onder de Wet voorzieningen gehandicapten gold, zijn er uitzonderingen gemaakt voor de in de verordening genoemde voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten. Met deze uitzonderingen wordt het bezoek van de gemeenschappelijke ruimten en daarmee de sociale participatie wel mogelijk gemaakt. De opsomming is limitatief, dat wil zeggen dat er niet meer hoeft te worden verstrekt dan er in de verordening is genoemd.

Ad d.

Verhuizingen naar AWBZ- en andere zorginstellingen leiden ertoe dat de aanvrager buiten de doelgroep van de wet valt; deze mensen kunnen immers niet meer zelfstandig participeren, en hebben dus geen aanspraak op woonvoorzieningen, ook al omdat ze die onder de Wvg ook al niet hadden. Als er in de te verlaten woning geen problemen bij het normale gebruik van de woning werden ervaren, is de verhuizing naar de nieuwe woning kennelijk de oorzaak van de problemen en is men verhuisd naar een inadequate woning. In dergelijke situaties is er, evenals onder de Wet voorzieningen gehandicapten, geen aanspraak op woonvoorzieningen, hetgeen al meermaals door de Centrale Raad van Beroep is bevestigd.

Ad e.

Verhuiskosten en inrichtingskosten bij een eerste verhuizing naar een zelfstandige woning moeten ook door mensen zonder beperkingen worden gemaakt, daarom wordt deze groep voor deze voorziening uitgesloten. Ook voor mensen die vanuit een tijdelijke woning verhuizen, komen zijn de verhuis- en inrichtingskosten niet voort uit de beperking, maar uit het bewonen van een tijdelijke woning.

Ad g.

Een bouwtechnische aanpassing is alleen nuttig, als ze een bouwtechnisch kenmerk wijzigt dat een belemmering veroorzaakte.

Ad f.

Als de beperkingen niet in de woning zelf worden ondervonden, is een aanpassing van de woning niet aan de orde.

Artikel 20 Terugbetaling bij verkoop

De verordening Wet voorzieningen gehandicapten bevatte een zogenaamde anti-speculatiebepaling. Deze bepaling komt in deze verordening terug en heeft als doel het door de eigenaar laten terugbetalen van een deel van de waardevermeerdering die het gevolg is van de aanpassing van de eigen woning op grond van de wet. De datum van de verkoop is daarbij bepalend, omdat op die datum reeds vaststaat wat de verkoopprijs van de woning en wat de meerwaarde ten gevolge van de aanpassing is. Het is aan het college om te bepalen of en in hoeverre in een concrete situatie gebruik van deze bepaling wordt gemaakt, aangezien er een afweging dient plaats te vinden tussen de kosten van het effectueren van deze bepaling (taxatie, administratieve lasten) en de te verwachten baten.

Hoofdstuk 5 Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Artikel 21 Het recht op een algemene voorziening

Door deze formulering is bepaald dat louter beperkingen van de persoon in relatie tot de beperkingen van de bestaande vervoerssystemen bepalend zijn voor de vraag of, en zo ja in hoeverre, de aanvrager in aanmerking komt voor een voorziening terzake.

Algemeen criterium om in aanmerking te kunnen komen voor een vervoermiddel is het ten gevolge van een beperking niet kunnen gebruiken van het openbaar vervoer. Die regel stamt uit de aan de Wet voorzieningen gehandicapten voorafgaande AAW, en wordt in de praktijk beoordeeld door te kijken naar de loopafstand van een aanvrager (de bekende 800-metergrens).

Doordat de streekbus, bijvoorbeeld voor iemand met een functionele beperking niet toegankelijk is, heeft men recht op een vervoersvoorziening. Psychische problemen (men durft niet in een drukke bus, men is bang voor de trein) zijn daardoor in principe geen indicatie voor een vervoersvoorziening. Hier moet een adequate voorziening getroffen worden. Deze kan wellicht beter gevonden worden buiten de wet, door middel van een therapie waardoor de blokkade opgeheven kan worden. Is in zo'n situatie de problematiek op te lossen, dan heeft een andere voorziening het primaat boven de Wmo. Anders wordt het als blijkt dat het probleem niet therapeutisch opgelost kan worden. Dan is een andere regeling niet aanwezig en zou wel een vervoersvoorziening verstrekt kunnen worden.

Artikel 22 Het primaat van het collectief vervoer

Artikel 22 geeft het primaat van de algemene voorzieningen aan boven de individuele verstrekkingen zoals genoemd onder lid 5 sub b. van artikel 3. Men kan voor individuele verstrekkingen in aanmerking komen:

- a indien men door de aard van de beperking geen gebruik kan maken van een collectieve vervoersvoorziening of;
- b indien er geen algemene voorziening aanwezig is.

Individuele voorzieningen kunnen echter ook in aanvulling op het gebruik van een collectief systeem verstrekt kunnen worden. Dit is het geval wanneer het collectief systeem de vervoersbehoefte van de aanvrager die een aanspraak heeft niet volledig dekt. Dit is volgens de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep onder de Wet voorzieningen gehandicapten van bijzonder belang bij mensen die slechts zeer beperkt mobiel zijn (mensen met een loopafstand van maximaal circa 100 meter). Alleen collectief vervoer is voor deze categorie mensen geen adequate voorziening.

Artikel 23 Algemeen gebruikelijke vervoersvoorzieningen

Lid 1

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten is in de rechtspraak van de Centrale Raad van Beroep bepaald dat het stellen van een inkomensgrens voor een forfaitaire tegemoetkoming in vervoerskosten bij een inkomen van 1,5 maal de bijstandsnorm niet in strijd was met de geldende zorgplicht. Iemand met een dergelijk inkomen wordt geacht de kosten van het lokaal vervoer of bezit en gebruik van een auto zelf te kunnen dragen. Er is een duidelijke relatie met het begrip "algemeen gebruikelijk"; indirect worden de kosten van vervoer in relatie tot het inkomen algemeen gebruikelijk geacht.

Lid 2

Dit is een voortzetting van de Wvg-praktijk. Ook daarin bestond de mogelijkheid om een voorziening te treffen met het oog op de aanpassing van een auto. Deze mogelijkheid staat in principe slechts open voor gehandicapten met een inkomen dat boven het in het vorige lid genoemde norminkomen ligt, omdat deze groep in beginsel niet in aanmerking komt voor een andere lokale vervoersvoorziening.

Autoaanpassingen dienen erop gericht te zijn het rijden in een eigen auto voor een persoon met een beperking mogelijk te maken of het meerijden in de eigen auto als passagier. Algemeen gebruikelijke autoaanpassingen, zoals elektrische raambediening, stuurbekrachtiging of het ombouwen van een schakelauto naar een automaat, komen dientengevolge niet in aanmerking voor een voorziening.

Artikel 24 Omvang in gebied en in kilometers

Lid 1

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten is de zorgplicht voor vervoer beperkt tot verplaatsingen in het kader van het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving; de wet spreekt nu in artikel 4 lid 1, onder c. over "het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel". Dit lijkt beperkter te zijn dan de zorgplicht onder de Wet voorzieningen gehandicapten, maar aangezien met de Wet maatschappelijke ondersteuning niet is beoogd de reikwijdte van de Wet voorzieningen gehandicapten te beperken of uit te breiden, is er geen reden om aan te nemen dat alleen de letterlijk lokale verplaatsingen onder de wet zullen vallen. Vandaar dat in artikel 4, conform de onder de Wet voorzieningen gehandicapten gevormde jurisprudentie, wordt uitgegaan van de eigen woon- of leefomgeving, met als uitzondering de bovenregionale zorgplicht, zoals die ook in de Wvg-jurisprudentie is omschreven.

Lid 2

Sinds maart 2002 houdt de vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep onder de Wet voorzieningen gehandicapten in dat een vervoersvoorziening of een combinatie van voorzieningen de mogelijkheid moet bieden om op jaarbasis minimaal 1.500-2.000 kilometer af te leggen. Deze jurisprudentie wordt hier vastgelegd, aangezien met de wet niet wordt beoogd de werkingssfeer van de Wet voorzieningen gehandicapten uit te breiden.

Hoofdstuk 6 Rolstoelvoorziening

Artikel 25 Aanspraak op een verplaatsings/transferhulpmiddel en een sportrolstoel

In deze verordening wordt gesproken over een verplaatsings/transferhulpmiddel in plaats van over de rolstoel. In de praktijk zullen onder deze regeling vooral rolstoelen worden verstrekt. Rollatoren, elektrische trippelstoelen, looprekken en krukken worden verstrekt onder de AWBZ of de regeling zorgverzekering, waarop altijd eerst aanspraak op moet worden gemaakt voor beroep kan worden gedaan op de Wmo, conform artikel 2 van de Wet. Hetzelfde geldt voor voorzieningen die geen verband houden met het genoemde primaire verstrekingsdoel, het verplaatsen, omdat ze nodig zijn in verband met therapeutische doeleinden. Hierbij valt te denken aan aanpassingen voor het gebruik van zuurstofapparatuur en andere aanpassingen. Bij accessoires gaat het uiteraard alleen om medisch noodzakelijke en niet-algemeen gebruikelijke zaken.

Primair doel van een verplaatsingshulpmiddel is het zittend verplaatsen, omdat lopend verplaatsen, ook met op grond van andere regelingen te verstrekken voorzieningen als looprekken, rollators, wandelstokken en krukken niet of onvoldoende mogelijk is. Ook hulpmiddelen ten behoeve van de transfer van en naar een ander verplaatsingshulpmiddelen vallen onder deze categorie.

Kosten van onderhoud en reparatie van het verplaatsingshulpmiddel vallen wel onder de wet.

Een sportrolstoel, in principe altijd te verstrekken als een persoonsgebonden budget, zal verstrekt worden als zonder de sportrolstoel sportbeoefening niet mogelijk is of zal zijn. Daarbij dient onder het begrip sportrolstoel uitsluitend een sportrolstoel verstaan te worden. Andere sportvoorzieningen worden niet verstrekt, evenmin als hulpmiddelen aan een sportrolstoel zoals een handbike, die alleen voor sportbeoefening, en niet voor het lokaal verplaatsen nodig is.

Artikel 26 Aanspraak op rolstoelvoorzieningen voor AWBZ-bewoners

Recht op een op grond van de AWBZ verstrekte rolstoel aan AWBZ-bewoners bestaat alleen indien de AWBZ-bewoner zowel de AWBZ-functie “verblijf”, als de functie “behandeling” geniet in één en dezelfde erkende AWBZ-instelling. Als een AWBZ-bewoner niet aan deze voorwaarde voldoet, is er ook geen recht op een AWBZ-rolstoel, en zal er door de gemeente een rolstoel moeten worden verstrekt op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Onduidelijkheid kan ontstaan, wanneer een instelling met alleen erkenning voor de AWBZ-functie “verblijf” (bijvoorbeeld een verzorgingshuis) de AWBZ-functie “behandeling” als het ware inkoop bij een voor die functie wél erkende instelling. Het “verzorgingshuis met verpleegafdeling” is een veelvoorkomende situatie, waarin in de instelling wél beide AWBZ-functies kunnen worden “genoten”, maar de instelling zelf geen erkenning heeft voor beide AWBZ-functies, maar alleen voor de functie “verblijf”. Het gevolg is dat er geen recht op een AWBZ-rolstoel bestaat in een dergelijke situatie, juist omdat beide functies op die verpleegafdeling niet door één en dezelfde erkende AWBZ-instelling worden verzorgd, maar door twee verschillende AWBZ-instellingen, waarbij de ene instelling gebruik maakt van de erkenning van de andere instelling.

Hoofdstuk 7 Het verkrijgen van voorzieningen en het motiveren van besluiten

Artikel 27 Gebruik aanvraagformulier

In artikel 4:1 van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk wordt ingediend, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. Dat betekent dat er altijd een eerste handeling van de kant van de aanvrager noodzakelijk is: er moet eerst een aanvraag worden ingediend. Een persoon uit de doelgroep van deze wet kan dus niet verwachten dat vanuit de gemeente op eigen initiatief iets in zijn of haar richting wordt ondernomen.

In dit artikel is bepaald dat de aanvraag plaats dient te vinden op een daartoe beschikbaar gesteld aanvraagformulier. De aanvraag in het kader van de wet die niet op het beschikbaar gestelde aanvraagformulier is ingediend, kan echter niet zonder meer buiten behandeling worden gelaten. De Algemene wet bestuursrecht bepaalt immers dat de aanvraag in ieder geval naam en adres van de aanvrager en een aanduiding van de beschikking die gevraagd wordt, dient te bevatten en verder ondertekend moet zijn. Jurisprudentie leert dat een ondertekend formulier, dat overigens niet is ingevuld, geaccepteerd dient te worden als de overige benodigde bescheiden daarbij zijn gevoegd. Het ligt voor de hand in een dergelijke situatie te verzoeken om aanvulling van de gegevens.

Artikel 28 Relatie met de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

Op basis van het amendement-Mosterd c.s. (*Kamerstukken* 30 131, nr. 54) is in artikel 5 lid 2 onder a. van de wet opgenomen dat de gemeenteraad bij verordening regels moet vaststellen omtrent de wijze waarop de toegang tot individuele voorzieningen in samenhang met voorzieningen op het gebied van wonen en zorg als bedoeld in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten is geregeld.

Gezien de toelichting op dit amendement, waarbij is vermeld dat lid 2 onder a. ertoe strekt dat “de gemeente bepaalt hoe achter één loket de samenhang van toegang tot voorzieningen krachtens deze wet met toegang tot zorgvoorzieningen krachtens de AWBZ of toegang tot voorzieningen op het gebied van wonen is geregeld”, wordt bedoeld op de zogenaamde ‘één loket-gedachte’. De Wetsbepaling en toelichting lopen echter enigszins uit elkaar, omdat in de wetsbepaling “voorzieningen op het gebied van wonen en zorg als bedoeld in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten” gebundeld (als vallend onder de AWBZ) worden genoemd. En dat terwijl in de toelichting op het amendement waarop de wetsbepaling is gebaseerd, onderscheid wordt gemaakt tussen toegang tot zorgvoorzieningen op basis van de AWBZ en toegang tot voorzieningen op het gebied van het wonen.

Verder wordt er, zoals hierboven al geciteerd, in de toelichting geen onderscheid meer gemaakt tussen raad en college, slechts “de gemeente” wordt genoemd. Praktisch gezien zal de concrete uitvoering van activiteiten in het zorgloket en de werking ervan een typische uitvoeringsactiviteit zijn, dus naar zijn aard vallen onder de verantwoordelijkheid van het college. De door de raad vast te stellen verordening beperkt zich daarom tot het aanwijzen van een loket, waarbij de nadere uitwerking daarvan via het college geregeld moeten worden.

De naam van het Bergense loket is overigens het ‘ZorgPlusLoket’.

Artikel 29 Inlichtingen, onderzoek, advies en beschikking.

Lid 1

Lid 1 onder a. en b. van dit artikel bepaalt dat het college bevoegd is de aanvrager op te roepen in persoon te verschijnen en te ondervragen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en te laten onderzoeken en/of ondervragen door een of meer daartoe aangewezen deskundigen. Dit alles met de beperking dat dit in het belang moet zijn van de aanvraag.

Lid 2

Afdeling 3:3 van de Algemene wet bestuursrecht, geeft in een vijftal artikelen enige algemene bepalingen over (externe) advisering. Artikel 3:5 lid 1 Algemene wet bestuursrecht geeft aan dat in deze afdeling onder adviseur verstaan wordt: een persoon of college, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren inzake door een bestuursorgaan te nemen besluiten en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan.

In tegenstelling tot hetgeen er was bepaald in de Wet voorzieningen gehandicapten is in de wet niet geregeld dat er een adviseur benoemd moet worden. Advies zal in het kader van de uitvoering van de wet echter onontbeerlijk zijn. De gemeente dient één of meer adviseurs aan te wijzen om in het kader van de wet advies uit te brengen. In de verordening wordt niet opgenomen wie de adviseur is. Men kan immers meer adviseurs in verschillende, zelfs wisselende situaties hebben, hetgeen een eenduidige vermelding onmogelijk maakt.

Ad a.

Advies wordt in ieder geval gevraagd wanneer het een aanvraag door de betrokkene betreft voor een voorziening waarvan de kosten het bedrag in het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen te boven gaat. Een advies wordt bijvoorbeeld gevraagd om te kunnen beoordelen of het wellicht om een progressief ziektebeeld gaat, waarbij vooruitlopend op dit proces reeds eerder ingrijpendere maatregelen getroffen dienen te worden dan op het moment van de aanvraag nodig lijkt. Doorslaggevend is echter dat duidelijk geobjectiveerd wordt wat er medisch gezien speelt bij de betrokken aanvrager.

Ad b.

De formulering “er onduidelijkheid bestaat over de medische situatie van de aanvrager” geeft aan dat de gemeente beleidsruimte houdt bij de beoordeling van de vraag of een advies nodig is. Echter, met name wanneer de aard van de aandoening niet echt duidelijk is, is advies doorgaans onontbeerlijk; soms kan een op het oog eenvoudige aanvraag leiden tot een stroom van verdere aanvragen, zonder dat duidelijk is wat iemand mankeert. Dat kan bij verstrekking van voorzieningen zelfs tot invaliderende effecten voor de aanvrager en onnodige kosten voor de gemeente leiden. Dit probleem speelt in het bijzonder bij een aantal zogeheten (medisch) moeilijk objectiveerbare aandoeningen (m)moa's.

Een besluit tot afwijzing om medische redenen kan uiteraard slechts op basis van een medisch advies worden genomen. Dat impliceert dat het advies (mede) aanleiding moet hebben gegeven tot de afwijzing en niet dat het advies louter gevraagd wordt om een afwijzing te onderbouwen. Of een voorziening wordt afgewezen, is tijdens de indicatiestelling immers nog niet bekend.

Ad c.

Tot slot vraagt het college advies, indien dit overigens noodzakelijk wordt geacht. Het zal duidelijk zijn dat hier een scala aan argumenten op te voeren valt. Door deze bepaling is het echter te allen tijde mogelijk om advies te vragen. Het is verstandig hierbij te (kunnen) motiveren waarom advies gevraagd wordt, met het oog op een eventuele beroepsprocedure, waarin dit een rol zou kunnen spelen.

Lid 3

Deze bepaling spreekt voor zich; het is duidelijk dat gegevens inzake de medische toestand, het inkomen, de woonsituatie en allerlei andere gegevens noodzakelijk kunnen zijn om een aanvraag te kunnen beoordelen. Er is een duidelijke praktische samenhang met artikel 28 lid 1 van deze verordening, inzake het gebruik van een door het college te verstrekken formulier. Door middel van gebruik van een formulier kunnen de procedures inzake de gegevensverstrekking worden gestroomlijnd.

Uiteraard moet er niet meer worden opgevraagd dan noodzakelijk is voor het nemen van een besluit op de aanvraag, zie hieromtrent ook artikel 4:3 Algemene wet bestuursrecht. Weigert de aanvrager echter de voor het nemen van het besluit noodzakelijke gegevens te verstrekken, dan rest het college niets anders dan de aanvraag volgens de procedure van artikel 4:5 Algemene wet bestuursrecht buiten behandeling te laten.

Ten aanzien van het omgaan met de – vaak privacygevoelige – gegevens moet de gemeente rekening houden met de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Lid 4

Lid 4 geeft aan dat bij advisering gebruik gemaakt moet worden van de zogenaamde ICF-classificatie van de Wereld Gezondheidsorganisatie. Deze bepaling is in de verordening opgenomen naar aanleiding van de toelichting op amendement nr. 65, waarin staat “Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.” Mede omdat bij de indicatiestelling van de diverse functies in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten eveneens van deze classificatie gebruik wordt gemaakt, kan het gebruik van de ICF-classificatie afstemming tussen de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en deze wet vergemakkelijken.

Lid 5

Lid 5 vertaalt de opdracht van artikel 26 lid 1 van de wet naar de verordening en bepaalt dat de beschikking dient te vermelden op welke wijze de genomen beschikking bijdraagt aan het behouden en bevorderen van de zelfredzaamheid en de normale maatschappelijke participatie van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem, en van mensen met een psychosociaal probleem.

Artikel 30 Samenhangende afstemming

In artikel 5 lid 2 onder b. van de wet is vastgelegd dat de raad in de verordening bepaalt op welke wijze de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend afgestemd wordt op de situatie van de aanvrager. Deze bepaling is bedoeld om, naast de toepassing van algemene bestuursrechtelijke zorgvuldigheidseisen, de inhoud van de voorzieningen zelf, vanuit cliëntperspectief, in samenhang te bezien. Evenals het genoemde in de toelichting op artikel 27 van deze verordening, gaat het hier naar zijn aard om uitvoeringsbeleid.

De gemeente gaat er in principe van uit dat een onderzoek nodig is om tot een samenhangende afstemming te komen, maar geeft er de voorkeur aan dit niet in de vorm van een verplichting te gieten. In de eerste plaats zouden eenvoudige gevallen daardoor onnodig gecompliceerd worden gemaakt; als bestaande dossiergegevens afdoende zijn, moet niet een onnodige procedure verplicht zijn. In de tweede plaats kan de samenhang eveneens worden gerealiseerd door aanvraagprocessen integraal te organiseren. Dat alles neemt vanzelfsprekend niet weg, dat bij elke indicatie een zekere mate – hoe minimaal ook – van onderzoek zal moeten plaatsvinden

Artikel 31 Wijzigingen in de situatie

Het spreekt voor zich dat wijzigingen in de situatie gemeld dienen te worden in al die gevallen dat zij van invloed zijn op de verstrekte of te verstrekken voorzieningen.

Artikel 32 Intrekking van een voorziening

Duidelijk is, dat verstrekking van voorzieningen gebonden is aan voorwaarden. Het is in verband met het kenbaarheidvereiste, verwoord in de passage “waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed zijn op het recht op een voorziening”, van groot belang om de beschikkingsvoorwaarden duidelijk te vermelden in een beschikking. Het is daarom raadzaam om een belanghebbende te wijzen op de voorwaarden die het recht op de voorziening met zich meebrengen.

Daarnaast is het belangrijk in de beschikking ook expliciet te wijzen op de verplichting om wijzigingen in de situatie aan het college door te geven. Mocht er sprake zijn van een, om wat voor reden dan ook, ten onrechte toegekende voorziening, dan vergemakkelijkt een duidelijke formulering in de beschikking een eventuele beëindiging of terugvordering van (het recht op) een voorziening, omdat de betrokkene zich dan niet kan beroepen op onbekendheid met de feiten.

Artikel 33 Terugvordering

De wet bevat geen bepalingen omtrent terugvordering van voorzieningen, wat reden is om deze mogelijkheid op te nemen in de verordening, omdat er anders geen juridische basis is om voorzieningen terug te vorderen. Indien er, naar later blijkt, ten onrechte is uitbetaald of geleverd (voorziening in natura) is, kan het college de voorziening geheel of gedeeltelijk terugvorderen. Het besluit tot herziening van het recht op de voorziening en de daaraan gekoppelde terugvordering biedt echter geen executoriale titel, zoals bijvoorbeeld in de Wet werk en bijstand het geval is bij terugvordering. Er is wel sprake van een civielrechtelijke vordering op grond van onverschuldigde betaling waarvoor het Burgerlijk Wetboek, boek 6 artikel 203 e.v. de wettelijke basis biedt. Aan de gerechtelijke procedure zijn kosten verbonden, met name in gevallen waarin de vordering hoger is dan € 5.000,- en dus een procedure met procureurstelling bij de rechtbank noodzakelijk is. Bij lagere bedragen kan een eenvoudige dagvaardingsprocedure bij de kantonrechter gevolgd worden, zonder verplichte procureurstelling.

Het ligt voor de hand dat van de terugvorderingsmogelijkheid in ieder geval gebruik wordt gemaakt indien er aan de zijde van de aanvrager sprake is van verwijtbaarheid. Wanneer deze dus bewust verkeerde gegevens heeft verstrekt, althans wanneer daarvan een verwijt kan worden gemaakt, bijvoorbeeld over zijn inkomen. Ook kan terugvordering van een voorziening in natura aan de orde zijn wanneer de aanvrager in gebreke blijft zijn eigen bijdrage binnen de gestelde termijn en na aanmaning te voldoen. Het is raadzaam vooraf een inschatting te maken van de kosten en te verwachten baten, gezien de mogelijke kosten van een civielrechtelijke procedure. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar de kosten van inschakeling van een procureur, maar ook naar mogelijke invorderingskosten, zoals de kosten van inschakeling van een deurwaarder.

Wanneer blijkt dat een financiële tegemoetkoming of een gemaximeerde vergoeding binnen zes maanden na de uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor deze is verleend, kan deze betaling ook worden teruggevorderd. Het gaat hierbij om voorzieningen waarbij de uitbetaling van de tegemoetkoming of de vergoeding aan de aanschaf van de voorziening voorafgaat. Bij woningaanpassingen zal dit in de regel niet voorkomen omdat de uitbetaling pas dan plaatsvindt nadat de woningaanpassing is uitgevoerd. Artikel 33 is dus niet van toepassing op woningaanpassingen.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 34 Hardheidsclausule

Artikel 34 bepaalt dat het college in bijzondere gevallen ten gunste van de aanvrager kan afwijken van de bepalingen van deze verordening, en dus niet van de in de wet zelf genoemde bepalingen. Zonodig wordt hierbij advies ingewonnen. Dit afwijken kan alleen maar ten gunste, en nooit ten nadele van de betrokken persoon met beperkingen of de eigenaar van de woonruimte. Bij de woningeigenaar, bijvoorbeeld een corporatie, kan gedacht worden aan een situatie waar het van belang is dat een woonruimte ook langer dan zes maanden leeg staat, omdat bijvoorbeeld bekend is dat een persoon met beperkingen voor wie de aangepaste woning uitermate geschikt is, op het punt staat om uit een revalidatiecentrum te worden ontslagen. In die gevallen kan het doelmatiger zijn om een langere periode een tegemoetkoming in de huurderiving te verstrekken. Verder is met nadruk gemeld: in bijzondere gevallen. Het gebruik maken van de hardheidsclausule moet beschouwd worden als een uitzondering en niet als een regel. Het college moet in verband met precedentwerking dan ook duidelijk aangeven waarom in een bepaalde situatie van de verordening wordt afgeweken.

Artikel 35 Beslissing van het college in gevallen waarin de verordening niet voorziet

Deze bepaling is overgenomen uit de Wvg-verordening. De achterliggende gedachte mag duidelijk zijn: het voorzien in mogelijke leemten.

Artikel 36 Indexering

Deze bepaling, maakt het mogelijk alle bedragen, genoemd in het op de verordening gebaseerde Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen, te indexeren. Indexering voor de meeste van de op deze verordening gebaseerde normbedragen vindt plaats volgens het CBS-prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. De Algemene Maatregel van Bestuur zoals op 22 mei 2006 naar de Tweede Kamer gezonden bepaalt in artikel 4.5. lid 1 dat ook de bedragen van de eigen bijdragen jaarlijks aan de hand van de prijsindex voor de gezinsconsumptie worden gewijzigd bij ministeriële regeling. Het ligt voor de hand wijzigingen in bedragen in deze verordening tegelijkertijd hiermee door te voeren.

Artikel 37 Overgangsbepaling

Deze bepaling is opgenomen om te voorkomen dat cliënten van wie de indicatie afloopt, hun recht op zorg kwijt raken in de overgangperiode wanneer ze niet op tijd zijn geherïndiceerd.

Artikelen 38 en 39 Inwerkingtreding en citeertitel.

Deze bepalingen spreken voor zich en worden niet nader toegelicht.

Bijlage 5 Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008

Het college van de gemeente Bergen;

gelezen het voorstel van de afdeling Welzijn d.d. 20 november 2007;

gelet op het bepaalde in de Verordening Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008;

b e s l u i t :

vast te stellen het **Besluit Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen**

Hoofdstuk 1. Bijzondere regels over het persoonsgebonden budget.

Artikel 1. Regels rond verstrekking en verantwoording.

- 1.1. Verstrekking van een toegekende individuele voorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb) vindt plaats op verzoek van de aanvrager.
- 1.2.1. Verstrekking van een persoonsgebonden budget aan een aanvrager vindt niet plaats indien op grond van aanwijzingen die tijdens het onderzoek duidelijk zijn geworden, het ernstige vermoeden bestaat dat de aanvrager problemen zal hebben bij het omgaan met een persoonsgebonden budget. Hiervan is in ieder geval sprake als de aanvrager:
 - a. Verslaafd is in combinatie met financiële problemen;
 - a. Ernstige schuldenlast heeft en problemen bij afbetalingen;
 - b. Een zwervend bestaan leidt;
 - c. Eerder is gebleken dat met een persoonsgebonden budget adequate compensatie niet wordt gerealiseerd.
- 1.2.2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, kan aan een gemachtigde van de aanvrager een pgb verstrekt worden, waarbij de gemachtigde optreedt als budgethouder.
- 1.3. In gevallen dat op grond van de aard van de aandoening aannemelijk kan worden gemaakt dat een gekochte voorziening geen goedkoopste/adequate voorziening biedt voor de afschrijvingsperiode van de voorziening, kan het college vaststellen dat alleen een gehuurde voorziening adequaat is.
- 1.4. Een sportrolstoel wordt uitsluitend verstrekt als financiële bijdrage. Het bedrag van dit persoonsgebondenbudget bedraagt € 2273,-, welk bedrag bedoeld is als tegemoetkoming in aanschaf en onderhoud van een sportrolstoel voor een periode van drie jaar.
- 1.5. De verantwoording van het persoonsgebonden budget door de budgethouder aan het college vindt steekproefsgewijs plaats, waarbij de steekproef minimaal een omvang heeft van 5% van de verstrekte persoonsgebonden budgetten, na afloop van de verstrekking dan wel na afloop van enig kalenderjaar.

- 1.6. Bij bestedingen uit het persoonsgebonden budget moeten, voor minimaal 75% van de uitgaven, de volgende bewijsstukken worden bewaard tot minimaal het einde van het jaar volgend op het jaar van besteding:
- a. de nota/factuur van de aangeschafte voorziening;
 - b. een betalingsbewijs van de aangeschafte voorziening.

Hoofdstuk 2. Hulp bij het huishouden.

Artikel 2. Vaststellen aantal uren hulp bij het huishouden in uren of klassen.

- a. Indien de aanvrager in staat is de regie over de eigen huishouding te voeren wordt de omvang van de hulp bij het huishouden vastgesteld in een aantal uren, tenzij er redenen zijn om te verwachten dat behoefte aan hulp sterk zal fluctueren;
- b. Indien de voorziening wordt toegekend in de vorm van een persoonsgebonden budget wordt de omvang van de hulp bij het huishouden vastgesteld in een aantal uren;
- c. In alle andere gevallen wordt de omvang van de hulp bij het huishouden vastgesteld in klassen;
- d. De combinatie klassen en uren wordt niet toegepast.

Artikel 3. Vaststelling bedrag persoonsgebonden budget hulp bij het huishouden.

De vaststelling van een persoonsgebonden budget vindt ten aanzien van hulp in de huishouding als volgt plaats:

1. Indien de aanvrager zelf de regie op de huishouding kan voeren, wordt een bedrag per uur beschikbaar gesteld van **€14,00**;
2. Indien de aanvrager zelf de regie op het huishouden niet kan voeren, wordt een bedrag per uur beschikbaar gesteld van **€22,00**.

Artikel 4. Tijdelijke voorziening: respijtzorg.

- 4.1 Respijtzorg kan op de volgende manieren worden verleend als eenmalige verstrekking voor een duur van enkele uren of een periode.
- 4.2 Bij de verstrekking van respijtzorg gelden de regels voor hulp bij het huishouden, behalve:
 - a. Als de duur niet langer is dan 50 uur, is er geen onderzoek nodig, wel een indicatiestelling;
 - b. Als de nodige zorg voor het grootste deel wordt uitgevoerd door mantelzorg, wordt geen eigen bijdrage in rekening gebracht voor de tijdelijke zorg;
 - c. De beleidsregel gebruikelijke zorg is niet van toepassing.

Hoofdstuk 3. Woonvoorzieningen.

Artikel 5.

- 5.1. De financiële bijdrage van de gemeente of het persoonsgebonden budget, zoals bedoeld in artikel 4 van de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente bergen 2008, die wordt verstrekt om een woningaanpassing mogelijk te maken, wordt vastgesteld op basis van de door het college geaccepteerde offerte.
- 5.2. Het in artikel 20 van de van de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning bergen 2008 genoemde afschrijvingschema luidt als volgt: als afschrijving wordt uitgegaan van 10% over maximaal 10 jaar.
- 5.3. Het bedrag voor de verhuiskostenvergoeding als genoemd in artikel 15 sub b. van de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008 is afhankelijk van:
 - a. het aantal kamers van de nieuw te betrekken woning:
 - € 1.185,00 bij 1 of 2 kamers;
 - € 1.420,00 bij 3 kamers;
 - € 1.595,00 bij 4 kamers;
 - € 1.860,00 bij 5 kamers of meer.
 - b. de kosten van transport.
- 5.4. Het bedrag dat als maximum verstrekt wordt bij het bezoekbaar maken als genoemd in artikel 18 lid 4 van de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008 bedraagt €2.500,00

Hoofdstuk 4. Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Artikel 6.

Het persoonsgebonden budget voor vervoersvoorzieningen wordt vastgesteld op basis van de tegenwaarde van de huurprijs of koopprijs van de goedkoopst-adequate voorziening, inclusief onderhoud, WAM-verzekering en reparatie.

Artikel 7.

Het bedrag dat per jaar verstrekt wordt voor gebruik van een (eigen) auto, een taxi of een rolstoeltaxi bedraagt voor bewoners van een intramurale AWBZ-instelling € 429,84, voor zelfstandig wonenden bedraagt dit bedrag € 429,84.

Hoofdstuk 5. Verplaatsen in en rond de woning.

Artikel 8.

Het persoonsgebonden budget voor vervoersvoorzieningen wordt vastgesteld op basis van de tegenwaarde van de huur- of koopprijs inclusief van de goedkoopste/adequate voorziening, inclusief onderhoud, WAM-verzekering en reparatie.

Hoofdstuk 6. Advisering, samenhangende afstemming en overgangsbepaling.

Artikel 9. Samenhangende afstemming.

- 9.1 Om de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend af te stemmen op de situatie van de aanvrager wordt bij het onderzoek inzake het advies ex artikel 29 van de Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008 - indien van toepassing - aandacht besteed aan:
- a. de algemene gezondheidstoestand van de aanvrager;
 - b. de beperkingen die de aanvrager in zijn functioneren ondervindt;
 - c. de woning en de woonomgeving van de aanvrager;
 - d. de psychisch en sociaal functioneren van de aanvrager;
 - e. de sociale omstandigheden van de aanvrager.
- 9.2 Bij de besluitvorming en de motivering van het besluit wordt door het college aangesloten bij de bevindingen van het onderzoek als bedoeld in artikel 9.1.

Artikel 10 Overgangsbepaling.

Aanvragers van hulp bij het huishouden die een (her)indicatie nodig hebben omdat de oude indicatie afloopt, behouden recht op zorg volgens de verlopen indicatie tot de gemeente een beschikking heeft afgegeven over de aanvraag voor hulp bij het huishouden, indien:

- a De aanvraag tot herindicatie minimaal 4 weken voor het aflopen van de indicatie is ingediend.
- b De beperkingen die ten grondslag lagen aan de indicatie, zijn verdwenen.

Artikel 11 Inwerkingtreding.

- 11.1 Het Besluit treedt in werking op 1 januari 2008;
- 11.2 Bij inwerkingtreding van dit Besluit vervalt het Besluit Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2007 als vastgesteld bij besluit van 22 augustus 2006.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 20 december 2007
het college van Bergen op
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 6 Toelichting behorende bij het Besluit Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen

Inleiding.

Naast een Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning is er ook een besluit individuele maatschappelijke ondersteuning. In dit besluit zijn bij elkaar gebracht alle bedragen, die op basis van de verordening moeten worden vastgesteld. Voor zover mogelijk wordt in de verordening echter voor bedragen verwezen naar door het Rijk vastgestelde documenten. Daarnaast zijn regels in het besluit opgenomen, die het college krachtens delegatie door de raad op grond van de verordening mag stellen.

Het voordeel van het opnemen van alle bedragen in een besluit is dat bij wijziging van de bedragen (bijvoorbeeld omdat er aan de hand van de prijsindex een bijstelling van bedragen plaatsvindt) niet de verordening gewijzigd moet worden en dus in de raad besproken en opnieuw vastgesteld moet worden. Bijstelling van het Besluit door het college kan aanzienlijk sneller plaatsvinden.

Gezien het belang van een aantal onderdelen die in het Besluit een plaats hebben gevonden is het begrijpelijk dat de raad bij het vaststellen van de verordening zicht wil hebben op de invulling in het Besluit. Het Besluit wordt daarom in conceptvorm aan de commissie maatschappelijke zaken ter informatie en commentaar aangeboden voor het college haar vaststelt.

Het eerste onderwerp dat in het besluit aan de orde komt is het persoonsgebonden budget. Van alle soorten voorzieningen waarvoor een persoonsgebonden budget mogelijk is wordt in het Besluit uitgewerkt hoe het bedrag van het persoonsgebonden budget wordt samengesteld.

In dit Besluit wordt geregeld boven welk bedrag in bepaalde omstandigheden advies gevraagd moet worden en hoe de samenhangende afstemming bij de toekenning, zoals genoemd in artikel 5 van de wet, wordt geregeld.

Hoofdstuk 1. Bijzondere regels over het persoonsgebonden budget.

Artikel 1. Regels rond verstrekking en verantwoording.

- 1.1. Verstrekking van een persoonsgebonden budget vindt plaats op verzoek van de aanvrager. Dit kan bij voorkeur tegelijk met de aanvraag, indien op dat moment al duidelijk is dat de aanvrager dit wenst.
- 1.2. Op verzoek van de aanvrager van een individuele voorziening kan verstrekking in de vorm van een persoonsgebonden budget plaatsvinden. Niet in alle situaties is het mogelijk een persoonsgebonden budget te ontvangen. Dit artikel benoemt enkele situaties waarin duidelijk is dat de aanvrager niet in staat zal zijn om te gaan met een persoonsgebonden budget, waardoor een persoonsgebonden budget feitelijk geen adequate compensatie biedt. De opsomming is niet limitatief. In situaties dat tijdens onderzoek duidelijk wordt dat een aanvrager problemen zal krijgen met het omgaan met een persoonsgebonden budget, zal dat als contra-indicatie worden opgevat.
- 1.3. In veel gevallen kan een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld als maandelijks huur/lease bedrag of als eenmalig bedrag voor koop (plus een periodiek bedrag voor onderhoud). Dit artikel bepaald dat een eenmalig persoonsgebonden budget ten behoeve de koop van een voorziening niet een adequate voorziening biedt als te voorzien is dat de aangekochte voorziening voor een beperkte periode zal voldoen. In die gevallen is alleen een huur/lease variant adequaat omdat dat de mogelijkheid biedt te veranderen van type voorziening als de ontwikkeling van de beperking dat nodig maakt.
- 1.4. De sportrolstoel is een voorziening die meegenomen wordt vanuit de Wvg zonder dat deze sportrolstoel in de Wvg of in de Wmo wordt genoemd. De sportrolstoel is een bovenwettelijke voorziening, in de Wvg opgenomen naar aanleiding van een verzoek van de Tweede Kamer. Daarom wordt de verstrekkingwijze, zoals bij de Wvg gewoon voortgezet, hetgeen betekent dat een sportrolstoel alleen verstrekt wordt als een vastliggende financiële tegemoetkoming. Deze tegemoetkoming is niet kostendekkend en dient beschouwd te worden als tegemoetkoming in de kosten van aanschaf en onderhoud voor een periode van drie jaar. Na drie jaar kan opnieuw een financiële tegemoetkoming worden toegekend.
- 1.5. De keuze die gemaakt wordt ten aanzien van de verantwoording van het persoonsgebonden budget wordt hier vastgelegd. Er is gekozen voor de minimale controle die nodig is voor een rechtmatige verstrekkingenpraktijk.
- 1.6. Alle bewijsstukken van de uitgaven uit het persoonsgebonden budget moeten worden bewaard. Hoewel voor 25% van het pgb geen bewijsstukken hoeven te worden overlegd, moeten ze wel in de betalingen inzichtelijk zijn.

Hoofdstuk 2. Hulp bij het huishouden.

Artikel 2. Vaststellen aantal uren hulp bij het huishouden in uren of klassen.

De Bergense verordening kiest in artikel 12 niet tussen het vaststellen van de omvang van de hulp bij het huishouden in uren of in klassen, maar maakt beide mogelijk. In dit artikel wordt bepaald wanneer met uren wordt gewerkt en wanneer met klassen. Er wordt vanuit gegaan dat wanneer er alleen uitvoerende schoonmaakwerkzaamheden moeten worden gedaan in de huishouding, dat dit weinig fluctueert. Er is dan sprake van Hh1. Of de voorziening in de vorm van natura of in de vorm van een pgb wordt gegeven heeft geen invloed op de zorg die nodig is. Wanneer er sprake van is dat er meer dan schoonmaakwerkzaamheden moet worden uitgevoerd dan is er sprake van Hh2. Bij deze vorm van Hulp bij het huishouden kan het voorkomen, dat er, gezien de specifieke persoonlijke situatie van de cliënt, een bepaalde bandbreedte in uren Hh2 noodzakelijk is. Ook bij Hh2 wordt echter in beginsel uitgegaan van toekenning in uren en niet in klassen.

Artikel 3. Vaststelling bedrag persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden.

In dit artikel wordt aangegeven hoe het persoonsgebonden budget (pgb) voor de hulp bij het huishouden wordt vastgesteld.

De vaststelling van een persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden gebeurt in Bergen altijd in een exact aantal uren. Bergen vergoedt in het Pgb 100% van de gemiddelde kostprijs voor Hh1 of Hh2 van de gecontracteerde aanbieders. De kosten van de diensten van de sociale verzekeringsbank neemt de gemeente, met uitzondering van pakket 2, voor haar rekening.

Bergen maakt hierin onderscheid tussen de goedkopere Hh1-variant en de Hh2-variant, waar ook begeleiding en coaching bij komen kijken.

Artikel 4 Tijdelijke voorziening: respijtzorg.

Artikel 4 bepaalt dat respijtzorg als tijdelijke voorziening wordt geïndiceerd. Verder wordt de respijtzorg vrij gesteld van een eigen bijdrage als het merendeel van de zorg door de mantelzorg wordt uitgevoerd. Ook wordt bepaald dat er wanneer het gaat om een korte periode van verstrekking; minder dan 50 uur, geen uitgebreid onderzoek zal worden uitgevoerd. Tot slot wordt de gebruikelijke zorg buiten werking gesteld voor de respijtzorg.

Hoofdstuk 3. Woonvoorzieningen

Artikel 5.

In artikel 5, lid 1 is geregeld hoe de financiële tegemoetkoming minus het eigen aandeel of het persoonsgebonden budget voor een woonvoorziening wordt vastgesteld.

Het gaat daarbij om de kosten van de door het college goedgekeurde offerte. Daarin kan een aantal kosten teruggevonden worden. Te denken valt hierbij aan de kosten van bouw, maar ook aan eventuele kosten architect, kosten van vergunningen en kosten van toezicht.

Door uit te gaan van de kosten van de goedgekeurde offerte is het mogelijk per offerte andere kosten mee te nemen. Zo zullen toezichtkosten bij een kleine verbouwing geen rol spelen. Om welke kosten het zal kunnen gaan zal verder worden uitgewerkt in de beleidsregel woonvoorzieningen.

Artikel 5, lid 2 geeft het afschrijvingsschema aan volgens welk schema bij verkoop binnen 10 jaar een eventueel bedrag, dat het gevolg is van de meerwaarde van de woning door de aanpassing, aan het college moet worden terugbetaald.

Artikel 5, lid 3 en lid 4 tenslotte leggen vast welke bedragen verstrekt worden als het gaat om een verhuiskostenvergoeding of bij het bezoekbaar maken.

Hoofdstuk 4. Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

Artikel 6.

Artikel 6 regelt de wijze waarop een persoonsgebonden budget voor een vervoersvoorziening wordt vastgesteld. Hierbij wordt uitgegaan, conform de verordening, van de goedkoopste-adequate voorziening. Omdat voorziening in de gemeente worden gehuurd inclusief onderhoud en reparatie, worden deze kosten ook verrekend in de hoogte van het persoonsgebonden budget .

Artikel 7.

Artikel 7 tenslotte legt een aantal bedragen vast voor de autokostenvergoeding, de taxikostenvergoeding en de vergoeding van de rolstoeltaxi.

Hoofdstuk 5. Verplaatsen in en rond de woning.

Artikel 8.

Aangezien de gemeente rolstoelen huurt inclusief onderhoudskosten, wordt ook in het bedrag voor het persoonsgebonden budget de kosten van onderhoud, verzekering en reparatie opgenomen. Elke rolstoel die enige aanpassing behoeft zal uitkomen op een ander bedrag. Daarom vindt vaststelling van het persoonsgebonden budget bij rolstoelen vaak per rolstoel plaats.

Hoofdstuk 6. Advisering en samenhangende afstemming.

Artikel 9. Samenhangende afstemming.

De Verordening individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008 bepaalt in artikel 29 dat in dit Besluit bepaald moet worden op welke wijze de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend wordt afgestemd op de situatie van de aanvrager. Bij deze eisen is aangesloten bij de eisen die het Zorgindicatiebesluit stelt ten aanzien van het onderzoek inzake de AWBZ. Hierdoor is enerzijds de samenhang met de AWBZ gewaarborgd, maar wordt anderzijds ook een ruime hoeveelheid informatie vergaard waarmee het college een zorgvuldig, op de individuele situatie af te stemmen besluit kan nemen.

Artikel 10 Overgangsbepaling.

In artikel 37 van de verordening wordt verwezen naar de het Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen voor de overgangsbepalingen voor cliënten van wie de indicatie afloopt in 2007. Deze bepaling is opgenomen om eventuele het problemen van de uitvoering van de herindicaties voor overgangsccliënten te voorkomen. Het is zonder hoge extra kosten niet uitvoerbaar om alle herindicaties van de zogenoemde overgangsccliënten voor 31 december 2007 uit te voeren. Om nu te voorkomen dat de grondslag voor de verstrekking van Hulp bij het huishouden verval, omdat de gemeente nog geen herindicatie heeft kunnen uitvoeren, blijft de huidige indicatiestelling van kracht tot het moment waarop de herindicatie is uitgevoerd en er een nieuwe beschikking is verstrekt.

Bijlage 7 Beleidsregel gebruikelijke zorg

Het college van de gemeente Bergen;

gelezen het voorstel van de afdeling Welzijn d.d. 20 november 2007;

gelet op het bepaalde in artikel 10, tweede lid van de Verordening Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende **Beleidsregel gebruikelijke zorg**.

1.1 Plaatsbepaling gebruikelijke zorg

Gebruikelijke zorg en mantelzorg

In relatie tot de aanspraak op de Wmo is het van belang de term gebruikelijke zorg goed te onderscheiden van het begrip mantelzorg.

Gebruikelijke zorg en mantelzorg zijn in de Wmo en de AWBZ elkaar uitsluitende begrippen. Gebruikelijke zorg is per definitie zorg waarop geen aanspraak bestaat vanuit de Wmo. Het is de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden.

Gebruikelijke zorg is ook alleen aan de orde als er een leefeenheid is die een gezamenlijk huishouden voert. Uitwonende kinderen vallen hier dus buiten.

Bij mantelzorg gaat het om Wmo-zorg waarop verzekerde wel aanspraak heeft.

Mantelzorg is zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, door personen uit diens directe omgeving waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie (Zorg Nabij, VWS 2001). Bij mantelzorg wordt de normale (gebruikelijke) zorg in zwaarte, duur en/of intensiteit aanmerkelijk overschreden. Mantelzorg vindt plaats op basis van vrijwilligheid, dat wil zeggen dat de mantelzorger bereid en in staat geacht mag worden deze zorg te leveren.

De omgeving als wegingsfactor

De fysieke en sociale omgeving zijn van invloed op de zorgbehoefte van de zorgvrager. Huisgenoten, andere naasten en verwanten van de zorgvrager kunnen zowel in positieve als in negatieve zin de zorgbehoefte beïnvloeden. Zij kunnen zelf zorg behoeven (kleine kinderen, een gehandicapte huisgenoot/ familielid), zij kunnen ook verlichting geven en bijdragen aan te verrichten taken (gezonde volwassenen).

In het indicatieonderzoek naar beperkingen en participatieproblemen van zorgvragers zal altijd de fysieke en sociale omgeving van de vrager meegenomen worden in de afweging. In geval er voor de zorgvrager mantelzorg vrijwillig beschikbaar is kan dat deel van de zorgaanspraak buiten het indicatiebesluit blijven omdat daar geen professionele zorg vanuit de Wmo voor ingezet hoeft te worden. De mantelzorger voorziet al in die zorg en de indicatiesteller weegt dat mee in het opstellen van het indicatiebesluit.

Welke zorg de mantelzorger op zich neemt en in welke omvang is, in overleg met de zorgvrager, uitsluitend en alleen aan de mantelzorger zelf om te bepalen.

Het meewegen van de mantelzorg betekent ook dat de indicatiesteller nagaat of voor een deel van de mantelzorg alsnog Wmo-zorg geïndiceerd moet worden ter ondersteuning van de mantelzorger zodat die regelmatig tijdelijk ontlast wordt.

In geval er voor een zorgvrager geen mantelzorg beschikbaar is of mantelzorg wegvalt, wordt dus Wmo-zorg geïndiceerd.

Status van dit protocol

In deze beleidsregel heeft de gemeente de richtlijnen vastgelegd die de indicatiestellers dienen te hanteren als bij het bepalen van de aanspraak op Wmo-zorg tevens aan de orde is het beoordelen van hetgeen van huisgenoten onderling kan worden verwacht aan zorg van en voor elkaar.

De indicatiesteller houdt de mogelijkheid, in geval toepassing van de richtlijnen in concrete gevallen tot kennelijke onbillijkheid leidt, om zelf en waar nodig in het interne cliëntoverleg te besluiten dat van de richtlijnen moet worden afgeweken.

1.2 Definities en algemene uitgangspunten

Zorgvrager

De zorgvrager of verzekerde is degene die een gezondheidsprobleem heeft en daardoor beperkingen ondervindt in de zelfredzaamheid. Ook wanneer ondersteuning wordt gevraagd in het functioneren van het huishouden door een ander dan de zorgvrager (zoals de echtgenote of de ouder), is degene met het gezondheidsprobleem de zorgvrager.

De zorgvrager hoeft niet altijd de aanvrager te zijn; hij/zij moet wel altijd instemmen met de aanvraag, tenzij er sprake is van handelingsonbekwaamheid.

Leefeenheid of huishouden

De definitie voor leefeenheid is overgenomen uit artikel 1. onder lid b. van het Besluit Zorgaanspraken: "leefeenheid: een eenheid bestaande uit gehuwde verzekerden die al dan niet tezamen met een of meer ongehuwde minderjarige verzekerden duurzaam een huishouden voeren, dan wel uit een meerderjarige ongehuwde verzekerde die met een of meer ongehuwde minderjarige verzekerden duurzaam een huishouden voert".

Onder gehuwde verzekerden worden ook begrepen de ongehuwd samenwonenden en andere volwassenen die met elkaar en/of met kinderen samenwonen.

Met deze definitie worden alle bewoners van één adres die samen een duurzaam huishouden voeren inbegrepen in het begrip leefeenheid.

Indien er sprake is van kamerverhuur, wordt de huurder van de betreffende ruimte niet tot het huishouden c.q. de leefeenheid gerekend.

Een soortgelijke positie wordt ingenomen door mensen die omwille van hun zorgbehoefte op één adres ieder zelfstandig wonen. Denk hierbij aan woongemeenschappen van kloosterlingen, ouderen of gehandicapten. Ook hier is dus geen sprake van een leefeenheid.

Partner

De volwassene met wie de zorgvrager een intieme, emotionele relatie heeft en een duurzame gemeenschappelijke huishouding voert.

Huisgenoot

Iedere meerderjarige met wie de zorgvrager duurzaam een gemeenschappelijke huishouding voert.

Eén-en meerpersoonshuishouden

Indien de zorgvrager deel uitmaakt van een leefeenheid bestaande uit meerdere personen (meerpersoonshuishouden) moet de indicatiesteller vaststellen wat, gezien de samenstelling van die leefeenheid, in dat geval verstaan wordt onder gebruikelijke zorg van huisgenoten

voor elkaar. Pas dan kan het indicatieorgaan besluiten op welke Wmo-zorg de zorgvrager redelijkerwijs is aangewezen.

In geval zorgvrager een éénpersoonshuishouden voert is er geen sprake van gebruikelijke zorg.

Maatschappelijke participatie

Iedere volwassene burger wordt verondersteld naast een volledige baan of opleiding een huishouden te kunnen voeren.

In geval van een meerpersoonshuishouden staat het hebben van een normale baan of het volgen van een opleiding per definitie het leveren van gebruikelijke zorg niet in de weg. Gebruikelijke zorg gaat voor op andere activiteiten van leden van de leefeenheid in het kader van hun maatschappelijke participatie.

Culturele diversiteit

Bij het inventariseren van de eigen mogelijkheden van het huishouden wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, de wijze van inkomensverwerving of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke taken. Er is sprake van een pluriforme samenleving waarin een ieder gelijke aanspraken op Wmo-zorg maakt.

PGB en mantelzorg

Bij het vaststellen van de zorgbehoefte wordt rekening gehouden met wat van een huisgenoot kan worden verwacht in het kader van gebruikelijke zorg. Voor dat deel is er –in principe- geen aanspraak op Wmo-zorg. Wanneer een huisgenoot of partner mantelzorg verleent en de zorgvrager voor dat deel van de zorg een aanvraag indient, kan er een aanspraak zijn. Of de huisgenoot de zorg vervolgens zelf gaat uitvoeren met behulp van een PGB speelt geen rol bij de indicatiestelling.

Betrekken van huisgenoten/mantelzorgers bij het indicatieonderzoek

Indien er sprake is van huisgenoten, die gebruikelijke zorg dan wel mantelzorg leveren, is het zaak dat de indicatiesteller die huisgenoten altijd persoonlijk hoort in het kader van het indicatieonderzoek. Op die manier kan de indicatiesteller correct inventariseren welke taken de huisgenoot/mantelzorger uitvoert en hoe hij/zij de belasting van deze taken ervaart in relatie tot zijn/haar maatschappelijke participatie.

Ook - of juist - wanneer het gaat om min of meer gebruikelijke zorg en de inzet van de huisgenoot, vereist de zorgvuldigheid dat deze wordt gehoord.

Een externe mantelzorger wordt in principe alleen op verzoek van de zorgvrager gehoord in het indicatieonderzoek.

Gemotiveerd afwijken

Indien er sprake is van een zorgvraag waarvan de indicatiesteller objectief heeft vastgesteld dat het gaat om zorg die valt onder de eigen verantwoordelijkheid van het huishouden dan wel om zorg die vrijwillig door mantelzorg wordt geleverd, kan conform dit document worden vastgesteld dat er geen Wmo- indicatie voor zorg is.

Wanneer een dergelijke vaststelling voor de indicatiesteller als professionele onredelijkheid en/of onbillijkheid leidt gezien de situatie van de zorgvrager, kan en moet de indicatiesteller (gemotiveerd) van deze richtlijn afwijken.

Cliëntsoevereiniteit

Een van de basisprincipes van de Modernisering AWBZ was de cliëntsoevereiniteit.

Hiermee wordt bedoeld, dat de wens van de zorgvrager ten aanzien van de vraag van wie hij zorg wenst te ontvangen, leidend dient te zijn bij de (indicatie en) zorgrealisatie. Een zorgvrager heeft vanuit dat perspectief zeggenschap in de zorgverlening. In het verlengde daarvan kan hij niet zonder meer verplicht worden (persoonlijke) zorg van de

partner/huisgenoot te aanvaarden. Of er vervolgens aanspraak is op zorg hangt af van de uitkomst van de indicatiestelling.

In de gemeente wordt dit principe ook gevolgd voor de Wmo.

1.3 Richtlijnen voor de indicatiestelling Wmo bij het bepalen van gebruikelijke zorg in relatie tot een Wmo-aanspraak op zorg

Wmo aanvullend op eigen mogelijkheden

De Wmo is aanvullend op de mogelijkheden die de zorgvrager heeft om op eigen kracht zijn probleem op te lossen. Wanneer een zorgvrager in zijn hulpvraag voorziet met eigen middelen, en dat niet op eigen kosten wenst te continueren, is er, wanneer daartoe aanleiding bestaat, een aanspraak op Wmo-zorg. Dit doet zich bv. voor wanneer een zorgvrager particuliere hulp in dienst heeft, of wanneer een zorgvrager op eigen kosten in een beschermende woonomgeving woont. Deze op eigen kosten getroffen voorzieningen zijn NIET voorliggend op Wmo zorg.

Vervolgens moet bekeken worden of voorliggende voorzieningen een oplossing kunnen bieden voor het zorgprobleem. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar wettelijk voorliggende voorzieningen en voorzieningen die algemeen gebruikelijk zijn. Wettelijke voorliggende voorzieningen zijn afdwingbaar terwijl bij algemeen gebruikelijke voorzieningen moet worden nagegaan of deze voorziening ook werkelijk beschikbaar is en adequaat is ingeval van deze zorgvraag.

Gezondheidsproblemen of (dreigende) overbelasting

Een indicatiesteller kan besluiten dat een huisgenoot of partner geen gebruikelijke zorg kan leveren als deze zodanige gezondheidsproblemen heeft dat de indicatiesteller redelijkerwijs moet concluderen dat de betreffende taken niet door hem uitgevoerd kunnen worden.

Een indicatiesteller moet altijd onderzoeken of een leefeenheid, gegeven de voor die leefeenheid geldende gebruikelijke zorg, door de (chronische) uitval van een gezinslid niet alsnog onevenredig belast wordt en overbelasting dreigt.

Wanneer partner of huisgenoot gezondheidsproblemen en beperkingen heeft of door de combinatie van een (volledige) werkkring of opleiding en het voeren van het huishouden overbelast dreigt te raken, zullen de (medische) gegevens ter onderbouwing daarvan door de betrokkene moeten worden aangeleverd. Het indicatieorgaan moet zich daar dan een geobjectiveerd oordeel over vormen.

Wanneer de dreigende overbelasting wordt veroorzaakt door een combinatie van werk en gebruikelijke zorg en andere activiteiten dan werk en huishouden, gaan werk en gebruikelijke zorg voor.

Het beoefenen van vrijetijdsbesteding kan op zich geen reden zijn om een indicatie te geven voor gebruikelijke zorg.

In geval de leden van een leefeenheid dreigen overbelast te raken door de combinatie van werk en verzorging van de zieke partner/huisgenoot, kan een indicatie worden gesteld op de onderdelen die normaliter tot de gebruikelijke zorg worden gerekend. In eerste instantie zal die indicatie van korte duur zijn om de leefeenheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen. Hetzelfde geldt als een partner/ouder ten gevolge van het plotseling overlijden van de andere ouder dreigt overbelast te raken door de combinatie van werk en verzorging van de inwonende kinderen.

Fysieke afwezigheid

Indien de huisgenoot van een zorgvrager vanwege zijn/haar werk fysiek niet aanwezig is wordt hiermee bij de indicatiestelling uitsluitend rekening gehouden, wanneer het om aaneengesloten perioden van ten minste zeven etmalen gaat.

De afwezigheid van de huisgenoot moet een verplichtend karakter hebben en inherent zijn aan diens werk; denk hierbij aan off-shore werk, internationaal vrachtverkeer en werk in het buitenland. Wanneer iemand aaneengesloten perioden van ten minste zeven etmalen van huis is, is er in die periode feitelijk sprake van een éénpersoonshuishouden en kan er geen gebruikelijke zorg worden geleverd.

Korte levensverwachting

In geval de zorgvrager een zeer korte, bekende levensverwachting heeft kan ter ontlasting van de leefeenheid van de zorgvrager afgeweken worden van de normering van gebruikelijke zorg.

Telefonisch indiceren

Een aanvraag mag nooit telefonisch worden afgehandeld wanneer de zorgvrager het – ook na uitleg- niet eens is met de uitkomst.

1.4. Gebruikelijke zorg hulp bij het huishouden

Doel hulp bij het huishouden

Hulp bij het huishouden is aangewezen wanneer disfunctioneren van de leefeenheid als gevolg van gezondheidsproblemen van (één van) de verzorgende (leden) dreigt. Dat kan zich uiten in vervuiling (van de woning of van kleding), verwaarlozing (gezondheidsrisico's, persoonlijke verzorging, voeding en vocht) of ontredde van zichzelf of van afhankelijke huisgenoten waardoor het functioneren in huis maar ook buitenshuis belemmerd wordt. Het doel van hulp bij het huishouden kan dan zijn het schoonhouden van het huis en/of het verrichten van de dagelijks voorkomende huishoudelijke activiteiten, maar ook het ondersteunen bij het organiseren van het huishouden.

Leefeenheid primair verantwoordelijk

De leefeenheid van een zorgvrager die een beroep doet op de Wmo blijft altijd primair verantwoordelijk voor het functioneren van het huishouden. Dat betekent dat van een leefeenheid wordt verwacht dat, bij uitval van één van de leden van die leefeenheid, gestreefd wordt naar een herverdeling van de huishoudelijke taken binnen die leefeenheid.

Huishoudelijke taken: uitstelbaar en niet uitstelbaar

Onder huishoudelijke taken vallen zowel de uitstelbare als de niet-uitstelbare taken. Het verzorgen van –overigens gezonde- kinderen valt ook onder de hulp bij het huishouden.

- Niet-uitstelbare taken zijn maaltijd verzorgen, de kinderen verzorgen, afwassen en opruimen;
- Wel-uitstelbare taken zijn boodschappen doen, wasverzorging, zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, sanitair, keuken, bedden verschoneren.

Taken van een 18-23 jarige

Van een volwassen gezonde huisgenoot wordt verwacht dat deze de huishoudelijke taken overneemt wanneer de primaire verzorger uitvalt.

Een 18-23 jarige wordt verondersteld een eenpersoonshuishouden te kunnen voeren.

De huishoudelijke taken voor een éénpersoonshuishouden zijn:

- schoonhouden van sanitaire ruimte,
- keuken en een kamer,
- de was doen,
- boodschappen doen,
- maaltijd verzorgen,
- afwassen en opruimen.

Te normeren naar 2 uur uitstelbare, zware huishoudelijke taken en 3 uur lichte, niet uitstelbare huishoudelijke taken per week.

Daarnaast kunnen zij eventuele jongere gezinsleden verzorgen en begeleiden.

Indicatie voor het aanleren van huishoudelijke activiteiten

Redenen als 'niet gewend zijn om' of 'geen huishoudelijke werk willen en/of kunnen'⁴ verrichten' leiden niet tot een indicatie voor het overnemen van huishoudelijke taken. Indien hiervoor motivatie aanwezig is- kan er een indicatie worden gesteld voor 6 weken zorg voor het aanleren van huishoudelijke taken en/of het leren (efficiënter) organiseren van het huishouden.

Opvang en verzorging van kinderen bij uitval van een van de ouders

Ouders hebben een zorgplicht voor hun kinderen. De ouders zorgen voor de opvoeding van hun kinderen. Dit houdt in: het zorgen voor hun geestelijk en lichamelijk welzijn en het bevorderen van de ontwikkeling van hun persoonlijkheid (en naar draagkracht voorzien in de kosten van dit alles).

Deze zorgplicht strekt zich uit over opvang, verzorging, begeleiding en opvoeding die een ouder (of verzorger), onder meer afhankelijk van de leeftijd en verstandelijke ontwikkeling van het kind, normaal gesproken geeft aan een kind, inclusief de zorg bij kortdurende ziekte. Bij uitval van één van de ouders neemt de andere ouder de gebruikelijke zorg voor de kinderen over.

Gebruikelijke zorg voor kinderen omvat in ieder geval de aanwezigheid van een verantwoordelijke ouder of derde persoon conform de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Opvang is niet structureel Wmo-zorg. Verzorging van de kinderen kan, zonodig, wel een Wmo-aanspraak zijn.

Eigen oplossingen gaan voor

Indien nodig dient de ouder gebruik te maken van de voor hem/haar geldende regeling voor zorgverlof. De indicatiesteller onderzoekt, in geval er mantelzorg aanwezig is, wat in redelijkheid met mantelzorg kan worden opgevangen.

Is dit niet mogelijk dan dient de ouder gebruik te maken van (een combinatie van) crèche, opvang op school, buitenschoolse opvang, gastouder ed. (de zogenaamde algemeen gebruikelijke voorliggende voorzieningen). Het verplichte gebruik van alternatieve opvangmogelijkheden voor kinderen is redelijk, onafhankelijk van de financiële omstandigheden.

Voorkomen van crisis en ontwrichting

Zijn deze mogelijkheden reeds maximaal gebruikt of afwezig, of is er slechts kortdurend overbrugging nodig in noodgevallen, dan hulp bij het huishouden worden ingezet.

Structurele opvang van kinderen is geen Wmo-zorg.

Niet-structurele opvang van kinderen kan alleen bij ontwrichting of calamiteiten tijdelijk tot een Wmo- aanspraak leiden.

Verzorging van de kinderen kan, zonodig, wel een Wmo- aanspraak zijn.

Uitval van ouder in éénoudergezin

Indien er sprake is van uitval van de ouder in een éénoudergezin, of beide ouders ondervinden beperkingen in de opvang en verzorging van de kinderen, wordt er eerst nagegaan wat mantelzorg opvangt, en wat vrijwilligers als vervangende mantelzorg, voorliggende voorzieningen en algemeen gebruikelijke voorzieningen kunnen opvangen.

Oppas en opvang van gezonde kinderen zijn in principe geen AWBZ zorg, daarvoor zijn andere, algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen voorhanden. Wel is er een indicatie mogelijk voor de verzorging van de kinderen conform leeftijd.

Gebruik van kinderopvang/crèche als voorliggende voorziening voor oppas en opvang van gezonde kinderen tot 5 dagen per week is redelijk.

Noot 4: In de zin van " niet geleerd hebben"

Indien indicatiesteller zich ervan heeft vergewist dat de voorliggende algemeen gebruikelijke voorzieningen niet aanwezig of niet toepasbaar zijn of zijn uitgeput is bij uitval van de ouder in een éénuoudergezin afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind een indicatie voor hulp bij het huishouden mogelijk tot 40 uur per week voor oppas en opvang van gezonde kinderen. Een dergelijke indicatie is in principe van korte duur (max. 3 maanden), de periode waarin een eigen oplossing moet worden gevonden.

Bijdrage van kinderen aan het huishouden

In geval de leefeenheid van de zorgvrager mede bestaat uit kinderen, dan gaat de indicatiesteller ervan uit, dat de kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en psychosociaal functioneren kan worden gevraagd eigen rommel op te ruimen. In overleg met ouders, kan kinderen gevraagd worden kleine klusjes uit te voeren zoals opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, boodschap doen, kleding in de wasmand gooien.

Hoge leeftijd en trainbaarheid

Wanneer in redelijkheid niet (meer) kan worden verondersteld dat een nieuwe taak als het huishouden nog is te trainen of aan te leren, zoals bij ouderen op hoge leeftijd (> 75 jaar) kan, indien nodig, hulp voor die zwaar huishoudelijke taken worden geïndiceerd die anders tot de gebruikelijke zorg zouden worden gerekend.

1.5. Voorliggende voorzieningen

Behalve gebruikelijke zorg zijn ook voorliggende voorzieningen redenen om de aanspraak op Wmo-zorg te beperken of af te wijzen. De volgende afwegingen zijn belangrijk: Wanneer er algemene voorzieningen zijn waarvan de hulpvrager gebruik kan maken, dan verdienen die de voorkeur boven het gebruik van bijzondere, (voorheen) sectorale voorzieningen.

Bijvoorbeeld: openbaar vervoer gaat voor bijzonder vraagafhankelijk vervoer, en dit gaat weer voor op collectief aanvullend vervoer, dat weer voor gaat op vervoer gericht op een specifieke doelgroep. Dezelfde redenering gaat op voor arbeid, dagbesteding, onderwijs, welzijnsvoorzieningen, enz.

Voorliggende voorzieningen zijn er in twee soorten: wettelijke en algemeen gebruikelijke.

Wettelijk voorliggende voorzieningen

Wettelijk voorliggende voorzieningen zijn neergelegd in andere regelgeving dan de Wmo. In Artikel 2 van de Wmo is geformuleerd dat "Er bestaat geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning voor zover met betrekking tot de problematiek die in het gegeven geval aanleiding geeft voor de noodzaak tot ondersteuning, een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat." De Wmo vormt dus het laatste wettelijke vangnet.

Wanneer er wettelijke voorliggende voorzieningen zijn, dient de hulpvrager daar gebruik van te maken. Wanneer zo'n voorziening een adequate oplossing voor het probleem van de zorgvrager zou bieden, bestaat er geen aanspraak op Wmo-zorg. Het is daarbij niet van belang of de voorliggende voorziening daadwerkelijk aanwezig is of niet.

Er moet bij de indicatiestelling vanuit worden gegaan dat de voorliggende voorziening beschikbaar is. Het feit dat de instantie die verantwoordelijk is voor de realisatie van de voorziening in gebreke is gebleven, is geen reden dit af te wentelen op de Wmo.

Voorbeelden zijn: de ziektekostenverzekering of AWBZ.

De afweging of voorliggende voorzieningen een adequate oplossing bieden voor het probleem van de zorgvrager is een vraag die de indicatiesteller zich stelt nadat de afweging: "Is hier sprake van gebruikelijke zorg?" heeft plaatsgevonden.

Algemeen gebruikelijke voorziening

Een algemeen gebruikelijke voorziening is een voorliggende voorziening waarvan gebruik moet worden gemaakt als deze voorhanden is en in redelijkheid een oplossing biedt voor de zorgvraag van de zorgvrager.

Hierbij moet worden gedacht aan:

- boodschappendienst;
- crèche, kinderopvang, gastouder;
- alarmering;
- maaltijdservice;
- financieel-administratieve ondersteuning;
- hondenuitlaatdienst.

Vrijwilligers is vervangende mantelzorg

Vrijwilligers moeten niet worden opgevat als een 'voorliggende voorziening' maar als vervanging van mantelzorg. Dat betekent dat indien er vrijwilligers aanwezig, beschikbaar en bereid zijn om de zorg vrijwillig te (blijven) leveren, er voor dat deel geen aanspraak bestaat op Wmo-zorg.

Bijlage 1.1. Het onderzoeken van overbelasting

De indicatiesteller onderzoekt altijd of er in de individuele situatie moet worden afgeweken van de algemene regels. Een van de redenen om in de individuele situatie af te wijken kan zijn dat degene van wie wordt verwacht dat zij taken overneemt, reeds overbelast dreigt te raken.

In Van Dale wordt overbelasting uitgelegd als "meer belasten dan het prestatievermogen toelaat". In medische kringen praten we dan over het (on)evenwicht tussen draagkracht (=belastbaarheid) en draaglast (= belasting).

Overbelasting kan veroorzaakt worden door een combinatie van symptomen van lichamelijke en/of psychische aard en wordt het bepaald door in- en uitwendige factoren.

Factoren die van invloed zijn op de draagkracht zijn onder meer:

- lichamelijke conditie mantelzorger;
- geestelijke conditie mantelzorger;
- wijze van omgaan met problemen (coping);
- motivatie voor zorgtaak;
- sociaal netwerk.

Factoren die van invloed zijn op de draaglast zijn onder meer:

- omvang en mate van (on)planbaarheid van zorgtaken;
- ziektebeeld en prognose;
- inzicht van mantelzorger in ziektebeeld van de zorgvrager;
- woonsituatie;
- bijkomende sociale problemen;
- bijkomende emotionele problemen;
- bijkomende relationele problemen.

Onderzoek naar de draaglast-draagkracht mantelzorger

Het kan soms heel duidelijk zijn dat de mantelzorger overbelast is, in ander gevallen is dat minder duidelijk en zal dit in het indicatieonderzoek moeten worden uitgediept.

Er bestaat niet één, simpel af te nemen test, die hierover direct uitsluitel geeft.

Wel bestaan er allerlei vragenlijsten op dat gebied en kunnen door de mantelzorger ervaren klachten duiden op overbelasting.

Een uitspraak van het Cvz (Zknr. 23010188) leert dat het College van mening is dat de beperkingen in de belastbaarheid vanwege de gezondheid van de mantelzorger dienen te worden beoordeeld door of onder verantwoordelijkheid van een arts. In voorkomende gevallen kan het opnemen van contact met de behandelende sector volstaan om hierover

een oordeel te vormen. Dit dient dan wel onder aanwijzing van een arts te gebeuren; deze dient vervolgens ook bij het eindoordeel te worden betrokken.

Onderzoeksvragen

Hieronder volgt een reeks van vragen die de indicatiesteller zouden kunnen helpen bij het verkrijgen van een indruk over de eventuele overbelasting van de mantelzorgers.

- Wat zegt de mantelzorgers er zelf over, hoe ervaart hij of zij het zorgen?
- Hoe is de (lichamelijke en geestelijke) gezondheid van de mantelzorgers?
- Zijn er signalen van overbelasting: nervositeit, vermoeidheid?
- Heeft de mantelzorgers een "uitlaatklep"? Heeft hij of zij de mogelijkheid om activiteiten buitenshuis te doen?
- Kan iemand zijn verhaal kwijt bij vrienden, familie of professionals?
- Wordt er respijtzorg geboden zodat de mantelzorgers even op adem kan komen?
- Hoe is de relatie tussen de mantelzorgers en de cliënt? Hoe stelt de cliënt zich op, veeleisend of juist dankbaar?
- Kan de mantelzorgers grenzen aangeven en 'nee' zeggen? Is er irritatie tussen de mantelzorgers en cliënt?
- Heeft de mantelzorgers inzicht in de ziekte van de cliënt? (Als men weet dat bepaald gedrag uit de ziekte voortkomt, kan het gemakkelijker zijn dat gedrag te accepteren.)
- Hoeveel tijd heeft de mantelzorgers?
- Heeft iemand een baan, een eigen gezin, een ander familielid dat zorg behoeft? Voorbeeld: een echtgenoot wordt ziek, terwijl zijn vrouw ook al voor haar ouders zorgt.
- Is de zorg te plannen of is er continue controle en toezicht nodig?
- Hoe is de prognose? (Een terminale situatie is altijd zwaar, maar een situatie die langdurig en stabiel is, kan ook veeleisend zijn.)
- Wat zijn de knelpunten in de zorg?
- Hoe is de woonsituatie? Woont men afgelegen, of in een flat zonder lift zodat de cliënt en de mantelzorgers min of meer samen opgesloten zitten.

Symptomen die zouden kunnen wijzen op overbelasting

Diverse symptomen zijn waar te nemen bij (dreigende) overbelasting. Het is mogelijk, dat slechts één van deze symptomen waarneembaar is. Over het algemeen zullen meerdere symptomen gecombineerd optreden. De mate, waarin ze zich manifesteren, zal van persoon tot persoon verschillen.

Daarnaast dient men zich te bedenken dat het hierbij om veelal, specifieke symptomen gaat, die ook bij andere stoornissen kunnen passen (dit is een van de redenen waarom Cvz de beoordeling hiervan bij een arts neerlegt). Het bestaan van deze symptomen moet dus als een mogelijk signaal worden opgevat. Indien er meerdere van onderstaande symptomen aanwezig zijn, is het raadzaam dat de zorgers zijn huisarts raadpleegt, omdat bij langdurige aanwezigheid en/of verwaarlozing van dergelijke symptomen weer kunnen leiden tot andere, ernstige stoornissen.

Mogelijke symptomen van overbelasting zijn:

- Gespannen spieren, vaak in schoudergordel en rug
- Hoge bloeddruk
- Gewrichtspijn
- Gevoelens van slaptte
- Slapeloosheid
- Migraine, duizeligheid
- Spierkrampen
- Verminderde weerstand, ziektegevoeligheid
- Opvliegingen

- Ademnood en gevoelens van beklemming op de borst
- Plotseling hevig zweten
- Gevoelens van beklemming in de hals
- Spiertrekkingen in het gezicht
- Verhoogde algemene prikkelbaarheid, boosheid, (verbale) agressie, zwijgen
- Ongeduld
- Vaak huilen
- Neerslachtigheid
- Isolering
- Verbittering
- Concentratieproblemen
- Dwangmatig denken, niet meer kunnen stoppen
- Rusteloosheid
- Perfectionisme
- Geen beslissingen kunnen nemen
- Denkblokkades

Bronnen:

- Een open gesprek. Indicatiestelling en mantelzorg NIZW 2000;
- Nieuwsbrief adviesprocedure indicatiegeschillen Cvz, nr. 2003/3;
- Assesment Scales in Old Age Psychiatry. A. Burns e.a. Martin Dunitz Ltd 1999.

Bijlage 1.2 Over wegen en overwegen

Uit: Gebruikelijke zorg van ouders voor hun kinderen, Jeanne Stroucken, Jeanette van den Brink, afstudeerscriptie MGZ, VDO, 2002

De in dit document gehanteerde indeling in leeftijdscategorieën komt overeen met de verdeling in de bestudeerde literatuur (o.a. Mönks 1994 en Verhulst 1997). Andere documenten die deze indeling ook hanteren zijn bijvoorbeeld de Sociale Redzaamheidschaal Zwakzinnigen. Deze test wordt pas vanaf 4 jaar gebruikt, waaruit je kunt opmaken dat voor die leeftijd de vaardigheden in het kader van zelfredzaamheid niet of nauwelijks te verwachten zijn bij kinderen.

Kijkend naar de kinderopvang in Nederland dan is te zien dat ook daar dezelfde categorieën worden gehanteerd. Tot 4 jaar zijn er kinderdagcentra waar kinderen kunnen worden opgevangen van ouders die bijvoorbeeld werken. Vanaf 4 jaar tot 12 jaar is er de zogenaamde BSO ofwel Buiten Schoolse Opvang. Daar wordt opvang verzorgd voor kinderen na schooltijd en in vakanties. Voor kinderen van 12 jaar en ouder is geen (of nauwelijks) opvang⁵. Hieruit zou kunnen worden opgemaakt dat kinderen tot 12 jaar na school opvang nodig hebben en oudere kinderen niet meer. Dat zegt iets over de leeftijd die normaal geacht wordt voor een kind, zonder direct toezicht thuis te zijn. Voor ons een belangrijk gegeven, want dat geeft het moment aan waarop ouders van verstandelijk gehandicapte kinderen een beroep kunnen doen op de AWBZ voor vergoeding van de oppas die zij nodig hebben voor hun kind.

Wanneer het gaat over verkeersveiligheid zijn er eigenlijk geen eenduidige leeftijdsgrenzen gevonden. De motorische vaardigheden worden wel beschreven, maar niet wanneer een kind normaal gesproken alleen het verkeer in kan. Er wordt wel iets gezegd over de leeftijd

Noot 5: Dat dit niet per definitie ook de wenselijke situatie is blijkt uit initiatieven om juist voor deze leeftijdsgroep opvang na school te organiseren: zie samenwerkingsprojecten tussen scholen en welzijnswerk in het organiseren van huiswerkklassen.

kinderen waarop regels begrijpen (verkeersregels) en op welke leeftijd kinderen meerdere dingen tegelijk kunnen overzien en er op kunnen reageren (het verkeer) (Verhulst 1997). Het enige uitgangspunt dat hierbij algemeen vorm heeft gekregen is het moment waarop kinderen op de basisschool verkeersexamen doen. Dit vindt meestal plaats in groep 7 wanneer kinderen tussen de 10 en 12 jaar oud zijn.

Gesteld kan worden dat de meeste kinderen vanaf 12 jaar zich zelfstandig in het verkeer moeten kunnen begeven.

Ook is bestudeerd wat er geschreven staat over de zelfredzaamheid van kinderen in het kader van de persoonlijke verzorging, met name de onderdelen: zichzelf wassen of douchen, aan- en uitkleden en tandenpoetsen. In dat kader is tevens de zindelijkheid benoemd. Samenvattend kan gesteld worden dat deze vaardigheden door de meeste kinderen beheerst worden rond hun 5e levensjaar, maar dat controle dan nog wel nodig is. (o.a. Mönks 1994 en Verhulst 1997).

Conclusie daaruit is dat het normaal is dat kinderen tot 5 jaar geheel verzorgd worden door hun ouders of opvoeders op het gebied van persoonlijke verzorging. Tot welke leeftijd toezicht nodig blijft, wordt niet vermeld. Wij vinden echter dat, gebaseerd op wat we hebben gelezen, er vanuit gegaan mag worden dat rond het 12e levensjaar toezicht in het kader van de persoonlijke verzorging niet meer nodig is. Voor de indicatieaanvragen voor persoonlijke verzorging zal dan ook een leeftijdsgrens van 12 jaar gehanteerd kunnen worden.

Bij het zoeken naar wat deskundigen schrijven over vrijetijdsbesteding, is uitgegaan van een sport of hobby bedrijven, niet buitenspelen of binnenshuis zichzelf vermaken.

Binnen clubs of verenigingen worden kinderen ook weer ingedeeld in leeftijdscategorieën. Tot 5 jaar kunnen kinderen eigenlijk nergens georganiseerd sporten of hobby's uitoefenen. Kinderen tot 6 jaar zijn motorisch nog onvoldoende ontwikkeld en is het uithoudingsvermogen te gering om sport te beoefenen, behalve zwemmen (Feddema, Wagenaar 1999). Zwemles valt ons inziens echter niet onder vrijetijdsbesteding. Het leren zwemmen wordt in Nederland over het algemeen als een essentieel onderdeel van de opvoeding gezien.

Vanaf 5 jaar, maar meestal vanaf 6 jaar, vallen kinderen bij clubs en verenigingen onder de beginners. Vanaf 8 jaar vallen ze doorgaans in een volgende categorie tot 10 jaar en daarna in een categorie tot 12 jaar. Indeling in categorieën gaat meestal door tot 18 jaar. Daarna horen kinderen (bij sporten) tot de senioren.

Over een gemiddeld aantal uren vrijetijdsbesteding per week buitenshuis voor kinderen is vrijwel niets te vinden in de literatuur. Vermeld staat alleen wat er binnen een sport- of hobbyclub aan uren per kind wordt besteed, maar niet naar hoeveel clubs kinderen normaal gesproken gaan. Het betreft meestal activiteiten voor 1 tot 2 uur per week. Het totaal aantal uren vrijetijdsbesteding is dus afhankelijk van het aantal clubs dat wordt bezocht en hobby's die worden beoefend.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 20 december 2007

het college van Bergen op

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage 8 Beleidsregel indicatie hulp bij het huishouden

Het college van de gemeente Bergen;

gelezen het voorstel van de afdeling Welzijn d.d. 20 november 2007;

gelet op het bepaalde in artikel 9, tweede lid van de Verordening Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende **Beleidsregel indicatie hulp bij het huishouden**

Inleiding

Hulp bij het huishouden is in meerdere opzichten een belangrijke voorziening binnen de Wmo. Bijzonder is dat het gaat om zorg die zich in de regel niet beperkt tot één persoon maar die een heel cliëntstelsel aangaat. Naar de inhoud is hulp bij het huishouden een cruciale voorziening functie omdat het zelfstandig kunnen wonen van mensen met beperkingen staat of valt bij deze ondersteuning. De toegang tot hulp bij het huishouden wordt sterk bepaald door de aan- of afwezigheid van huisgenoten en mantelzorgers. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de functie steeds in nauwe samenhang bekeken wordt met de beleidsregel Gebruikelijke Zorg.

Net als de beleidsregel gebruikelijke zorg is ook deze beleidsregel overgenomen uit een protocol van het CIZ. Reden hiervoor is dat Bergen het eerste jaar de huidige praktijk wil voortzetten. Pas als de gemeente meer ervaring heeft bij het indiceren van hulp bij het huishouden is het verstandig aan de indicatieregels te gaan sleutelen.

Deze beleidsregel kent de volgende opbouw. Onder 'Uitgangspunten' staat een aantal kenmerkende aspecten van de indicatiestelling voor hulp bij het huishouden op een rij. Het 'CVZ kader' met de omschrijving vanuit het Besluit Zorgaanspraken AWBZ en 'Functiegerichte aanspraken' biedt een gids voor uitleg in de praktijk. Het 'afwegingskader' rondom hulp bij het huishouden kan worden gelezen als een eerste beslisboom om te komen tot een indicatie voor wat betreft de functie; de 'normering in tijd' geeft in klassen de omvang van de functie aan. Tot slot worden onder 'Veelgestelde vragen' een aantal veelvoorkomende dilemma's behandeld.

Samenvatting

De voorziening hulp bij het huishouden betreft geen zorg aan een persoon maar aan een cliëntstelsel.

Doelstelling van de voorziening:

Hulp bij het huishouden is een voorziening om cliëntsystemen te compenseren als door een beperking van één of meer van de leden van dat cliëntstelsel het huishouden niet meer zelf gevoerd kan worden. Hulp bij het huishouden is gericht op ondersteunen bij, of overnemen van huishoudelijke verrichtingen, ofwel activiteiten op het gebied van verzorgen van het huishouden, in relatie tot (dreigend) disfunctioneren van het huishouden de veiligheid van en de regie over het huishouden.

Het omvat (in volgorde van belangrijkheid):

- Het verzorgen van de aanwezige hulpbehoevende personen (kinderen).

- Het zorgen voor eten en drinken: aanschaffen van voedingsmiddelen, bereiden en tot zich doen nemen van voeding en drinken, afvoeren van vuilnis.
- De essentiële hygiëne van de huishouding: schone bedden, kleding, sanitair, vloeren stofzuigen en dweilen.
- Verzorgen van dieren en planten.
- Incidentele werkzaamheden als het schoonhouden van ramen, kasten enz.

Hulp bij het huishouden wordt als compensatie aangeboden als:

De cliënt ondervindt beperkingen in het huishouden die zijn gerelateerd aan beperkingen op twee andere terreinen: sociale redzaamheid en/of mobiliteit. Het cliëntsysteem draagt primair zelf de verantwoordelijkheid voor het bevorderen en in standhouden van gezondheid, levensstijl en de wijze waarop de huishouding wordt gevoerd. Aanspraak op Wmo-voorziening bestaat aanvullend op eigen mogelijkheden. Zie beleidsregel gebruikelijke zorg.

Twee vormen van Hulp bij het huishouden

De Hulp bij het huishouden is verdeeld in twee categorieën; Hh1 en Hh2. Het verschil tussen de twee is het vermogen van de cliënt de regie over het huishouden zelf te voeren. Als de cliënt dit zelf kan, en de werkzaamheden dus louter bestaan uit schoonmaakwerkzaamheden, is er sprake van Hh1. De taken kunnen zijn:

- Lichte en zware huishoudelijke werkzaamheden;
- Verzorging kleding en linnengoed (waaronder de was doen);
- Boodschappen doen voor het dagelijks leven;

Als de cliënt de regie niet meer zelf kan voeren (bijvoorbeeld dementie, psychische beperkingen), richt een deel van de werkzaamheden zich ook op de cliënt en op het gezin van de cliënt. De cliënt kan ook begeleid worden bij het zo veel mogelijk zelf doen. De taken binnen Hh2 kunnen, naast de onder Hh1 genoemde taken, zijn:

- Opvang en / of verzorging van kinderen / volwassen huisgenoten;
- Helpen met de maaltijdbereiding;
- Helpen in huis met de zelfverzorging;
- Dagelijkse organisatie van het huishouden (bijv. lichte administratieve werkzaamheden);
- Instructie, advies en voorlichting gericht op het huishouden;
- Eenvoudige psychosociale hulp en observatie.

Zodra één van de taken geïndiceerd zijn die onder Hh2 vallen, wordt de hele functie Hulp bij het huishouden geïndiceerd als Hh2.

Aanvullend op deze regel gelden drie extra criteria geformuleerd op basis waarvan Hh2 wordt geïndiceerd:

1. Door de beperkingen die de cliënt heeft is hij/zij niet in staat de hulp duidelijk te maken wat die moet doen.
2. Er zijn bijzondere signalerende taken die kennis vereisen over de conditie van de cliënt en over symptomen van mogelijke complicaties. Het gaat daarbij om gevallen waarbij de cliënt of de directe omgeving niet in staat is zelf op tijd zorg in te schakelen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij psychiatrische stoornissen.
3. Door de beperking van de cliënt of door bijzondere kenmerken van de huishouding, heeft de hulp expertise of vaardigheden nodig die het uitvoeren van huishoudelijk werk te boven gaat.

Aandachtspunten:

Onderscheid hulp bij het huishouden en AWBZ-functie begeleiding

Hulp bij het huishouden is begeleiding gericht op motiveren, aansturen, instrueren en zo nodig overnemen van het huishouden, het organiseren en structureren ervan.

Ondersteunende Begeleiding (OB) is aan de orde wanneer de begeleiding meerdere

gebieden van het dagelijks leven omvat, de sociale redzaamheid in het algemeen bevordert. Activerende Begeleiding (AB) is aangewezen wanneer min of meer duurzame verbetering van het functioneren wordt beoogd.

Overbelasting

Indien een volwassen huisgenoot claimt door overbelasting niet de gebruikelijke taken met betrekking tot het huishouden op zich te kunnen nemen, dient dit altijd medisch onderbouwd te worden.

Particuliere hulp

Dit is geen voorliggende voorziening. Wanneer iemand beperkingen heeft in het huishouden en daardoor aanspraak zou maken op een Wmo-voorziening, maar gebruik maakt van particuliere zorg, is dat een keuze van de cliënt. Dit heeft geen invloed op zijn indicatie, tenzij ervoor gekozen wordt deze hulp op eigen kosten te continueren.

1. Uitgangspunten voor hulp bij het huishouden

1.1. Als disfunctioneren dreigt

Hulp bij het huishouden komt in beeld als disfunctioneren dreigt. Dat kan zich uiten in vervuiling (van de woning of van kleding), verwaarlozing (gezondheidsrisico's, persoonlijke verzorging, voeding en vocht) of ontreddering van zichzelf of van afhankelijke huisgenoten waardoor het functioneren in huis maar ook buitenshuis belemmerd wordt.

Het doel van hulp bij het huishouden kan dan zijn het schoonhouden van het huis en/of het verrichten van de dagelijks voorkomende huishoudelijke activiteiten, maar ook het ondersteunen bij het organiseren van het huishouden.

1.2. Onderdelen van de functie

Hulp bij het huishouden als voorziening kan veelomvattend zijn. Het kan gaan van het motiveren tot of aansturen van, tot het instrueren en zonedig overnemen van, in volgorde van belangrijkheid:

- De veiligheid van en de regie over het huishouden.
- Het verzorgen van de aanwezige hulpbehoevende personen (volwassenen en kinderen).
- Het zorgen voor eten en drinken: aanschaffen van voedingsmiddelen, bereiden en tot zich doen nemen van voeding en drinken, afvoeren van vuilnis.
- De essentiële hygiëne van de huishouding: schone bedden, kleding, sanitair, vloeren stofzuigen en dweilen.
- Verzorgen van dieren en planten.
- Incidentele werkzaamheden als het schoonhouden van ramen, kasten et cetera.

1.3. Het cliëntstelsel is primair zelf verantwoordelijk

Het cliëntstelsel is primair zelf verantwoordelijk voor het eigen huishouden, met inbegrip van het bevorderen en in standhouden van gezondheid, levensstijl en de wijze waarop de huishouding wordt gevoerd. Aanspraak op een Wmo-voorziening is er als aanvulling op de eigen mogelijkheden. Onder een cliëntstelsel, oftewel een leefeenheid, verstaan we 'een eenheid bestaande uit gehuwde verzekerden die al dan niet tezamen met een of meer ongehuwde minderjarige verzekerden duurzaam een huishouden voeren, dan wel uit een meerderjarige ongehuwde verzekerde die met een of meer ongehuwde minderjarige verzekerden duurzaam een huishouden voert', waarbij onder gehuwde verzekerden ook de ongehuwd samenwonenden en andere volwassenen die met elkaar en/of met kinderen samenwonen worden opgevat. Met deze definitie sluiten wij alle bewoners van één adres in het begrip leefeenheid (=cliëntstelsel).

Als er sprake is van kamerverhuur, rekenen we de huurder van de betreffende ruimte niet tot het huishouden. Als mensen zelfstandig⁶ samenwonen op een adres en gemeenschappelijke ruimten delen, veronderstellen we dat het aandeel in het schoonmaken van die ruimten bij uitval van een van de leden wordt overgenomen door de andere leden van het cliëntsysteem.

De eventuele indicatie voor hulp bij het huishouden betreft dan alleen de eigen woonruimte (kamers) van de zorgvrager en, indien alle bewoners zorgbehoevend zijn, een evenredig deel van het schoonmaken van de gemeenschappelijke ruimten. Als voorbeeld: in een woonvorm voor mensen met een verstandelijke beperking die een gemeenschappelijke woonruimte delen en niet in staat zijn geheel zelfstandig huishoudelijke klussen te doen, worden alle bewoners naar behoefte geïndiceerd voor hulp bij het huishouden. Als één van de medebewoners wel in staat is de huishoudelijke taken uit te voeren, hoeft deze persoon niet de huishoudelijke taken over te nemen van zijn huisgeno(o)ten die dat niet kan/kunnen. Dezen worden immers ieder voor hun aandeel geïndiceerd voor hulp bij het huishouden.

1.4. Begeleiding richt zich op motiveren en instrueren

Het verschil tussen begeleiding die onder de AWBZ-functies Ondersteunende Begeleiding (OB) en/of Activerende Begeleiding (AB) valt en begeleiding bij hulp bij het huishouden is niet altijd geheel helder. De stelregel is dat begeleiding bij hulp bij het huishouden is gericht op motiveren, aansturen, instrueren en zo nodig het overnemen van het *huishouden*. Er is daarbij sprake van een gebrek in het organisatievermogen van de leefeenheid dat is ingegeven door het fysiek uitvallen van degene die dat normaalgesproken op zich neemt. Ondersteunende Begeleiding (OB) is aan de orde wanneer er structurele regieproblemen zijn die zich uiteten op *meerdere* gebieden van het dagelijks leven en de sociale redzaamheid in het algemeen in het geding is. Activerende Begeleiding (AB) is aangewezen als min of meer duurzame verbetering van het functioneren in het *algemeen* wordt beoogd.

Doorslaggevend is de doelstelling: verbetering of handhaven van het niveau van functioneren valt onder een van de begeleidingsfuncties (ook enige sturing in het wonen en woningonderhoud valt daaronder). Als de nadruk ligt op organisatie van het onderhoud van de woning en het overnemen van enige activiteiten op het gebied van het huishouden moet hulp bij het huishouden worden geïndiceerd. In het algemeen kan gesteld worden dat problemen in de sociale redzaamheid voorsorteren op ondersteunende begeleiding en activerende begeleiding, problemen op met name het fysieke vlak en psycho-sociale problemen van voorbijgaande aard op hulp bij het huishouden. De verhouding tussen de omvang van de verschillende AWBZ-functies en de Wmo-voorziening is afhankelijk van de dominantie van doelstelling en de activiteiten. Leeftijd of het niet gewend zijn aan huishoudelijk werk kunnen invloed hebben op het vermogen van andere leden uit het cliëntsysteem om huishoudelijke taken over te nemen. Als dit noodzakelijk is door uitval van een van de leden kan aan de gezonde anderen een instructie worden gegeven voor het aanleren van vaardigheden op huishoudelijk gebied. Ook het trainen van huisgenoten om bepaalde huishoudelijke handelingen te verrichten of om te gaan met huishoudelijke hulpmiddelen valt als activiteit onder de voorziening hulp bij het huishouden: instructie. Het gaat dan om een kortdurende indicatie voor beperkte tijd, waarin de noodzakelijke huishoudelijke vaardigheden worden aangeleerd⁷. Een andere situatie treedt op, wanneer iemand doelgerichte training nodig heeft in ondermeer huishoudelijke vaardigheden met als doel het dagelijkse functioneren te verbeteren op meer gebieden dan alleen het huishouden.

Noot 6: Denk aan woongroepen, kamerverhuur, hat-eenheden, kloosterlingen, meerdere generaties in een huis.

Noot 7: Alleenstaanden die geen grondslag voor een Wmo-voorziening hebben, anders dan bijvoorbeeld het plotseling wegvallen van de verzorger in het huishouden, zijn voor het aanleren van huishoudelijke vaardigheden in de regel aangewezen op voorliggende voorzieningen als welzijnswerk, enz.

Een methodische aanpak is daarbij noodzakelijk. In dat geval geldt activerende begeleiding (activiteit 3.0) als dominante functie.

1.5. Gebruiken voorliggende voorzieningen

De wetgever beschouwt een aantal voorzieningen als voorliggend; dat wil zeggen dat wanneer een adequate oplossing wordt geboden door het gebruik maken van deze voorzieningen, deze optie voorgaat boven een aanspraak op een Wmo-voorziening. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar wettelijke en algemeen gebruikelijke voorzieningen. Wettelijke, anders bekostigde voorzieningen maken conform artikel 2 van de Wmo een Wmo-aanspraak onmogelijk. Denk daarbij aan de AWBZ en de verzekerbare ziektekosten. Van niet wettelijk geregelde, maar wel algemeen gebruikelijke voorzieningen dient gebruik te worden gemaakt voorzover zich (in redelijkheid⁸) geen ernstige beletselen voordoen. Tot de algemeen gebruikelijke voorzieningen behoren (niet limitatieve lijst):

- kinderopvang (crèche, overblijfmogelijkheden op school);
- voor- en naschoolse opvang;
- oppascentrale;
- maaltijddienst;
- hondenuitlaatservice;
- boodschappendienst.

Vrijwillige hulpverlening is geen voorliggende voorziening. Bij een zorgvraag waarvoor vrijwilligers een adequate oplossing zouden kunnen bieden, moet deze mogelijkheid wel worden onderzocht. De wens geen gebruik te maken van voorliggende voorzieningen, terwijl die wel wettelijk verankerd of feitelijk aanwezig zijn, kan niet tot een indicatie leiden. Of de cliënt dan daadwerkelijk de betreffende voorziening zal gaan gebruiken ligt buiten het zicht en de zeggenschap van het CIZ en behoort tot de verantwoordelijkheid van de cliënt en zijn systeem. Van cliënten die bij de aanvraag om hulp al gebruik maken van dergelijke voorzieningen wordt verwacht dat zij dit blijven doen. Aanspraak op een Wmo-voorziening bestaat aanvullend op de eigen mogelijkheden van het cliëntsysteem. Afwijking van deze norm is geoorloofd als het verrichten van een taak geschiedt vanuit intenties als 'aanleren', 'observeren' dan wel stimulering van de zelfredzaamheid.

Bij cliënten die geen gebruik maken van voorliggende voorzieningen dient bekeken te worden in hoeverre mogelijkheden aanwezig zijn om hiervan gebruik te maken. Van een cliënt verwachten we dat hij/zij alles in het werk stelt om zo snel mogelijk in aanmerking te komen voor adequate voorzieningen. In crisissituaties kan voor een termijn van 3 maanden een indicatie worden afgegeven⁹ om de eigen oplossing te regelen. Financiële omstandigheden zijn geen reden om een Wmo-indicatie af te geven, maar ook niet om daarvan af te zien. Tijdelijke oplossingen zoals een gastgezin, buren, oppas aan huis kunnen als overbrugging fungeren van de wachttijd voor een voorliggende voorziening. De indicatiesteller moet de sociale kaart goed in beeld hebben, zodat hij/zij kan beoordelen of een niet-wettelijke voorliggende voorziening daadwerkelijk beschikbaar is.

1.6. Gebruikelijke Zorg normeert de toegang tot hulp bij het huishouden

In de beleidsregel Gebruikelijke Zorg staat omschreven welke taken behoren tot de normale taken binnen een cliëntsysteem. Daarvan wordt verondersteld dat die bij uitval van een van de leden overgenomen worden door de andere. Deze beleidsregel normeert de toegang tot de hulp bij het huishouden in belangrijke mate.

Noot 8: Denk aan: Niet daadwerkelijk beschikbare andere zorg, medische contra-indicatie voor kinderopvang. Financiële overwegingen zijn voor de aanspraak op Wmo-voorziening niet relevant.

Noot 9: Het behoort tot de professionaliteit van de indicatiesteller om vast te stellen of een cliënt de eigen verantwoordelijkheid in het zoeken van oplossingen ook naar behoren invult. Het is bijvoorbeeld niet persé noodzakelijk dat de cliënt stukken ter inzage geeft.

1.7. Particuliere huishoudelijke hulp

Volgens artikel 6 van het ZIB is de indicatiesteller verplicht onderzoek te doen naar al aanwezige formele en informele zorg. Al wordt door de indicatiestellers meegenomen in die beoordeling. Wanneer de cliënt niet bereid of in staat is de al aanwezige particuliere hulp (op eigen kosten) te continueren, is er een aanspraak op Wmo/voorziening, voorzover en in de mate waarin hij daarop is aangewezen. Particuliere zorg is geen voorliggende voorziening. Niemand wordt nu gedwongen zelf te voorzien in een voorheen verzekerde voorziening. Het is een keuze van verzekerde zelf.

Een indicatie is altijd de beoordeling van de zorg waarop een cliënt in redelijkheid is aangewezen. Indien een cliënt (meer) hulp bij het huishouden wenst, omdat zijn/haar standaarden met betrekking tot het huishouden hoger liggen dan de algemeen gebruikelijke normeringen (zie onder 4) toelaten, is er voor deze activiteiten geen indicatie voor Wmo-diensten.

1.8. Revalideren

Wanneer de aandoening die de oorzaak vormt voor de huishoudelijke beperkingen naar de mening van de arts nog behandelmogelijkheden biedt, kan in de regel geen hulp bij het huishouden alleen worden geïndiceerd. Hulp bij het huishouden kan in zo'n situatie immers antirevaliderend werken. Wel kan hulp bij het huishouden naast een te volgen behandeling of revalidatie worden geïndiceerd. Hierover is afstemming met de behandelaar nodig. Zo'n indicatie heeft dan in principe een korte geldigheidsduur, afgeleid van de duur van het behandel of revalidatietraject.

1.9. Technische hulpmiddelen

Er is geen indicatie voor hulp bij het huishouden als de problemen van de cliënt afdoende kunnen worden opgelost met technische hulpmiddelen. Hulpmiddelen kunnen bestaan uit algemeen gebruikelijke huishoudelijke apparatuur, zoals een wasmachine of stofzuiger. Deze hulpmiddelen dienen uit oogpunt van verantwoorde werkomstandigheden ook voor een helpende aanwezig te zijn. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van al aanwezige hulpmiddelen, zoals een droogtrommel of een afwasmachine. Als dergelijke apparaten niet aanwezig zijn maar wel een adequate oplossing zouden bieden voor het probleem, hebben deze hulpmiddelen de voorkeur boven het inzetten van hulp. Hulpmiddelen kunnen ook gefinancierd zijn uit een andere betalingsregeling, gericht op of aangepast aan de handicap van de cliënt (AWBZ, Regeling hulpmiddelen of Wvg). Zonodig kan de cliënt gewezen worden op de mogelijkheid van de eerstelijns ergotherapie voor ergonomische consultatie bij het leren omgaan met hulpmiddelen/het reorganiseren van het huishouden. De cliënt kan voor de tijd dat de hulpmiddelen er niet zijn in aanmerking komen voor een Wmo-voorziening (er is dus een vorm van overbruggingszorg).

2. Afwegingskader

<p>2.1. Is een grondslag aanwezig die leidt tot disfunctioneren van het huishouden?</p>	<p>Nee > geen indicatie. Ja > door naar 2.2.</p>
<p>2.2. Is het behandelen¹⁰ of gedeeltelijk behandelen van de ziekte of aandoening mogelijk?</p>	<p>Ja > behandeling is mogelijk¹¹: verwijs of indiceer. Is het probleem (tijdelijk) nog niet volledig opgelost? > ga door naar 2.3. Ja > gedeeltelijk behandelen is mogelijk of de cliënt is uitbehandeld, ga door naar 2.3 Nee > door naar 2.3</p>
<p>2.3. Is training of revalidatie mogelijk? Ja > overweeg verwijzing naar ergotherapie, fysiotherapie of indicatie activerende begeleiding (AWBZ).</p>	<p>Is het probleem nog niet opgelost? > ga door naar 2.4. Nee > ga door naar 2.4.</p>
<p>2.4 Zijn er (blijvende) beperkingen op het gebied van:</p> <p>2.4.1. Sociale redzaamheid: 1. problemen oplossen; 2. eenvoudige taken uitvoeren; 3. complexere taken uitvoeren; 4. dagelijkse routine regelen; 5. lezen, schrijven rekenen; 6. administratieve werkzaamheden; 7. zich redden in openbaar vervoer, winkels; 8. communicatie.</p> <p>2.4.2. Bewegen, verplaatsen en mobiliteit: 1. opstaan en (gaan) zitten; 2. tillen, dragen; 3. beweging en kracht in benen en voeten; 4. fijne handbewegingen; 5. lopen binnenshuis en buitenshuis; 6. traplopen.</p> <p>2.4.3. Beperking in huishouden: 1. dagelijkse organisatie van het huishouden; 2. anderen in zelfverzorging helpen; 3. anderen helpen bij bereiden maaltijden; 4. boodschappen doen; 5. maaltijden bereiden; 6. schoonmaken; 7. kleding reinigen; 8. licht poetswerk in huis; 9. dieren verzorgen.</p>	<p>Ja > ga door naar 2.5 Nee > geen indicatie.</p> <p>Let op: beperkingen in het huishouden die relevant zijn voor de Wmo zijn gerelateerd aan beperkingen op twee terreinen. Geef daarom altijd aan welke combinatie van beperkingen van toepassing is: - sociale redzaamheid en huishouden; - mobiliteit en huishouden, of; - zowel sociale redzaamheid als mobiliteit en huishouden.</p> <p>NB: wanneer de sociale redzaamheid in het algemeen in het geding is zal naast hulp bij het huishouden ondersteunende begeleiding uit de AWBZ aangewezen zijn; wanneer de sociale redzaamheid door gerichte training kan worden vergroot is (ook) activerende begeleiding aangewezen.</p>
<p>2.5. Is de woning adequaat in relatie tot de beperkingen. Is aanpassing van een hulpmiddel noodzakelijk? NB. Vooral bij combinatie 2.4.2+2.4.3 Biedt woningaanpassing of een woonvoorziening een</p>	<p>Biedt een hulpmiddel een oplossing? > verwijs naar de Regeling Hulpmiddelen 1996. Biedt een gebruikelijke voorziening (droogtrommel etc) een oplossing? Ja > er is geen grondslag voor een indicatie hulp</p>

Noot 10: Opmerking: de term behandeling heeft betrekking op alle mogelijkheden voor behandeling gericht op herstel of verbetering of dragelijk maken van de aandoening, vanuit alle verschillende compartimenten van het verzekeringsstelsel.

Noot 11: Zorg voor informatie van de behandelend arts.

oplossing? > ja, verwijst naar de Wvg.	bij het huishouden Nee, gedeeltelijk > ga door naar 2.6.
2.6. Is de doelstelling het voorkomen of compenseren van het disfunctioneren van de verzorging van het huishouden.	Ja > ga door naar 2.7. Nee > er is geen indicatie.
2.7. Gezinsamenstelling	Alleenstaand? > ga door naar 2.9. Alleenstaand ouder met kinderen < 12? > ga door naar 2.9. Alleenstaand ouder met kinderen tussen 12-18? > ga door naar 2.8.1. Volwassen huisgenoten, met/zonder kinderen? > ga door naar 2.8.2.
2.8 Gebruikelijke Zorg	Zie protocol Gebruikelijke Zorg.
2.8.1 kan er sprake zijn van gebruikelijke zorg van kinderen 12-18? 2.8.2. kan er sprake zijn van gebruikelijke zorg door volwassen huisgenoten? 2.8.3 is er sprake van gebruikelijke zorg door de ouders voor hun kinderen?	2.8.1. Ja > inventariseer de huishoudelijke taken die door kinderen van 12-18 jaar worden uitgevoerd. Voor die taken is geen indicatie. Ga door naar 2.9. 2.8.2. Ja > ga door naar 2.10. 2.8.3. Ja: de zorg en opvang van kinderen, ga door naar 2.10. 2.8. Nee > ga door naar 2.9.
2.9. Is er sprake van bereidheid , beschikbaarheid en vrijwilligheid van de mantelzorg buiten cliëntsysteem?	Ja > ga door naar 2.10. Nee > ga door naar 2.11.
2.10 Is er sprake van overbelasting en dreigende uitval?	Bij gebruikelijke zorg > medische onderbouwing. Bij mantelzorg > uitspraak mantelzorger/cliënt. Nee > geen indicatie voor dat deel dat vrijwillig wordt voortgezet. Ja > ga door naar 2.11.
2.11. Oplossingsrichtingen:	2.11.1 > hulp bij het huishouden evt in combinatie met activerende begeleiding, of alleen activerende begeleiding 2.11.2 > hulp bij het huishouden evt. in combinatie met ondersteunende begeleiding, of alleen ondersteunende begeleiding 2.11.3. > (deels) overnemen.
2.12. Bepaling Hh1 of Hh2	Ja > Hh2 wordt geïndiceerd beide Nee > Hh1 wordt geïndiceerd.
2.12.1. Moet één van de volgende taken worden overgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • Opvang en / of verzorging van kinderen / volwassen huisgenoten; • Helpen met de maaltijdbereiding; • Helpen in huis met de zelfverzorging; • Dagelijkse organisatie van het huishouden (bijv. lichte administratieve werkzaamheden); 	

<ul style="list-style-type: none"> • Instructie, advies en voorlichting gericht op het huishouden; • Eenvoudige psychosociale hulp en observatie. <p>2.12.2. Is er sprake van één van de volgende situaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Door de beperkingen die de cliënt ondervindt is hij niet in staat de hulp duidelijk te maken wat die moet doen. 2 Er zijn bijzondere signalerende taken die kennis vereisen over de conditie van de cliënt en over symptomen van mogelijke complicaties. Het gaat daarbij om gevallen waarbij de cliënt of de directe omgeving niet in staat is zelf op tijd zorg in te schakelen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij psychiatrische stoornissen. 3 Door de beperking van de cliënt of door bijzondere kenmerken van de huishouding, heeft de hulp expertise of vaardigheden nodig die het uitvoeren van huishoudelijk 	
---	--

3. Normering huishoudelijke taken in minuten¹².

3.1. Huishoudelijke werkzaamheden

Voor de hulp bij het huishouden zijn standaardindicaties ontwikkeld die zijn opgenomen in bijlage 1. In deze paragraaf wordt per activiteit een normtijd aangegeven.

3.1.1. Boodschappen voor het dagelijkse leven doen

TOTAAL	1 maal per week	60 min p/w
Boodschappenlijst samenstellen Boodschappen inkopen en opslaan - wekelijks		

Factoren meer/minder hulp: Indien het cliëntsysteem bestaat uit meer dan 4 personen, of er zijn kinderen < 12 jaar, kan er 2x per week boodschappen worden geïndiceerd; +30 min, wanneer afstand tot de winkels groot is,

3.1.2. Maaltijdverzorging: broodmaaltijd (bereiding broodmaaltijd/warme maaltijd)

TOTAAL warm	30 min p.k
TOTAAL brood	15 min p.k
Broodmaaltijd klaarzetten Tafel dekken en afruimen Koffie/thee zetten Afwassen (machine-handmatig) Eten bereiden <ul style="list-style-type: none"> • voorbereiden • koken Opslaan en beheer levensmiddelenvoorraad Afwassen en opruimen	

Noot 12: De normtijden zoals die hier worden gepresenteerd zijn afgeleid van de in de indicatiepraktijk van het ClZ gebruikelijke. Deze normeringen zijn van oorsprong ontwikkeld binnen de setting van de thuiszorg.

Factoren meer/minder hulp

Aanwezigheid kinderen < 12 jaar: + 20 min per keer.

3.1.3. Licht poetswerk in huis: kamers opruimen

TOTAAL	60-90 min p.w
Activiteiten	Afwassen, indien geen maaltijdvoorbereiding is geïndiceerd <ul style="list-style-type: none">▪ Handmatig: 15 – 30 minuten per keer▪ Machine in- en uitruimen: 10 minuten per keer Hand en spandiensten
Opruimen	Totaal dagelijkse beurt interieur is afhankelijk van de grootte van de woning en de specifieke kenmerken van het cliëntstelsel: 15 tot 40 minuten per keer
Stof afnemen/ragen	
Bedden opmaken	

Factoren meer/minder hulp

- PG problematiek/communicatieproblemen.
- Aantal kinderen onder de 12.
- Huisdieren: bij allergie: eerst sanering.
- Allergie voor huisstofmijt, COPD: in gesaneerde woning.
- Ernstige beperkingen in gebruik van armen en handen.
- Alleen de kamers die in gebruik zijn, worden schoongehouden. Voor een cliëntstelsel zonder kinderen max. 20 min per keer, voor een cliëntstelsel met kinderen < 12 max. 30 min per keer.

Frequentie: In principe max. 3 maal per week 20-30 min.

Dit betekent dat iemand die naast overname zwaar huishoudelijk werk 1.5 ook overname van licht huishoudelijk werk 1.4 nodig heeft, in de praktijk één klasse boven de klasse voor 1.5 uitkomt. Dus klasse 2 (klein huis, tot 3 kamers/seniorenwoning/ 1 persoon) of 3 (groot huis/3 kamers of meer/ tweepersoons huishouden)

3.1.4. Huishoudelijke werkzaamheden: stofzuigen, wc/badkamer schoonmaken

TOTAAL	TOTAAL Zwaar huishoudelijk werk: de omvang van de benodigde ondersteuning is meer afhankelijk van de grootte en inrichting van de woning dan van de aanwezigheid van een extra persoon.	1 persoonshuishouden/ < 2 kmrs klasse 1 1x per 3 uur in de 14 dgn, 2 persoonshuishouden/ > 3 kmrs klasse 2 XX uur
	Stofzuigen Schrobben dweilen soppen: sanitair en keuken Bedden opmaken/verschoneren Opruimen huishoudelijk afval	

Factoren meer /minder hulp: zie ook onder 4.1.3.

In grote woningen met hoge bezettingsgraad, vervuilingsgraad, COPD problematiek¹³ of aanwezigheid van jonge kinderen is een hogere klasse reëel. Verzorgen van huisdieren valt in de marge van de klasse.

Frequentie:

Met de genoemde verrichtingen worden de wekelijkse activiteiten bedoeld.

3.1.5. Verzorging kleding/linnengoed

TOTAAL	1 pers. 60 min 2 pers. 90 min per week
Kleding en linnengoed sorteren en wassen in wasmachine Centrifugeren, ophangen, afhalen, Was drogen in droogmachine Vouwen, strijken ¹⁴ , opbergen Ophangen/afhalen wasgoed	

Factoren meer minder werk

- Aantal kinderen < 16 jaar + 30 min per kind per week.
- Bedlegerige patiënten + 30 min.
- Extra bewassing i.v.m. overmatige transpiratie, incontinentie, speekselverlies enz.: + 30 min.

Frequentie:

eenmaal per week, huishoudens met kleine kinderen maximaal 3x per week.

3.2. Organisatie van het huishouden

3.2.1. Opvang en/of verzorging van kinderen/volwassen huisgenoten (anderen helpen met zelfverzorging) en Anderen helpen bij het bereiden van maaltijden

De grondslag ligt bij de ouder. Deze is tijdelijk niet in staat om de ouderrol op zich te nemen.

TOTAAL	Tot max. van 40 uur aanvullend op eigen mogelijkheden
Wassen en aankleden Hulp bij eten en/of drinken Maaltijd voorbereiden Sfeer scheppen, spelen Opvoedingsactiviteiten	

Factoren meer/minder werk

- Aantal kinderen -/+.
- Leeftijd kinderen -/+.
- Gezondheidssituatie/functioneren kinderen/huisgenoten.
- Aanwezigheid gedragsproblematiek +.
- Samenvallende activiteiten¹⁵ -.

Noot 13: Na sanering.

Noot 14: Alleen bovenkleding.

Noot 15: Activiteiten die tegelijkertijd kunnen worden uitgevoerd. Denk ook op de 80-20 regel die geldt voor activiteiten die tot meerdere functies kunnen worden gerekend.

Klasse: afhankelijk van de situatie, indien kinderen < 6 jaar gecombineerd met hulp bij het huishouden activiteiten tot een max. omvang van 40 uur per week.

3.2.2 Dagelijkse organisatie van het huishouden

TOTAAL	30 min p.w.
administratieve werkzaamheden t.b.v. klant ¹⁶ organisatie huishoudelijke activiteiten plannen en beheren van middelen m.b.t. het huishouden	

Factoren meer/minder werk:

- Communicatieproblemen.
- Aantal huisgenoten, vooral kinderen < 16.
- (psychosociale) problematiek bij meerdere gezinsleden.

Frequentie

1 x per week klasse 1-2.

3.3 Hulp bij ontregelde huishouding, in verband met psychische stoornissen

3.3.1. Psychosociale begeleiding, tevens observeren

TOTAAL	In combinatie met activiteiten onder 1 en 2	30 min p.w.
	Formuleren doelen/bijstellen doelen met betrekking tot het huishouden Helpen handhaven/verkrijgen/herkrijgen structuur in het huishouden Helpen handhaven vergroten van zelfredzaamheid m.b.t. budget Begeleiden ouders bij opvoeding kinderen ¹⁷ Begeleiden kinderen ¹⁸	

3.3.2. Advies, instructie, voorlichting, gericht op het huishouden

TOTAAL	instructie omgaan met hulpmiddelen Instructie licht huishoudelijk werk Instructie textielverzorging ▪ boodschappen doen ▪ koken	

Factoren meer/minder werk:

- Communicatieproblemen +.

Frequentie:

3 x per week max. 6 weken

Noot 16: Alleen in combinatie met andere huishoudelijke activiteiten, valt bij beperkt regelvermogen onder ondersteunde begeleiding in de AWBZ.

Noot 17: Eerst mate van gebruikelijke zorg bepalen; vervolgens overlap met OB en Jeugdzorg.

Noot 18: Idem

4. Veelgestelde vragen

4.1. *Maaltijdverzorging en boodschappen doen in de Wmo*

Maaltijdbereiding en boodschappen doen vindt niet structureel plaats binnen de Wmo voorziening hulp bij het huishouden. Cliënten moeten voor de maaltijdbereiding en boodschappen in eerste instantie een beroep doen op de eventueel aanwezige –volwassen, gezonde huisgenoten (gebruikelijke zorg). Als dezen door beperkingen in het zelfzorgvermogen de warme maaltijd niet kunnen verzorgen, moet worden nagegaan welke mogelijkheden **mantelzorg, vrijwilligers** en **voorzorgende of algemeen gebruikelijke voorzieningen** bieden. Te denken valt aan kant en klaarmaaltijden, gemeentelijke maaltijdvoorziening, boodschappendiensten of bezorging aan huis. Indien voorliggende voorzieningen niet tegemoet kunnen komen aan de eisen van een, door een arts voorgeschreven, dieet, kan deze taak in de thuissituatie worden geïndiceerd. In leefeenheden met jonge (<12 jr.) kinderen kan in een crisissituatie voor een beperkte periode, in combinatie met activiteit 2.1. een indicatie gesteld worden. Als de huisgenoten door onvoldoende kennis of vaardigheden niet in staat zijn om te koken, wordt hen aangeboden om het koken te leren.

Keuze is dan:

1. Voorliggende voorzieningen en mantelzorg zijn niet adequaat.
2. Het gaat om het voorbereiden van de warme maaltijd.
3. In principe beperkt tot max. 3 keer per week.
4. Max. drie maanden in tijd van crisis.
5. Aanleren gaat voor overnemen.

4.2. *Zorg in een gezin met een gehandicapt kind*

Bij ondersteuning van de verzorgende ouder(s) van een gezin met een gehandicapt kind geldt, dat geïventariseerd wordt wat gezien de leeftijd van het kind tot de gebruikelijke ouderlijke zorgplicht behoort en waarin de ouder(s) dus extra zorg leveren. Van deze extra zorg wordt van de ouders gevraagd welke zorg ze bereid zijn vrijwillig te blijven leveren, zonder dat er overbelasting dreigt. Voor dat deel wordt dan geen indicatie gegeven. Daarnaast wordt onderzocht op welke gebieden zij ondersteuning vanuit de Wmo nodig hebben. Deze extra zorg valt dan onder de functie persoonlijke verzorging of ondersteunende begeleiding uit de AWBZ.

4.3. *Kinderverzorging en –opvang bij gehandicapte, chronisch zieke ouder*

Als de ouder in een éénuoudergezin uitvalt, gehandicapt is of raakt en er op basis van grondslag en beperkingen een noodzaak bestaat tot kinderverzorging en -opvang wordt deze geïndiceerd volgens de normering. De opvang voor kinderen behoort in principe tot gebruikelijke zorg. De verzorging kan leiden tot een aanspraak. Van de ouder(-s) mag verwacht worden maximaal te zoeken naar mogelijkheden de opvang zelf te regelen, bijvoorbeeld: kinderopvang, van en naar school brengen etc.

Wanneer –voor het deel dat niet anders kan worden geregeld/gefinancierd- een Wmo-voorziening is geïndiceerd, kan dat langdurig noodzakelijk zijn. Herindiceren is aan de orde in relatie tot leeftijd kinderen en verandering van omstandigheden. Een chronisch ziek, gehandicapt gezinslid kan een grote belasting betekenen voor een gezin. Ook bij twee ouders is het risico op overbelasting van de gezonde verzorgende ouder groot; dit kan leiden tot een indicatie voor hulp bij het huishouden ter ontlasting ook al is er in principe geen sprake van activiteiten in de sfeer van persoonlijke verzorging (uitruil). Onderzoek altijd de dreiging van overbelasting.

4.4. *Ouderlijke zorgplicht bij echtscheiding*

Bij echtscheiding vervalt het samenwonen en daarmee dus ook de gebruikelijke zorg voor het huishouden en de onderlinge persoonlijke verzorging van partners. De zorgplicht voor de kinderen verdwijnt niet. Bij uitval van de verzorgende ouder moet wel onderzoek gedaan

worden naar de mogelijkheid van opvang van de kinderen door de niet thuiswonende ouder door te kijken naar de voor de rechtbank vastgelegde afspraken tussen de ex-echtgenoten. Voor die perioden dat de kinderen bij de verzorgende -uitgevallen- ouder zijn kan er dan een indicatie voor opvang zijn. Als de zorgplicht door de niet-verzorgende ouder kennelijk niet wordt nagekomen, beschouwen we de situatie als een éénoudergezin.

4.5. Verzorging kleding en linnengoed

Huisgenoten worden geacht de was te doen (gebruikelijke zorg). Indien er geen huisgenoten aanwezig zijn, dient te worden onderzocht of in redelijkheid geen beroep mogelijk is op andere mantelzorgers. Kan op bovenstaande voorzieningen geen beroep worden gedaan dan kan er een indicatie voor een Wmo-voorziening zijn, uitsluitend in combinatie met andere activiteiten onder de voorziening hulp bij het huishouden, activiteit 1.0.

4.6. Hulp bij het huishouden in relatie tot begeleid wonen

Hulp bij het huishouden in het RIBW en gezinsvervangend tehuis (GVT): voor het ondersteunen van een cliënt in het uitvoeren van huishoudelijke taken in de setting van een RIBW zal naar de aard van de problematiek vooral ondersteunende begeleiding worden geïndiceerd. Indien overname van taken aan de orde is, gaat het om hulp bij het huishouden. Zie ook 1.4.

4.7. Hulp bij het huishouden in terminale situaties.

In terminale of andere chronische situaties waarin mantelzorgers zwaar belast worden met zorgtaken kunnen de normeringen betreffende gebruikelijke zorg soepeler worden gehanteerd. Daarbij is de uitruil-optie van toepassing. Het overnemen van huishoudelijke taken indien een partner terminaal is, is in grote mate ontlastend voor de andere partner. Deze vorm van hulp maakt het inzetten van begeleidingsuren (ondersteunende begeleiding) overbodig of minder noodzakelijk.

4.8. Hulp bij het huishouden boven de 75 jaar

In de beleidsregel Gebruikelijke Zorg wordt coulance betracht met betrekking tot ouderen. Als binnen een leefeenheid degene die de huishouding voert, uitvalt en de andere partner is weliswaar gezond, maar ouder dan 75, en niet meer leerbaar, dan wordt toch hulp bij het huishouden geïndiceerd. Wanneer de hulpbehoevende partner overlijdt, treedt een heel nieuwe situatie in. Na een periode waarin de overblijvende partner heeft kunnen wennen aan de nieuwe situatie, ervan uitgaande dat deze nog steeds gezond is, wordt een nieuwe indicatie gesteld. Daarbij geldt dat er wel kan worden geïndiceerd voor het aanleren van de huishoudelijke activiteiten, maar niet meer voor het volledig overnemen ervan.

4.9 Hulp bij het huishouden bij huisstofmijtallergie

Bij allergie voor huisstofmijt zal er advisering rond het saneren van de woning plaatsvinden door de daartoe bevoegde instanties, i.c. de CARA/COPD verpleegkundige (VP AIV). Een vraag naar hulp bij het huishouden zal dus pas aan de orde zijn wanneer sanering van de woning reeds heeft plaatsgevonden. Voor het stofvrij houden van de woning kan één klasse extra worden geïndiceerd.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 20 december 2007
het college van Bergen op
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1 Op weg naar standaardisatie hulp bij het huishouden

Tijdnormering hulp bij het huishouden.

Let op: tijdnormering is indicatief. Altijd individuele afweging maken. Als er reden is om af te wijken van deze normeringen, kan dat, mits onderbouwd, altijd.
hulp bij het huishouden alleenstaande (seniorenwoning/ flat)

Nr	activiteiten			klasse
1.1	boodschappen doen voor het dagelijks leven	60 p week	1u	K1
1.2	broodmaaltijd bereiden	15 p keer	1u45	K1
1.3	warme maaltijd bereiden	30 p keer	3u30	K2
1.4	licht huishoudelijk werk (kamers opruimen etc)	60 p week	1u	K1
1.5	zwaar huishoudelijk werk (huis schoonmaken, stofzuigen, wc/badkamer reinigen etc)	90 p week	1u30	K1
1.6	de was doen (kleding/linnengoed wassen)	60 p week	1u	K1
1.7	huishoudelijke spullen in orde houden	-		

Veel voorkomende combinaties		minuten	uren	klasse
1.4 + 1.5	licht + zwaar	150	2u30	K2
1.4 + 1.6	licht + was	120	2u	K2
1.5 + 1.6	zwaar + was	150	2u30	K2
1.4 + 1.5 + 1.6	licht + zwaar + was	210	3u30	K2
1.2 + 1.4 + 1.5 + 1.6	brood (7x) + licht + zwaar + was	315	5u15	K3

Hulp bij het huishouden alleenstaande (eengezinswoning)

Nr	activiteiten	minuten	uren	klasse
1.1	boodschappen doen voor het dagelijks leven	60 p week	1u	K1
1.2	broodmaaltijd bereiden	15 p keer	1u45	K1
1.3	warme maaltijd bereiden	30 p keer	3u30	K2
1.4	licht huishoudelijk werk (kamers opruimen etc)	60 p week	1u	K1
1.5	zwaar huishoudelijk werk (huis schoonmaken, stofzuigen, wc/badkamer reinigen etc)	180 p week	3u	K2
1.6	de was doen (kleding/linnengoed wassen)	60 p week	1u	K1
1.7	huishoudelijke spullen in orde houden –			

Veel voorkomende combinaties		minuten	uren	klasse
1.4 + 1.5	licht + zwaar	240	4u	K3
1.4 + 1.6	licht + was	180	3u	K2
1.5 + 1.6	zwaar + was	240	4u	K3
1.4 + 1.5 + 1.6	licht + zwaar + was	300	5u	K3
1.2 + 1.4 + 1.5 + 1.6	brood (7x) + licht + zwaar + was	405	6u45	K3

Hulp bij het huishouden twee-/meerpersoonshuishouden (woonsituatie niet van belang)¹⁹

Nr	Activiteiten	Minuten	Uren	Klasse
1.1	Boodschappen doen voor het dagelijks leven	60 p week (evt +)	1u	K1
1.2	Broodmaaltijd bereiden	15 p keer (evt +)	1u45	K1
1.3	Warme maaltijd bereiden	30 p keer (evt +)	3u30	K2
1.4	Licht huishoudelijk werk (kamers opruimen etc)	90 p week (evt +)	1u30	K1
1.5	Zwaar huishoudelijk werk (huis schoonmaken, stofzuigen, wc/badkamer reinigen etc)	180 p week (evt +)	3u	K2
1.6	De was doen (kleding/linengoed wassen)	90 p week (evt +)	1u30	K1
1.7	Huishoudelijke spullen in orde houden –			

Veel voorkomende combinaties		Minuten	Uren	Klasse
1.4 + 1.5	Licht + zwaar	270	4u30	K3
1.4 + 1.6	Licht + was	180	3u	K2
1.5 + 1.6	Zwaar + was	270	4u30	K3
1.4 + 1.5 + 1.6	Licht + zwaar + was	360	6u	K3
1.2 + 1.4 + 1.5 + 1.6	Brood (7x) + licht + zwaar + was	465	7u45	K4

'evt +' houdt in, dat extra tijd geïndiceerd kan worden bij grotere leefeenheden, aanwezigheid kleine kinderen, extra bewassing etc

Hulp bij het huishouden overige activiteiten alleenstaanden/twee- of meerpersoonsleefeenheden

Nr	Activiteiten	Minuten	Uren	Klasse
2.1	Anderen helpen in huis met zelfverzorging			
2.2	Anderen helpen in huis bij bereiden maaltijd	tot max 40 uur p week		
2.3	Dagelijkse organisatie van het huishouden	30 p week	0u30	K1
3.1	Psychologische begeleiding	30 p week	0u30	K1
3.2	Advies, instructie, voorlichting *	30 p keer (max 3 keer p week, 6 weken)	1u30	K1

* als AIV om huishouden aan te leren; dan geen tijd voor AIV indiceren, maar aan te leren activiteiten indiceren in tijd en AIV aanklikken om aan te geven dat het om aanleren van die activiteiten gaat.

Noot 19: Let op: als er sprake is van een twee-oudergezin dan is al vastgesteld, dat de 'gebruikelijkezorger' zelf een gezondheidsprobleem heeft of overbelast is.

Bijlage 9 Beleidsregels woonvoorzieningen

Het college van de gemeente Bergen;

gelezen het voorstel van de afdeling Welzijn d.d. 20 november 2007;

gelet op het bepaalde in artikel 14 tweede lid van de Verordening Individuele maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen 2008;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende **Beleidsregels woonvoorzieningen**

Uitbreiding van ruimten

Als het gaat om uitbreiding van ruimten worden de volgende maxima aangehouden, tenzij medische noodzaak een ander maximum vergt. Uiteraard dient dat door een onafhankelijk adviserend arts (in principe de adviseur van de gemeente) aangegeven te worden:

<i>Soort vertrek</i>	<i>Bij aanbouw</i>	<i>Bij uitbreiding</i>
Woonkamer	30	6
Keuken	10	4
1 persoonsslaapkamer	10	4
2 persoonsslaapkamer	18	4
Toiletruimte	2	1
Badkamer		
- wastafelruimte	2	1
- doucheruimte	3	2
entree/hal/gang	5	2
Berging	6	4

Woningsanering in verband met CARA

Financiële tegemoetkoming voor woningsanering

Men kan in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming voor woningsanering die als gevolg van allergie, astma of chronische bronchitis (CARA) noodzakelijk zijn. Sanering is slechts mogelijk als een duidelijke diagnose is gesteld door de huisarts of de longarts. De noodzaak voor het verstrekken van een vergoeding, wordt mede in relatie tot het levenspatroon en leefregels, de gehele woninginrichting en ventilatiemogelijkheden en -gedrag bepaald. Het college kan hierover advies vragen eventueel met inschakeling van een gespecialiseerde CARA-verpleegkundige. Verwacht wordt dat de betrokkene zich in het vervolg bij de aanschaf van nieuwe materialen aan het programma van eisen voor de woninginrichting zal houden. Ook mag verwacht worden dat betrokkenen zelf maatregelen treft ter voorkoming van CARA-klachten.

In de regel kan een vergoeding worden verstrekt indien:

- de aanvrager bij de aanschaf niet van tevoren had kunnen weten dat CARA zou ontstaan/verergeren;
- vervanging van het artikel medisch gezien op zeer korte termijn noodzakelijk is.

Geen vergoeding wordt verstrekt indien:

- het treffen van een voorziening niet tot verbetering van de situatie van de cliënt leidt;
- de cliënt bij aanschaf van het artikel redelijkerwijs had kunnen weten dat hij overgevoelig op bepaalde stoffen reageert.

De woningsanering betreft in de regel het vervangen van tapijt in het slaapvertrek. De woonkamer kan ook worden gesaneerd indien de aanvrager jonger is dan vier jaar.

Afschrijvingstermijn

Een vergoeding wordt alleen verstrekt in die gevallen dat de betreffende te vervangen stoffering nog niet is afgeschreven. Indien een artikel is afgeschreven (in de regel na 8 jaar) wordt geen financiële tegemoetkoming verleend.

Hierbij wordt voor de hoogte van de vergoeding als volgt rekening gehouden met de reeds verlopen afschrijvingsperiode. De vergoeding bedraagt een percentage van de kosten, afhankelijk van de afschrijvingsperiode:

- 100% indien het artikel nieuwer is dan twee jaar;
- 75% indien het artikel tussen de twee en vier jaar oud is;
- 50% indien het artikel tussen de vier en zes jaar oud is;
- 25% indien het artikel tussen de zes en acht jaar oud is.

- Indien het artikel acht jaar of ouder is, wordt geen vergoeding verstrekt;
- Hetzelfde geldt bij verhuizing, omdat bij verhuizing de woning opnieuw moet worden ingericht en dan rekening kan worden gehouden met de ondervonden klachten.

Normbedragen

Als normbedragen worden gehanteerd:

- voor zeil of linoleum € 53,- per meter (uitgaande van een gemiddelde lengte van de rol van vier meter), inclusief egalisatiekosten;
- gordijnen: € 15,- per meter voor rolgordijnen of een ander soort gladde gordijnen.

Procedure bij bouwkundige aanpassing.

Procedure aanvraag woningaanpassing

1. Vaststellen programma van eisen
Nadat de aanvraag is ingediend wordt een indicatie gesteld, waarbij een gemeentelijke functionaris met ergonomische, sociale en bouwtechnische deskundigheid of een externe adviseur een programma van eisen voor de goedkoopst adequate woningaanpassing opstelt. De woningeigenaar vraagt op basis van dat programma van eisen enkele offertes bij een aannemer op.
2. Het college beoordeelt welke offerte de goedkoopst adequate oplossing biedt
De gemeente beoordeelt welke bouwofferte in aanmerking komt voor het verlenen van een financiële tegemoetkoming of als basis geldt voor het vaststellen van het PGB.
3. Het college geeft toestemming
Het college geeft vervolgens toestemming voor de woningaanpassing, op voorwaarde dat niet reeds zonder toestemming een begin is gemaakt met de werkzaamheden waarop de financiële tegemoetkoming of het persoonsgebonden budget betrekking heeft.
4. Uitvoering
De woningaanpassing wordt, conform het programma van eisen, uitgevoerd door derden.
5. Het college controleert
Het college verleent slechts een persoonsgebonden budget of een financiële tegemoetkoming voor een woningaanpassing indien de door hen aangewezen personen toegang is verstrekt tot de woonruimte waar de woningaanpassing wordt verricht. Controle vindt in beide gevallen achteraf plaats.
De genoemde personen moeten ook inzicht krijgen in bescheiden en tekeningen, welke betrekking hebben op de woningaanpassing en de gelegenheid krijgen de woningaanpassing te controleren.
6. Uitbetaling aan de woningeigenaar en gereedmelding

De financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald aan de woningeigenaar. Terstond na de voltooiing van de werkzaamheden, doch uiterlijk binnen 15 maanden na het verlenen van toestemming voor het aanpassen van de woning, verklaart diegene aan wie de financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald (de woningeigenaar) aan het college dat de bedoelde werkzaamheden zijn voltooid (de gereedmelding). Deze gereedmelding is tevens een verzoek om vaststelling en uitbetaling van de financiële tegemoetkoming. De gereedmelding gaat vergezeld van een verklaring dat bij het treffen van de voorziening is voldaan aan de voorwaarden waaronder het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming is verleend. Diegene aan wie het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald, dient gedurende een periode van vijf jaar alle rekeningen en betalingsbewijzen met betrekking tot de werkzaamheden ter controle beschikbaar te houden.

Voorwaarden voor verstrekking Pgb en uitbetaling financiële tegemoetkoming.

Om te bewerkstelligen dat de woningaanpassing wordt uitgevoerd conform het programma van eisen en er aldus een adequate aanpassing wordt verstrekt is een aantal voorwaarden gesteld om de toegekende tegemoetkoming ook daadwerkelijk uit te betalen. De voorwaarden moeten ook middels de beschikking aan de aanvrager en eventueel aan de woningeigenaar, als die niet de aanvrager is, worden bekendgemaakt. Het zijn immers de voorwaarden waaraan het besluit is gebonden.

De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- a. Er mag niet reeds voorafgaand aan de beschikking een begin worden gemaakt met de uitvoering van de werkzaamheden waarop de financiële tegemoetkoming betrekking heeft, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het college;
- b. Aan door het college aangewezen personen wordt door de eigenaar of huurder toegang verstrekt tot de woonruimte waar de woningaanpassing wordt aangebracht;
- c. Aan de onder b. genoemde personen wordt inzicht wordt geboden in bescheiden en tekeningen, welke betrekking hebben op de woningaanpassing;
- d. Aan de onder b. genoemde personen wordt gelegenheid geboden tot het controleren van de woningaanpassing;
- e. Terstond na de voltooiing van de werkzaamheden doch uiterlijk binnen 12 maanden na het toekennen van de financiële tegemoetkoming verklaart de gerechtigde van de financiële tegemoetkoming aan het college dat de bedoelde werkzaamheden zijn voltooid conform het programma van eisen (PvE);
- f. De gereedmelding is tevens een verzoek om vaststelling en uitbetaling van de financiële tegemoetkoming;
- g. De gereedmelding gaat vergezeld van een verklaring dat bij het treffen van de voorzieningen is voldaan aan de voorwaarden waaronder de financiële tegemoetkoming is verleend. Alle rekeningen en betalingsbewijzen worden bijgevoegd.

Kosten van woningaanpassingen.

De volgende kosten in het kader van een woningaanpassing kunnen in aanmerking worden genomen bij de vaststelling van (het persoonsgebonden budget of) de financiële tegemoetkoming:

1. De aanneemsom (hierin begrepen de loon- en materiaalkosten) voor het treffen van de voorziening;
2. De risicoverrekening van loon- en materiaalkosten, met inachtneming van het bepaalde in de Risicoregeling woning- en utiliteitsbouw 1991;
3. Het architectenhonorarium tot ten hoogste 10% van de aanneemsom met dien verstande dat dit niet hoger is dan het maximale honorarium als bepaald in SR 1988 van de BNA. Alleen in die gevallen dat het noodzakelijk is dat een architect voor de woningaanpassing moet worden ingeschakeld worden deze kosten subsidiabel geacht. Het betreft dan veelal de ingrijpendere woningaanpassingen.
4. De kosten voor het toezicht op de uitvoering, indien dit noodzakelijk is, tot een maximum van 2% van de aanneemsom;

5. De leges voorzover deze betrekking hebben op het treffen van de voorziening;
6. De verschuldigde en niet verrekenbare of terugvorderbare omzetbelasting;
7. Renteverlies, in verband met het verrichten van noodzakelijke betaling aan derden voordat de bijdrage is uitbetaald, voor zover deze verband houdt met de bouw dan wel het treffen van voorzieningen;
8. De prijs van bouwrijpe grond, indien noodzakelijk als niet binnen het oorspronkelijke kavel gebouwd kan worden, volgens bijgaande tabel;
9. De door burgemeester en wethouders (schriftelijk) goedgekeurde kostenverhogingen, die ten tijde van de raming van de kosten redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen zijn;
10. De kosten in verband met noodzakelijk technisch onderzoek en adviezen met betrekking tot het verrichten van de aanpassing;
11. De kosten van aansluiting op een openbare nutsvoorziening;
12. Indien de gemeente ook de administratiekosten van de verhuurder wil vergoeden kan het volgende opgenomen worden:
De administratiekosten die verhuurder maakt ten behoeve van het treffen van een voorziening voor de gehandicapte, voor zover de kosten onder 1 tot en met 11 meer dan € 1.000,-- bedragen, 10% van die kosten, met een maximum van € 350,--.

Opstalverzekering.

Bij het vergroten van de woning wordt er van uitgegaan dat de eigenaar van de woning zijn opstalverzekering aan de hogere herbouwwaarde van de woning aanpast.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 20 december 2007
het college van Bergen op
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 10 Begrippenlijst

Algemene voorziening	<p>Een algemene voorziening is een voorziening die snel, tijdelijk en incidenteel beschikbaar is op het moment dat iemand hulp nodig heeft.</p> <p>Iemand hoeft geen (of een vereenvoudigde) procedure te doorlopen om in aanmerking te komen voor een algemene voorziening. De gemeente gaat straks bepalen of iemand het beste geholpen is met een algemene of met een individuele voorziening. Daarvoor zal de gemeente nagaan in hoeverre er sprake is van een structurele, langer durende, niet-incidentele hulpvraag.</p> <p>Als de gemeente een goede oplossing kan bieden met een algemene voorziening, dan komt iemand niet in aanmerking voor een individuele voorziening.</p> <p>Voorbeeld van verschil tussen individuele en algemene voorziening</p> <p>Een voorbeeld van een algemene voorziening is de rolstoelpool. De oudere dame die eenmaal per twee weken met haar dochter in het nabijgelegen winkelcentrum gaat winkelen, komt in aanmerking voor een algemene voorziening. Haar hulpvraag is incidenteel. Kleine wandelingen gaan prima, maar een middag lang winkelen is net te veel. Voor dat soort gelegenheden kan de dame een rolstoel lenen uit de pool.</p> <p>Iemand die structureel behoefte heeft aan een rolstoel, en eigenlijk geen dag zonder kan, krijgt een eigen rolstoel. Hij kan ervoor kiezen om de rolstoel aan te schaffen met een persoonsgebonden budget.</p> <p>Iemand die structureel een rolstoel nodig heeft, zal nooit een verwijzing krijgen naar de rolstoelpool.</p>
AWBZ	<p>De AWBZ is een collectieve verzekering voor iedereen die voor langdurige en onbetaalbare zorgkosten komt te staan.</p> <p>De zorgbehoefte van mensen die in aanmerking komen voor de AWBZ wordt uitgedrukt in zeven 'AWBZ-functies'. Iemand kan een indicatie krijgen voor één of meer van de volgende functies: huishoudelijke verzorging, persoonlijke verzorging, verpleging, ondersteunende begeleiding, activerende begeleiding, behandeling en verblijf.</p> <p>Door de inwerkingtreding van de Wmo op 1 januari 2007, is de huishoudelijke verzorging overgegaan naar de Wmo. De AWBZ telt dan nog zes AWBZ-functies.</p>
Cliëntondersteuning	<p>Cliëntondersteuning is ondersteuning die iemand kan krijgen bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem.</p> <p>Cliëntondersteuning moet de cliënt (en zijn omgeving) helpen om zichzelf te redden en aan de maatschappij deel te nemen.</p>
Compensatiebeginsel	<p>Het compensatiebeginsel in de Wmo geeft gemeenten de verplichting om beperkingen te compenseren die iemand ervaart bij het voeren van een huishouden, bij het ontmoeten van mensen of in het vervoer. De gemeente kijkt samen met de cliënt welke voorzieningen en hulpmiddelen nodig zijn om de hindernissen weg te nemen. Het gaat daarbij om hindernissen in-en-om het huis, in het plaatselijk vervoer en in het sociale verkeer.</p>
Gebruikelijke zorg	<p>In de indicatiestelling van de AWBZ is enkele jaren geleden het begrip gebruikelijke zorg ingevoerd om de aanspraak op AWBZ-voorzieningen beter te richten op huishoudens die ze echt nodig hebben. Uitgangspunt is dat bij het bepalen wat iemand nodig heeft</p>

	<p>niet alleen wordt gekeken naar de cliënt, maar ook naar de draagkracht van de woonsituatie waarin de cliënt leeft. Huisgenoten kunnen immers bepaalde taken goed overnemen. Met de term gebruikelijke zorg wordt bedoeld zorg en de uitvoering van huishoudelijke taken die gebruikelijk zijn, dus in veel huishoudens zo wordt uitgevoerd. Gebruikelijke zorg is daarom voor een partner anders dan voor een huisgenoot in een woongroep of een huurder. Dat een huurder komt stofzuigen in de slaapkamer van een verhuurder is niet gebruikelijk en zal dus niet worden verlangd. Voor een echtgenoot die gezond is, is dit echter wel gebruikelijk. Als de cliënt in een studentenhuus met gezamenlijke keuken en wc woont, wordt ook de schoonmaak daarvan niet door de thuiszorg uitgevoerd als één van de bewoners zijn corveetaken niet mee ruit kan voeren.</p>
International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)	<p>De 'International Classification of Functioning, Disability and Health'(ICF) beschrijft hoe mensen omgaan met hun gezondheidstoestand. Iemands gezondheid is met behulp van de ICF te karakteriseren in lichaamsfuncties en anatomische eigenschappen, activiteiten en participatie. Gezondheid is aldus te beschrijven vanuit lichamelijk, individueel en maatschappelijk perspectief. Aangezien iemands functioneren - en problemen daarmee - plaatsvinden in een bepaalde context, bevat de ICF ook omgevingsfactoren. De ICF is van nut voor het begrijpen en meten van gezondheidsuitkomsten en kan worden gebruikt in klinische situaties, in allerlei zorginstellingen en in gezondheidsonderzoek op individueel en bevolkingsniveau.</p>
Indicatie of toegangsbeoordeling	<p>Indicatiestelling is de beoordeling of iemand in aanmerking komt voor een bepaalde vorm van zorg. Om een AWBZ-voorziening te krijgen is een indicatiebesluit nodig van het Centrum Indicatiestelling Zorg. Om voor de Wet maatschappelijke ondersteuning in aanmerking te komen is ook een besluit nodig van een onafhankelijke deskundige. Elke gemeente regelt de toegang tot Wmo-voorzieningen op haar eigen manier.</p>
Individuele voorziening	<p>Een individuele voorziening is een voorziening die voor u persoonlijk bestemd is en die u langere tijd nodig hebt. De gemeente gaat straks bepalen of iemand het beste geholpen is met een algemene of met een individuele voorziening. Daarvoor zal de gemeente nagaan in hoeverre er sprake is van een structurele, langer durende, niet-incidentele hulpvraag. Als de gemeente een goede oplossing kan bieden met een algemene voorziening, dan komt iemand niet in aanmerking voor een individuele voorziening. Als de gemeente bepaalt dat u in aanmerking komt voor een individuele voorziening, dan krijgt u de keuze: u kunt de voorziening zelf regelen met een persoonsgebonden budget. Maar u kunt er ook voor kiezen om het regelwerk aan de gemeente over te laten.</p>
Mantelzorg	<p>Mantelzorg is de zorg die mensen bieden aan een naaste; deze zorg wordt vrijwillig en niet vanuit een bepaald georganiseerd verband gegeven. Deze mantelzorgers zijn mensen die al voor het ontstaan van de zorgvraag een sociale relatie met elkaar hadden. Mantelzorg is zorg waar iemand een indicatie voor kan krijgen. Bijvoorbeeld een indicatie voor hulp bij het huishouden. Dat betekent dat gebruikelijke zorg formeel niet als mantelzorg wordt gezien. Een echtgenoot die het huishoudelijk werk overneemt door de ziekte van zijn vrouw wordt bijvoorbeeld niet als mantelzorger gezien. De echtgenoot die zijn vrouw verpleegt, was, voedt en medicijnen toedient is wel een mantelzorger.</p>

Persoonlijke verzorging	<p>Persoonlijke verzorging is een voorziening uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Persoonlijke verzorging omvat de volgende hulp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulp bij wassen hulp bij aan- en uitkleden • Hulp bij het in en uit bed gaan • Hulp bij verplaatsen in zit- of lighouding (hulp bij beweging, houding) • Hulp bij de toiletgang • Hulp bij eten en drinken • Persoonlijke zorg voor tanden, haren, nagels en huid • Het aanbrengen van een prothese • Het geven van advies en voorlichting, gericht op persoonlijke verzorging • Toedienen van medicijnen.
Persoonsgebonden budget	<p>Gemeenten moeten mensen die in aanmerking komen voor een individuele voorziening uit de Wmo de keuze geven: wil iemand dat de gemeente alles regelt (ondersteuning in natura) of een persoonsgebonden budget voor de Wmo. Met dat Pgb kunnen mensen zelf uitmaken wie ze inschakelen voor bijvoorbeeld huishoudelijke hulp en een nieuwe rolstoel. Het Pgb geldt voor alle individuele voorzieningen.</p>
Respijtzorg	<p>Respijtzorg is de tijdelijke vervanging van de zorg die een mantelzorg levert. Het doel van de respijtzorg is om de mantelzorger even vrijaf te geven. Het gaat meestal om vervangende zorg voor een mantelzorger die persoonlijke verzorging levert.</p>
Welzijnswet	<p>De Welzijnswet wil de mogelijkheden van mensen om zich te ontplooiën vergroten, de zelfredzaamheid stimuleren en de deelname aan de samenleving vergroten. De gemeente voert de Welzijnswet uit. De Welzijnswet is per 1 januari 2007 opgegaan in de Wet maatschappelijke ondersteuning.</p>
Wet voorzieningen gehandicapten (WVG)	<p>De Wet voorzieningen gehandicapten regelt de verstrekking door gemeenten van rolstoelen, woon- en vervoersvoorzieningen aan mensen met een beperking. De gemeente voert de WVG uit. De WVG is per 1 januari 2007 opgegaan in de Wet maatschappelijke ondersteuning.</p>

Bijlage 11 Afkortingenlijst

ADL-cluster	Algemene Dagelijkse levensverrichtingen	
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	Zie ook begrippenlijst
Bbag	Besluit bijdrage AWBZ gemeenten	
Besluit mo	Besluit individuele maatschappelijke ondersteuning	
CAK	Centraal Administratiekantoor	
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg	AWBZ-indicatiesteller
CTG	College Tarieven Gezondheidszorg	
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health	Zie ook begrippenlijst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg	
HH		Hulp bij het huishouden
HV	Huishoudelijke verzorging	HV1 en HV2 zijn subcategorieën van huishoudelijke verzorging (zie pagina 7)
iv	Individuele verstrekkingen	
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg	Gericht op mensen die zorg nodig hebben, maar niet zelf om zorg vragen, bijvoorbeeld verslaafden, bepaalde groepen met psychiatrische aandoening, slachtoffers huiselijk geweld.
Pgb	Persoonsgebonden budget	
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten	Belangenorganisatie gemeenten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning	
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten	Zie ook begrippenlijst
WWB	Wet Werk en Bijstand	
Wwiz	Wonen, welzijn, inkomensondersteuning en zorg	Aanduiding van het bereik van het loket
Wwz	Wonen, welzijn en zorg	
ZorgPlus	Wonen, welzijn, inkomensondersteuning en zorg	Aanduiding van het bereik van het loket